

Revolver

DECEMBER - FEBRUAR 97   št. 22
700 SIT

NIKO GORŠIČ

RON ATHLEY

PETER ZOBEC

FREDDIE MERCURY

LEZBIČNI FILMI   FAF   PSIHOANALIZA   MESTO ŽENSK   TEATER

žive ti z aidsom

Pravilno umivanje rokavov s sapunom vsaj dvakrat na dan.
Izbogajevanje stiskanja rokavov in poljubov.
Skrbno ravnanje s krvjo in telesnimi tekočinami.
Vsekar poročiti, če si ali nekdo od prijateljev
zdravi s krvjo, spermo ali telesnimi tekočinami.
Zavedati se, da AIDS ni bolezen, ki jo dobimo
od nekoga, s katerim imamo spolni stik.

komentar **BADER-MEINHOF**

*"svi ti kažu budi siguran
svi ti kažu budi lep
a ja tačno znam
šta ti treba sad
ja te poznajem
ja sam plejboj
ja te gledam
ja ti ne dam"*

Plejboj
(s CD "Sviraj dečko", 1993)

"I have a vision and you're part of it," je leta 1992 v Los Angelesu, v govoru aktivistom in aktivistkam gejevske in lezbične skupnosti, dejal tedanji predsedniški kandidat in letos ponovno izvoljeni ameriški predsednik **Bill Clinton**. V šestdesetih letih je **Martin Luther King** marginaliziranim razgrnil drugo plat realnosti, *sanje*. Da se je v tridesetih letih iz sanj razvila vizija, iz fantazije načrt, je posledica tekočega branja družbenih sprememb v tem vmesnem obdobju ter politične artikulacije takšnega branja. Je pa lahko tudi drugače. Politika se lahko posmrkne in potem postane božična jelka, zadegana v glave, srca in hrbte državljanov & državljanek, simboli državne doktrine za vstop v novo tisočletje. Smola je droga.

Ameriški predsednik Clinton je pred štirimi leti v predvolilnem obdobju izpostavil vprašanje homoseksualnosti v ameriški vojski in obljubil umik prepovedi služenja v vojaški službi za geje in lezbijke. Na ta način se je v ameriškem medijskem prostoru začela široka polemika o gejevskih in lezbičnih tematikah, ki je sčasoma prešla v popularno kulturo s takšno silovitostjo, da je tam dandanes homofobija očiten znak zahojenosti. Saj ne, da bi ameriški vsakdan naenkrat preletel angel razsvetljenja, prej so ga omeščale imitacijske sposobnosti uslužnega državljanskega tkiva, ki je uzrlo svojega Predsednika v prijateljskih, kolegialnih in formalnih navezavah z geji in lezbijkami. Državljanska večina posnema prvega državljana, zato tudi je *večina* in zato tudi je *predsednik*. Zato ima tudi stanje tukaj, v državi Sloveniji, svoj vzrok.

Kateri Milan?

Seveda pa so se v poslednjih letih dogajale tudi drugačne abstrakcije s stvarnimi posledicami. Najprej atmosfera vsesp-

lošne pomiritve in tudi tu je zgodba potekala sinhrono: v Sloveniji in v svetu. Tako sumim, da je zagovor *paradigme prijaznosti* v pristojnosti tistih mojstrov misli, ki v dlaneh stiskajo vzvode moči, vsi drugi pa se je bodo sčasoma lepo naučili in potem prijazno sprejeli svojo inferiorno mizerijo. *Pozitivno mišljenje*, ameriška *politična korektnost* ter evropska *strpnost* so neke vrste zamrznitev družbe kot sistema socialnih hierarhij in manjšin: skupine, ki postanejo *manjšinske* zaradi razmerij vrednot v določeni skupnosti in so zategadelj predvsem v eksistencijski nemogoči poziciji, dobijo obliž družbene prisotnosti ter vidljivosti in čao. Vendar pa je slepilo uspešno. Vsi gledajo naravnost v opico. Hodimo po ulici. Prostori in revije. Knjige! Strpnost ponuja možnost, da lahko *drugačnost* stanuješ, delaš in žreš in jo občasno posodiš prijatelju, ki še ni prilezel do te vzvišene stopnje neproblematiziranega brezdomstva. Zadnjič mi je stanodajalka naznanila, da ne bo znižala predplačila toliko časa, dokler ji država tega ne bo onemogočila s cenovnimi standardi. Evo. Vsi smo enaki in vendar vsi drugačni. Najbolj so drugačni mladi državni uslužbenci in mlade državne uslužbenke.

Toda strpnost ni samo socialna relacija, sčasoma postane tudi osebna lastnost. Ne prišepne, naj oklofutamo urednice in urednike, ki odpirajo strani o *drugačnih* v njihovih idiotskih katalogih, po listanju katerih te bolijo oči zaradi *iste, iste in iste* ikonografije, fakultetne profesorje in profesorice ter njihove zalege, ki večkrat na leto objavijo knjige, v katerih lakonično sporočajo, koliko odstotkov ljudi ima zjebana življenja in koliko jih bo takšna še imelo, ker srednješolska in univerzitetna mladina dandanašnji razmišlja *konservativno*. *Tranzicija* nas bo vse posnifala zaradi predpostavk tam, kjer bi morala biti analiza. Imamo socialno fantazmagorijo na mestu družbenega dejstva in le-to na mestu družbenega procesa in še najlepši del vsega je, da jih zamenjujejo tiste institucije, mediji in univerza, ki naj bi opozarjale na njihovo ločenost, ki naj bi promovirale ideje družbe kot spremenljivega in fluidnega sistema, ne pa kot lepotičnega ogledala, v katerem bi se morali uzreti v pravi podobi bivanja. Skratka, sistem v devetdesetih ne prišepne nesodelovanja. A oni, s katerimi sploh ne sodeluje, se najbolj vračajo, psi.

Ampak kaj drugega bi tudi lahko pričakovali v državi, v kateri neki dnevnik v neki decembrski nedeljski številki, na naslovnici strani, objavi fotografijo dveh vladajočih bratov s svojima ženama. Dnevnik se imenuje, no joke, *Republika*. **NATAŠA VELIKONJA**

3 **DOM IN SVET**

12 **INTERVJU:**
NIKO GORŠIČ

15 **RON ATHLEY**

18 **PETER ZOBEC**

22 **DNEVI FILMA**

23 **FOTO**
GOJA GRLIČ

28 **FAF**

32 **TEATER**

34 **QUEER**

36 **PORTRET**
FREDDIE MERCURY

40 **PSIHOANALIZA**

42 **SEKS**
S/M

foto na naslovnici: Catherine Opie

Roza klub je organizacija, ki skuša pokrivati široko področje homoseksualnosti - tako moške kot ženske. V juniju 1990 so jo ustanovili člani Škucove sekcije Magnus in članice Skucove sekcije LL. Naslov je - Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana (IV.nad., soba 404), tel. 061.324.089 (ob torkih in četrtih med 12. in 13. uro), fax 061.329.185.

Roza disko, K4, Kersnikova 4, vsako nedeljo od 22. do 4. ure.

Revolver, revija s homoserotičnim nabojem

Konzulat - klub v bivši vojašnici na Metelkovi (hiša Lovci); klubsko vzdušje, nastopi, razstave, pogovori... (od srede do nedelje po 20.00)

Kontakt - navodila in obrazec v Revolverju.

GALfan - vsak dan od 19.00 do 22.00; pogovori, informacije, nasveti, pomoč, vse o aidsu...

Projekti: zloženska varnejši seks; klubi po

Sloveniji; pogovorna srečanja mladih

Magnus - gej sekcija pri ŠKUCu

LL - lezbična sekcija pri ŠKUCu; informator Lesbo, pogovori, srečanja, izleti, rekreacija

Keke - gratis mesečnik za geje

AIDS FOND - za pomoč seropozitivnim (prispevke nakažite na ŽR ŠKUCa: 50101-678-52011, s pripisom Aids fond. Hvala.)

Projekt Plus - za pomoč okuzenim, obolelim ter njihovim prijateljem...

sorodne organizacije

SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja. 061.97.82, 061.441.993 - je prav tako odprt za težave, stiske lezbijk

Ženska svetovalnica - tel. 133.05.89 (14.00 - 16.00)

Kasandra - lezbično feministična skupina (Lovci - levo)

REVOLVER, revija za kulturna in politična vprašanja (revija s homoserotičnim nabojem). ISSN 1318-2668. Izhaja četrtletno. Cena posamezne številke je 500 SIT. Založnik: ŠKUC, Kersnikova 4, Ljubljana. Odgovorni urednik: Brane Mozetič. Sorednica: Suzana Tratnik. Naslov uredništva: Revolver, Kersnikova 4, 1000 Ljubljana, tel. +386.61.1324.089, fax: 329.185. Oblikovanje in postavitev: Boštjan Lisec. Tisk: Grafična delavnica ČUK, Postojna. © Revolver, 1997. Vse pravice pridržane. Pomatis celote ali posameznih delov revije je dovoljen samo s pismenim privolenjem založnika. Pridržujemo si pravico da objavimo pisem, fotografije ali člankov, prispelih na uredništvo. Mnenja avtorjev v reviji so njihova osebna in ne izražajo vselotj stalšč uredništva. Objava piscev, fotografov, modelov, reklamejev ali drugih oseb in organizacij ne izpčuje njihove seksualne usmerjenosti. Prispevki v reviji niso honorirani. Po mnenju Urada za informiranje sodi revija med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Kaj se dogaja v naj-toplejšem klubu - klubu Konzulat?

Končno se je zgodilo; v petek 13.09.1996. Ponovno je zaživel naš edini in najbolj topel klub za lezbijke in geje, sedaj imenovan *Konzulat*. V prenovljeni modri stavbi smo naredili otvoritveni žur in moram reči, da je bilo zelo prijetno.

Kaj je novega? Mislim, da ne bomo nikamor prišli, če naštevam, da smo dobili toplo vodo, da imamo tisto čisto pravo ozvočenje, da nas poleg ljubezni grejeta tudi dve "pečki" in tako naprej. Aha, nič več ne boste jokali in vaš make up bo ostal kot je bil poprej, kajti Miklavžek in Mikla sta nam podarila tudi čistilec ozračja. Toliko o novih materialnih zadevah, zdaj pa se osredotočimo na dogajanja.

Klub je interne narave, zato potrebujete članske izkaznice, ki jih dobite na mestu dogajanja pri točilnem pultu. Kaj lahko počnete v klubu Konzulat? Pridete s svojo/jim najdražjo/jim, popijete kakšen sokec, uživata ob prijetni glasbi in toplém prostoru; če ste še samske/ski lahko polne/ni samozavesti pridete pogledat, če je kaj zanimivega, prigriznete kakšen čipi čips, spoznate veliko prijaznih lezbijk in gejev in podobno. Lahko si preberete različne lezbične in gejevske časopise, se pozabavate ob mikavni oglasni deski, kjer piše marsikaj zanimivega in uporabnega, skratka pridite in zaživite z nami. Načrtujemo še veliko novega, od zabavnih programskih večerov do prijetnih družabnih igrice - pomagajte nam s svojo udeležbo in dobro voljo.

Naj na kratko opišem in označim dogajanja v Konzulatu; 24.10. smo uspešno izpeljale turnir lezbijk v namiznem tenisu, zmagovalka je dobila čisto pravi pokal in diplomu; 5.11. se je v Konzulatu na Metelkovi dogajalo predavanje na temo zakoni istospolnih partnerstev in naj povzamem par besed udeleženke, ki je zapisala naslednje: "... Med povabljenimi je bila tudi Vera Kozmik, direktorica Urada za žensko politiko, ki se na žalost predavanja ni mogla udeležiti. Za tolažbo nam je poslala svojo pravnico Darjo Pristavec. V bistvu nismo zvedeli kaj dosti novega, razen tega, da če Vera Kozmik ne bo več direktorica Urada za žensko politiko, verjetno ne bo ostalo dosti ljudi, ki bi se še naprej borili za spremembo zakonov, ki ne dovoljujejo gejem in lezbijkam, da se poročajo in ločujejo ... Predavanja se je udeležil tudi dr. Bogdan Lešnik, ki je veliko pripomogel, da se je debata razvijala v pravo smer." Na predavanje so bili povabljeni/ne tudi Danica Simšič, Aleksander Perdih, Tanja Renar, Sonja Lokar (ki se je v ljudno opravičila, da se ne more udeležiti), Karlo Zupančič ... 27.11. so geji uživali ob glasbi gospe Helene Blagne Zaman, 28.11. pa smo se lezbijke skušale opredeliti na Butch and Femme in ugotovile da smo si zelo različne, 29.11. smo obujali spomine na dan republike in si zavrteli nekaj balkan glasbe (Leb i Sol, Merlin, Crvena Jabuka, Zana, Prljavo kazalište ...), 2.12. nas je obiskal Miroslav Prokeš iz češke organizacije DUHA, ki je letošnji partner UNITED-a v projektu PHARE in TACIS proti nacionalizmu; (predstavil je delovanje partnerskih projektov

in možnost podobnega sodelovanja s slovenskimi nevladnimi organizacijami na področju boja proti diskriminaciji), 7.12. smo se pozabavali ob ritmu LATINO glasbe in popivali SANGRIO, 11.12. so se na Magnus večer zgodile KARAOke, 12.12. četrtkova premiera lezbičnega filma GO FISH (ki je zelo prijeten in simpatičen), 13.12. veliki petek 13. - SPACE PARTY - vse je bilo srebrnoooooo, 14.12. načrtovani večer z DIVAMI (kje ste bile divice naše scene??), 18.12. izbor najlepših moških nog, 19.12. lezbična foto delavnica.

In kaj se je dogajalo koncem leta? V soboto 21.12. smo zavrteli malo stare glasbe kot Jimmy S., Village People, Erasure, FGTH, PSB, 22.12. Army Night, 23.12. Slammer Party, 24.12. Božič za gej in lezbične družine, 27.12. Union Party, 28.12. Laško Party, 31.12.1996 pa še TRADICIONALNO SILVESTROVANJE. Ja, kaj naj rečem? Bilo je prijetno, bilo nas je mogoče malo manj kot na Prešernovem trgu, ob 24.00 uri so se odpirali šampanjci, pokale so petardice, prižigali smo "žigice" in zakadili cel Konzulat. Poljubljali smo se tam do 8.00 ure zjutraj; ja toliko nas je pač bilo ....

Zdaj pa že s polno paro delamo načrte za leto 1997 in se trudimo, da bi vam bilo čim bolj toplo in prijetno.

MAVRA

LL večeri, četrtki v klubu Konzulat

februar:

27.2. Izbor najmočnejše lezbijke (naj najmočnejša roka zmaga)

marec:

6.3. Margareta's party (ob 21.00)

13.3. Video projekcije (filmi, koncerti)

20.3. Cocktail party

27.03. Tombolina (s seboj prinesite najbolj utrgano stvar, ki jo lahko pogrešate)

april:

3.4. Aries party (za vse lezbične ovnice ena pijača for free; obvezna osebna)

10.4. Video projekcije (filmi, koncerti)

17.4. Aprilsko striženje v živo

24.4. Pinky party (glasba slavnih lezbijk; K.D., Melissa, Sophie, ...)

31.4. Družabne igrice

LL VEČERI, vsak četrtek v klubu Konzulat od 20.00 do 24.00 ure

KJE SE NAHAJAMO IN KDAJ OBRATUJEMO?

Se še spomnite stare oziroma bivše vojašnice na Metelkovi; edina prenovljena modra stavba na levi, to smo mi - klub Konzulat.

Obiščete nas lahko:

- sreda: MAGNUS večer samo za moške od 20.00 do 24.00

- četrtek: LL večer samo za ženske od 20.00 do 24.00

- petek, sobota : mixed od 20.00 do ?

- nedelja: mixed od 20.00 do 24.00

Vse informacije dobite na GAL-fonu 061/1324089; tekoče zadeve so znane na oglasni deski v Konzulatu. Se vidimo.

Mr Gej Slovenije

V organizaciji nedeljskega K4 se je jeseni prvič na Slovenskem zgodil izbor Mistra Geja Slovenije. Za laskavi naslov se je potegovalo osem kandidatov, ki so v treh izhodih pokazali tako svoje telo kot tudi plesno znanje. Program je kot Jovanka Broz povezoval dramski igralec Ivo Godnič; ob zbadljivih, na trenutke grotesknihih salah se je občinstvo izvrstno zabavalo. Žirija v sestavi Mira Berginc, Meta Podkrajšek, Emperatriz, Bogdan Levč ter Brane Mozetič je imela težko delo, vendar je odločila: za drugega spremljevalca je izbrala Dragana Lukiča, prvi spremljevalec je postal Luka Leskošek, Mister Gej Slovenije 96-97 pa Andrej Pungerl.

zmagovalna trojica

GayTime K4

Roza disko, najtoplejši disko
v deželi

GoGo dancers

Hair Spray

Enhancer CU-SeeMe

LIVE OVER THE INTERNET

CU-seeme (29.12.96 - 2.1.1997)

CU-seeme je poseben računalniški program, pri katerem je ob pomoči mrežnih stržnikov (CU-seeme rektorjev) mogoče po Internetu prenašati gibejočo sliko in zvok. Klub K4 je novost izkoristil za svoj osemdeseturni novoletni paket, poimenovan kar po programu, in tako postal pionir neposrednih Internet prenosov na Slovenskem. Tisto prednovoletno nedeljo zjutraj je klub, pa tudi del poslopja Kersnikove 4, še najbolj spominjal na nekakšno gradbišče. Tehniki so napejvali kablje in merili telefonske linije, organizatorji so si grizli nohte, računalničarji pa su hileti postavljali strožnika ter drugo računalniško opremo. Oh osemnajstih so bile stvari nared, glavni računalničar je vklopil strežnik in

logo kluba K4 je obšel svet. Ob pomoči štirih kamer je tako večerni nastop Salomé in Gale, pa tudi ostala dogajanje v klubu, lahko spremljalo svetovno občinstvo. Na silvesterski večer so po časovnih pasovih sledile novoletne poslanice internetovcem v Avstralijo pa

na Tajvan, London ter Rio de Janeiro. Obiskovalcem K4 pa so srečno 97 zaželeli Američani, Francozi in celo Filipinci.

ME ST O ŽE NS K '96

26. oktobra se je v razposajenem vzdušju makedonskega narodnega melosa - s koncertom **Petranke Kostadinove**, ki je dodobra razgrela publiko v tmovskem Kudu - končal že drugi festival Mesto žensk, ki ga je organiziralo Društvo za promocijo žensk v kulturi, pod vodstvom **Uršule Cetinski**; sicer je že otvoritveni koncert bosanskih **Sevdalink** dal slutiti, da letošnji festival ne bo zgolj festival sodobnih umetnosti. Vanj so tako zašle tudi za urbano sodobnost manj aktualne ali celo neaktualne zvrsti in vsebine, bolj 'sprostitvenega' kot mobilizirajočega karakterja, kar pa ne pomeni, da so slednje tudi umanjale.

Če bi se želeli omejiti samo na najizrazitejše projekte letošnjega Mesta žensk, moramo v prvi vrsti omeniti letošnjega oskarjevca za najboljši tuji film - '**Antonio**' nizozemske režiserke **Marleen Gorris**. Film govori o nekonvencionalni družini žensk, ki s svojo brezkompromisnostjo na osupljiv način obračuna s konzervativno vaško moralo in si tako zagotovi lastno eksistenco. Režiserka je v filmsko zgodbo vpletla tudi lezbično razmerje in zanimivo je, da lezbični erotični prizori - za razliko od heteroseksualnih - niso prikazani komično, kar je ena od subverzivnih razsežnosti filma. Med gledališkimi projekti je gotovo izstopala '**Zgodba o padlem junaku**'. Melodrama na temo antične Medeje je mojstrsko izvedla **Guandoline Sagliocco**, ki se je izvorno spopadla s tragiko človeškega bivanja ter jo uspela transformirati v obliko, lastno posamezni individualni perspektivi. Tudi ostali dogodki letošnjega Mesta žensk - kot so koncerti (**Mari Boine**, **Xanthi Mavri**), plesni projekti (**Plesni teater Ljubljana**), performansi (**La Ribbot**), video projekcije in likovne razstave - so imeli svojo specifično dimenzijo, izpovedno in sporočilno vrednost, odvisno pač od perspektive pogleda ali izurjenosti očesa. In ker je bil moto letošnjega festivala pripovedovanje zgodb, je bilo treba le izbirati in izbrati tiste umetnice, ki imajo resnično kaj povedati.

To morda v manjši meri velja za posamezne priložnostne diskusije. Zanimivo je, da so nekatere okrogle mize potekale koordinirano ter v smeri kulture dialoga in tematsko niso zašle s tirnic (**Medeje** - **S. Slapšak**, **Ženske v XX. stoletju** - **D. Pavlič**), medtem ko se je to simptomatsko dogajalo na drugih. Na okrogli mizi o slovenski alternativni kulturi v 80-ih, smo lahko slišali vse drugo, razen tega, kaj alternativna kultura je. Čeravno so sodelovali pomembni subjekti alternativne scene 80-ih let, se je pokazalo, da za alternativce izpred več kot desetih let - danes pa direktorje in direktorice raznih institucij - ne bi mogli ravno reči, da razmišljajo alternativno, saj je bil glavni poudarek njihovih razmišljanj o rezultatih alternativnih civilno-družbenih gibanj usmerjen v 'velike' politične zgodbe nove države, ne pa v 'male' kulturno-socialne posledice 'anti-političnih' 80-ih let, kot so demilitarizacija družbe, socializacija homoseksualnosti, ekologija, itd. Predvsem pa smo na okrogli mizi pogrešali tudi predstavnike gejevsko-lezbične alternative, ki je bila v 80 letih gotovo pomemben faktor civilno-družbenih gibanj. Takrat se je gejevsko in lezbično

gibanje v Sloveniji oz. Jugoslaviji ne le vzpostavilo in začelo artikulirano delovati - česar posledice so vidne šele danas - temveč je to hkrati tudi čas prve družbeno-politične reakcije nanj (spomnimo se samo škandalozne prepovedi festivala Magnus leta 1987).

Kakor že predlani je tudi lani festival zaznamovala knjižna izdaja; pri založbi Krtina je izšla **Vita Activa** nemške filozofinje **Hannah Arendt**, v prevodu **Vlaste Jalušič**, ki je tudi avtorica spremne besede.

Kakšna je zatorej po dveh letih vloga Mesta žensk, ali bolje, kakšne so njegove posledice? V splošni poplavi t.i. afirmativne kulturne ponudbe, ki se končuje nekje na meji dobrega okusa (spomnimo se le videokaset pappeževga obiska v Sloveniji), je Mesto žensk prava osvežitev. Nedvomno je, da si je festival izboril svoj prostor v širšem kontekstu kulturne in umetniške ponudbe (ne pa še tudi subvencije Ministrstva za kulturo). Poslanstvo in funkcija tovrstnih festivalov je opozarjati, opominjati, poimenovati ter končno ovrednotiti svet in razmerja, ki nas obdajajo. Letošnje Mesto žensk je tako pomembno predvsem zaradi vsakdanje realnosti - ker je spet in znova pokazalo na sistemsko okostenelost, na nezrelost in nepripravljenost obstoječe situacije na možnost enakovrednejšega dialoga. Na plano je izbežalo celo serijo stereotipov, klišejskih pomislekov in, nenazadnje, strahov. V tem je pozitivna, aktivistična in mobilizirajoča posledica festivala. Eno od sizifovskih sporočil Mesta žensk - 'Prosimo, spremenite svoje mišljenje!' - čez nekaj let morda le ne bo ostalo brez odziva. Z vsakim festivalom se vse bolj in bolj "kristalizira" pozicija ženske znotraj podalpskega družbenega konteksta in čeprav se je lani z volilnih plakatov prijazno smehljalo nenavadno veliko žensk, bo zagotovo treba še veliko podobnih festivalov, da bi odkrili, kaj vse se skriva za njihovimi nasmeški; zato že čakamo naslednjega.

TATJANA GREIF

Onstran Medeje

V okviru Mesta žensk je bila 21. oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani uprizorjena monodrama z naslovom *Zgodba o padlem junaku*, v režiji Gerda Christiansena in svojevrstni interpretaciji Guandaline Sagliocco. Umetnica, ki prihaja iz Francije in ustvarja na Norveškem, je s svojim mobilnim, miniaturnim teatrom pripotovala tudi v Ljubljano in tako obogatila letošnji festival Mesto žensk. Izvrstni performance Guandaline Sagliocco je skozi davno zgodbo o Jazonu in Medeji v gledališko dvorano uspel "priklicati" božanstva starogrškega Olimpa, izvabiti vonj in zvok antičnega Mediterana; umor iz nemoči, ples senc izza stene, ki ločuje svet živih od kraljestva mrtvih...

Teater Guandaline Sagliocco je eleganten spoj različnih gledaliških tehnik, v kontekstu popolnega minimalizma scene, kostumografije in dramaturških prijemov. S kar najbolj skopimi sredstvi doseže maksimalno izpovedno moč, impresivno epskost, predvsem pa široko humano dimenzijo, hkrati pa ostaja aktualna, inteligentna in polna nenavadno vitalnega humorja.

Da bi dosegla kar največjo stopnjo ekspresivnosti, se umetnica poslužuje tipično "ženskega" prijema - starodavne tehnike pripovedovanja zgodb; ne pripoveduje pa zgolj z jezikom, temveč predvsem z bogatim vokabularjem gest, mimike in giba. Potem ko si na začetku predstave tako rekoč v trenutku pridobi gledalstvo - z vlogo sramežljive služkinje, ki vneto briše prah in čisti po Olimpu, prebivališču grških bogov - se umetnica tekom predstave z lahkoto prelevi v različne ženske like. V nadaljevanju sledimo niansiranim transformacijam osebnosti, ki so vselej tudi tipizirani karakterni liki, lastni zgolj in samo človeku in njegovi naravi. Hera, gospodarica Olimpa, se kratkočasi z zemeljskimi lepotci in junaki, pri tem ji pomagajo boginje Hestija, Atena in Afrodita; prva modra starka, druga viharno militantna bojevnica in tretja brezgla-va lepota. Le-te nasujejo zgodbo Jazona in Medeje, tragični mit o večnem antagonizmu ljubezni in prevare; boginje in junakinje grške mitologije se lahkotno poigrava z usodami zemeljskih bitij. Situacija v Panteonu je le zrcalna odslkava realnosti kateregakoli zgodovinskega trenutka, katerekoli individualne zgodbe ali preprosto, človeške eksistence, poli in stranpoti življenjskega ciklusa. Igralka tako mojstrsko profilira čisto specifične karakterje, ki nas obkrožajo v vsakdanjem življenju.

Poteze in dejanja boginj so vselej pospremljeni s komentarjem služkinje Nanie, ki je le eden, čeprav najbistvenejši, izmed vseh obrazov multiple junakinje predstave - kajti le-ona razpolaga z razsežnostmi, ki jih boginje ne premorejo - to so človeška čustva: ljubezen, nežnost, razumevanje, altruizem. Seveda so ta iste, tipično človeške lastnosti, hkrati elementi, ki tragično umanjajo v medčloveških odnosih. Znova in znova se služkinja odziva na akcente zgodbe, z lastno senzibilnostjo

omogoča razvoj pripovedi. In ravno ta antropomorfnost senzibilnost vzpostavlja osebno identifikacijo služkinje z Medeji in tragedijo.

Jazonovo iskanje zlatega runa se torej ne konča v Kolhidi, temveč v tragediji. Prevarana Medeja ubija in odvzema življenja, vendar - Medeja ni vsemogočna mitska ženska, niti ženska, ki je zadeve "vzela v svoje roke". Ne, tu ne gre za moč, ravno obratno - gre za do skrajnosti prignano individualno nemoč človeka. Medejiina nesreča namreč ni v dejstvu, da postane večkratna morilka, temveč v situaciji, ki jo je v to prignala. In ta situacija je vsenavzoča realnost; kruta, neizprosna, nehumana, istočasno pa neogibna, skratka - tragična. *Zgodba o padlem junaku* jasno napeljuje na dejstvo, da nasilne rešitve odražajo skrajno neobogljeno človeka, pri čemer v veliki meri aludira na "moško" dimenzijo te iste nemoči, saj v zgodovini simptomatsko ubijajo predvsem moški. Ko ubije ženska - če je to še detomor povrh - postane monstrozna, za skupnost pa moralno in ideološko nesprejemljiva. Umor lastnega otroka je v bistvu realno "neobstoječe" dejanje, vendar le na videz; v resnici je Medejiin umor le skrajno potencirana oblika nemoči, stanje obupa na robu blaznosti. Grozeče opozorilo pred nesmiselom ubijanja in nasilja v kakršnikoli obliki dviguje predstavo na raven poudarjene življenjske etike in humanizma.

Guandaline Sagliocco skozi ženske like - v odsotnosti moških figur - odslkava tudi moške. Moški v tem primeru niso le nenavzoči, temveč predvsem nemočni, neobogljeni. Jazon, padli junak, se z zvijačo - in ne s herojstvom - polasti zlatega runa. In spet je služkinja tista, ki opazi: "Jazon goljufa, to vendar ne šteje!" Padli junak seveda ni več junak, temveč nemočno bitje, ki v svojem slepem častihlepju izgubi naklonjenost bogov, obsojen na večno nesrečo in prav nič slavní konec.

Monodrama *Zgodba o padlem junaku* je potovanje skozi čas, ki v največji možni meri poudarja brezčasnost. Poudarja univerzalnost specifično človeških vsebin, človeške majhnosti in izgubljenosti. To so v resnici liki, ki nas obkrožajo, in zgodbe, ki jih živimo. Najbolj globoko, prvinske razsežnosti človeškega bitja je mogoče izpostaviti brez teatra "cirkusa", brez megalomanskih scenografij in stoglavega igralskega ansambla. Ena sama drobna igralka je preciznejša in prodornejša od cele gledališke mašinerije, s svojo vitalnostjo in individualnim pristopom je uspela prodreti v samo bistvo, ne gledalstva, temveč vsakega posameznega gledalca in gledalke. Osebni pristop je tako naletel na osebni odziv; in to je verjetno tudi tisto, česar si gledalci sicer le želijo; osebna izkušnja v sodobni gledališki umetnosti. **TATJANA GREIF**

TERORIZEM

Švedska policija je v pisarni glavne švedske gej in lezbične organizacije našla bombo. Pri tem jim je pomagal anonimen telefonski klic, ki jih je opozoril, da je bomba nastavljena, "da bi zaščitila arijsko raso".

V prostorih glavnega angleškega gej časopisa The Pink Paper pa je zagorelo - ogenj je bil podtaknjen kar na tridesetih mestih.

NADALJEVANKA SPODBUJA SKRITE

Popularna angleška nadaljevanka Eastenders govori o biseksualcu, ki se zaljubi v brata svojega dekleta. Prav ta nadaljevanka je spodbudila mnogo skritih gejev, ki živijo v raznospolnih razmerjih, da kličejo telefone za pomoč.

"Prejeli smo na stotine klicev ljudi, ki so se bili prisiljeni soočiti s svojo seksualnostjo zaradi Eastendersov," pravi predstavnik London Lesbian and Gay Switchboard Gary Scott. "Večinoma so to moški dvajsetih, tridesetih let."

HOMOFOLJA STANE

Nek avstralski par, ki je večkrat zmerjal svojega soseda s protigejevskimi gesli, mora plačati oškodnino 38.500 ameriških dolarjev. Odločitev sodišča temelji na zakonu iz leta 1994, ki prepoveduje javne izjave ali dejanja, ki spodbujajo sovraštvo ali posmeh do gejev in lezbijk.

LEZBIJKA MINISTRICA

Na Norveškem je za veliko presenečenje poskrbel mandatar za sestavo vlade, ki je na mesto ministrice za pravosodje in imigracijo imenoval Anne Holt, 38-letno lezbično pisateljico.

Anne Holt je uspešna avtorica nekaj detektivskih zgodb, pravničnica in zagovornica pravic imigrantov in otrok. Javnost je razburila z izjavo, da so "norveški policisti v redu, razen tega, da so večinoma rasisti".

PREMIK (TEKTONSKI?) V ARGENTINI

Nazadnje smo o Argentini v tej rubriki povedali to, da njeni policaji pretepajo transvestite, danes pa imamo čisto drugačno novico. Nov argentinski zakon, sprejet 10. oktobra, prepoveduje diskriminacijo na osnovi spolne usmerjenosti, prav tako pa zadrževanje ljudi v priporu, če priporu ne sledi obtožba.

Argentinska policija je bila z novim zakonom tako nezadovoljna, da je, še preden je ta stopil v veljavo, izkoristila možnost in pretepla in pozaprla nekaj gejev in transvestitov.

KANADSKA DAVKARIJA PRIZNAVA ISTOSPOLNE PARE

Kanadska davkarija bo odslej pri obdavčevanju zdravstvenih uslug za partnerja istospolne pare obravnavala enako kot poročene raznospolne pare.

ILGA V KOELNU

Naslednja svetovna konferenca Mednarodne zveze gejev in lezbijk bo potekala od 29. junija do 5. julija 1997 v Koelnu.

POSVOJITVE

V Britanski Kolumbiji, provinci Kanade, je 4. novembra začel veljati zakon, ki istospolnim parom omogoča posvojitve. To je prvi zakon te vrste na svetu.

OUTRAGE! IN LESBIAN AVENGERS

Člani OutRagea in članice lezbičnih maščevalk so prekinili zborovanje fundamentalistične islamske organizacije Al-Muhajourn, ker le-ti razpihujejo sovraštvo in spodbujajo nasilje do Židov, homoseksualcev in hindujcev. Aktivisti in aktivistke so Omarja Bakrija, šefa organizacije, obtožili zločinov proti pederski človečnosti in mu izrekli "pedersko fatvo, ki ga obsoja na 1000 let sodomit-skega mučenja".

Omar Bakri je odgovoril s pozivom po iztrebljenju vseh homoseksualcev.

OutRage! in lezbične maščevalke pa so poskrbeli tudi za dodatno predstavo v londonskem Albert Hallu, kjer je gostoval romunski operni ansambel pod sponzorstvom romunskega ministrstva za kulturo.

Protestniki so žvižgali in vpili: "Romunija, nehaj preganjati pedre!" V Romuniji se namreč razmere za geje slabšajo - poleg tega, da nov predlog kazenskega zakonika še vedno vsebuje vsakršno prepoved istospolnega seksa (v komunizmu je bil prepovedan le seks med moškimi, ne pa tudi med ženskami), prepoveduje tudi organiziranje gejev in lezbijk.

NOVA RESOLUCIJA EP

Evropski parlament je 15. septembra sprejel resolucijo o človekovih pravicah v Evropski uniji, ki vključuje poziv k prepovedi diskriminacije zaradi spolne usmerjenosti. Resolucija pravi: "Opustiti je treba vsakršno diskriminacijo ali neenakost homoseksualcev, posebej pa razlike v sporazumnih starostih za homoseksualce in diskriminacijo v zvezi s pravico do dela in v kazenski, civilni, pogodbeni, družbeni in ekonomski zakonodaji."

E-AKTIVIZEM

ILGA, mednarodna zveza lezbijk in gejev, je začela z nekoliko modernejšo obliko aktivizma: e-mail akcijami. Če kje na svetu pride do kršenja pravic lezbijk in gejev, po Internetu razpošlje poročilo o dogodku in protestno izjavo, katero lahko podpišete kar po Internetu.

V letu 1996 so se na zatožni klopi znašle Slovenija (zaradi ravnanja mejne policije, ki trem udeležencem 10. regionalne konference ILGA ni dovolila vstopa v državo), Argentina, Zimbabve in Španija.

KONDOMI IN PEROKSID ZA FRANCOŠKE ZAPORNIKE...

V francoskih zaporih bodo začeli razdeljevati kondome in vodikov peroksid za razkuževanje injekcijskih igel, da bi ustavili širjenje aidsa.

CERKEV V ZIMBABVEJU

Svetovni svet cerkev bo imel svoje zborovanje leta 1998 v glavnem mestu Zimbabveja, Harareju, čeprav so nekateri člani temu ugovarjali zaradi homofobije predsednika Zimbabveja Roberta Mugabeja.

ŠVEDSKA PRED SODIŠČEM

Enega od primerov zavr-
nitve azila na Švedskem -
prosilca za azil je bil iz
Irana, kjer ga zaradi
homoseksualnosti lahko
doleti tudi smrtna kazen -
bo obravnavala tudi
Komisija za človekove
pravice pri Svetu Evrope.
Razsodba bo znana marca
ali aprila 1997.

ZLATI DINDZAVER

Nagrada s tem imenom podeljujejo Francozi ljudem, ki so
z besedami ali dejanji pokazali nezmožnost, da bi šli naprej
s časom, vsaj kar se tiče homoseksualnosti.

Med letošnjimi kandidati so župan Nantesa, član mestnega
sveta Nantesa in novinar. Zmagovalec bo dobil kip dinozav-
ra in najiskrenejše želje po hitrejši evoluciji njegove vrste.

DAN TIŠINE

Dan tišine se je rodil na Virginijski univerzi. Udeleženci se zavežejo, da bodo devet
ur molčali, da bi pritegnili pozornost na tišino, v katero so nasilno zavili geje, lezbij-
ke, biseksualce in transseksualce.

ŽE SPET PAPEŽ

Papež meni, da vse netradicionalne zveze ogrožajo
družbo. "Ljudje pozabljajo, da je le en model zveze,
katerega ljubi in katerega je blagoslovil bog - zveza
med moškim in žensko." Vse druge zveze "niso v
božjem načrtu".

NEGOSTOLJUBNOST V MACAU

Portugalska enklava Macao "svetuje" HIV
pozitivnim tujcem, da se vrnejo v domovi-
no. 110 od 140 HIV pozitivnih v Macao je
tujcev - večinoma so to tajske ženske, ki tam
delajo kot "zabavljačice".

POROKE

Španski socialisti so v parlament poslali predlog zakona o partner-
stvih. Zakon bi parom (isto- in raznospolnim) dajal pokojninske,
dedovalne, finančne in druge pravice, ne pa pravice do posvojitve
otrok.

Decembra je razpravo o istospolnih porokah začel tudi nizozemski
parlament. Rezultati nam še niso znani.

Zakon o partnerstvih naj bi sprejel tudi brazilski kongres. Istospolnim
parom bi zakon dajal partnerske pravice na področju lastnine, de-
dovanja, zdravstvenega zavarovanja, posojil in imigracije. Evangelisti
v kongresu pa so že opozorili javnost, da bo bog uničil Brazilijo, kot
je uničil Sodomo in Gomoro.

... ZA UKRAJINSKE PA IZOLACIJA

Ukrajina bo vse HIV pozitivne zapornike strpala
v dva zapora pri Črnem morju, da bi preprečila
širjenje aidsa.

NASILJE V TURČIJI

Istanbulska policija se je spra-
vila na pedre in transvestite s
požigi, kamenjanjem in
drugačnimi oblikami vanda-
lizma. Med napadalci se
občasno pojavi tudi šef istan-
bulske policije Sulejman
Uluso.

Zadevo je preiskala tudi
Amnesty International in
potrdila dogodke.

BRAZILSKA VOJSKA BREZ PEDROV?

Tako vsaj misli šef vojaškega
zdravstva v Braziliji: "Homosek-
sualnost je osebna deviacija
in ta deviacija je bolezen. Vojaki
morajo biti trdni, tako da med
vojaškim osebjem ni homosek-
sualcev."

Podatki govorijo drugače. 24%
HIV pozitivnih vojakov naj bi se
okužilo med istospolnimi
odnosi.

REFORMA V AVSTRIJI

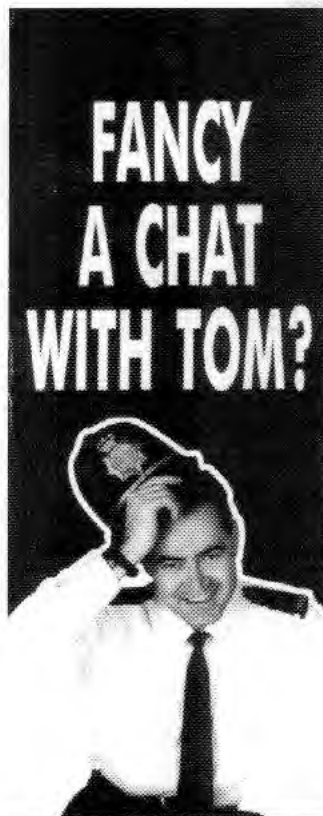
Avstrijski parlament je končno preklical člene kazenskega
zakonika, ki prepovedujejo pozitivno informacijo o homosek-
sualnosti in ustanavljanje gej in lezbičnih organizacij. V veljavi
pa ostaja neenaka sporazumna starost, ki za geje znaša 18 let,
za lezbijke in heteroseksualce pa 14 let.

EU PROTI DISKRIMINACIJI

V predlogu nove pogodbe Evropske unije proti
diskriminaciji se je znašla tudi prepoved dis-
kriminacije na osnovi spolne usmerjenosti, ki pa
je bila kasneje izbrisana.

PREPOVED DISKRIMINACIJE NA IRSKEM

Nov predlog irske delovne
zakonodaje prepoveduje
odpuščanje delavcev zaradi
njihove spolne usmerjenosti.

If you are interested,
and there are questions
you would like to ask,
give Tom a call on
0114 252 3246
and have a chat

POLICIJA REKRUTIRA PEDRE

Policija britanske pokrajine Južni Yorkshire je decembra dala
oglas v Gay Times. Z oglasom želi pridobiti nove policajce. Na
oglasu je slika čednega policajca, pod katero piše: "Si za klepet
s Tomom?". Predstavniki policije meni, da so geji dobri polica-
ji, ker bolj sočustvujejo z ljudmi.

ORGIJA ZA OUTING

OutRage! je napovedal,
da bo outiral 15 pos-
lancev. "OutRage! na-
proša prostitute, osebje
gej barov, savn ipd., da
nam sporočijo podrob-
nosti, ki bi dokazovale,
da so ti poslanci geji ali
biseksualci," pravijo v
sporočilu za javnost.

NOV SEKS ŠKANDAL

Sredi britanske predvolilne kampanje je
prišlo na dan, da je eden od poslancev
konzervativne stranke, ki med svoje glavne
vrednote šteje družino, imel spolne odnose
s fantom, ki je bil takrat star 18 let, čeprav je
takrat veljala sporazumna starost za geje 21
let.

V zadnjih štirih letih je zaradi seksualnih in
finančnih škandalov Majorjevo vlado
zapustilo kar 11 ministrov.

Many people think long
and hard before applying
to the Police.

So many questions

What would it be like?

How would I cope?

Would I fit in?

South Yorkshire Police
are actively seeking new
applicants right now.

STRIPI

Kdaj se nazadnje prebrali kak strip? Verjetno daleč v preteklosti. Večina vas bo dodala, da ste sedaj že prestari za takšne otročarije. Morda stripi za vas niso čustveno ali estetsko zanimivi? Konec koncev so vsi enaki: gruča blago mišičastih tipov, ki se sprehajajo naokrog v živo pisanih oblačilih, ki rešujejo svet in na koncu dobijo dekle. Večina ljudi ima tako predstavo, predvsem zato, ker je resnična. Vendar pa ima strip tudi svojo gejev subkulturo, ki se počasi vriva v zavest mainstreama.

Očitno bi bilo, da geje privlačijo superheroji, čeprav bi to misel lahko označili za nepravilčen stereotip. Ti moški imajo brezhibno kožo, čudovita telesa, izvrstne pričeske, rentgenske oči (ki v temi vedno prav pridejo) in močne roke. Od začetka desetletja se je mišični kvocient povečal, prav tako pa občutljivost.

Vendar v stripih ni veliko gejev superherojev. Le en karakter je bil razkrit gejev, Northstar iz stripa Alpha Flight. Northstarja so kasneje ubili bralci, ker ga "enostavno niso marali".

Čeprav izdelovalci stripov ne producirajo gejev karakterjev, obstaja veliko "camp" slik in jezika. Najbolj znan je Joker, ki je že od svojega debuta leta 1940 zelo "camp". Joker je zelo teatraličen, njegovi zločini pa so vedno melodramatični in zlobni. Njegova oblačila so ekscentrična: nosi rožnat suknič, oranžno srajco in rožo v gumbnici. Njegov debel make-up zakriva opekline zaradi kisline, a spominja na obličje transvestita. Batmana kliče "dravec", dolge in osamljene noči pa preživlja sanjajoč o svojem nasprotniku. Joker naj bi prvotno bil gejev, vendar se je Bob Kane, ustvarjalec stripa, odločil, da to "ne bi bilo primerno". Zakaj ne bi bilo primerno, je ostalo skrivnost.

Pa ni potreben velik napor, da bi uganili zakaj. Svet stripov je v domeni heteroseksualnih moških. Oni jih pišejo, rišejo, kupujejo in berejo - tako da je lahko razumeli, da raje ne bi brali zgodb o gejev superherojih. "Žal je verjetno res tako," pravi Terry Moore, ustvarjalec stripa Strangers In Paradise. "Večina stripovske publike so mladi moški, kar dokazuje tudi uspeh stripov o slabih dekletih."

Če v stripih ne obstajajo gejev superheroji, kaj potem v njih najde gejev publika? Najbolj slavni in priljubljeni stripi imajo skupne točke z gejev življenjskim stilom. Superman, Catwoman, Spider-man in X-Men živijo dvojna življenja. Če svoje alternativne osebnosti predstavijo drugim (in tega ne naredijo vsi), jih predstavijo ali najbližjim prijateljem ali pa družini. Vedno se borijo proti predsodku. O Spidermanu ima predsodke teta May, X-Men pa se borijo proti desni-

čarskemu politiku Kellyju, ki hoče vse mutante poslati na osamljen otok v karanteno. Te superheroji večino dela opravijo ponoči. Nekateri skrbijo za zapostavljene, drugi poskušajo odpraviti diskriminacijo.

Obstaja še več podobnosti z izkušnjami gejev. Večina junakov stripa X-Men in Superman so se rodili z mutantskimi močmi (Spiderman je moč dobil z naključnim pikom insekta, Batman pa hodi na fitnes), vendar se jih večina ne zaveda svojih moči do zgodnjih najstniških let. Nekateri se skušajo upreti spremembi in zanikati potrebe. Drugi (na primer Boy Wonder) se z veseljem oprimejo nove kulture in življenjskega stila. Večina pa jih gre skozi transformacijo, ki ni le oblačenje oprijetega oblačila. Duh solidarnosti, ki se razvije, je izredno močan, in čeprav se vedno ne strinjajo, držijo skupaj in ščitijo drug drugega pred puščicami nezasišane morale. Mnogo starejših karakterjev je močnih osebnosti s poudarjenim občutkom za dobro in slabo (če jih pokličeš, bodo v trenutku pri tebi), medtem ko si mlajši želijo le zabave (če jih pokličeš, moraš sproščilo pustiti na tajnici).

Največjo spremembo pa je strip doživel s pojavom lezbičnih karakterjev. Žal je le malo žensk, ki pišejo in ilustrirajo stripe, tako da je sprememba počasna, še vedno pa je na pretek z velikimi oprsji.

Vendar pa je lezbični življenjski stil še vedno precej neviden, razen morda v stripu Strangers In Paradise, v katerem se že od prve številke pojavlja razkrita lezbijka Katchoo, ki je zatre-

kana v svojo debeluškasto cimro Francine. Priljubljenost stripa se v ZDA kaže tudi v tem, da tam celo prirejajo tekmovanja za "dvojnice" Katchoo in Francine.

Terry Moore, avtor stripa, pravi, da mu nič ne pomeni, da je njegova glavna junakinja lezbijka in ne heteroseksualka. "Dobil sem to vražjo idejo. Pri prvih številkah ljudje so se vsi ukvarjali s tem, kdo je kdo, potem pa so šli čez to in se skoncentrirali na ljubezen in prijateljstvo. Namen tega je, da se vsi naučijo, da je ljubezen nekaj posebnega, in da se zamislijo nad škodo, ki jo povzročamo drug drugemu."

Moore je previden zaradi pozornosti, ki jo Katchoo lahko dobi kot papirna zornica. "Ni otrok za poster. Je slab vzor. Če bi jo dali na zid, bi bila strašno jezna. Poskuša najti nov način razmišljanja, stvari, ki niso le črno-bele. Nočem, da postane ikona kot Miki miška."

Strangers In Paradise je veliko

bolj realističen od drugih upodobitev lezbijk (papirnih ali celuloidnih), ne le zaradi ilustracij ampak tudi zaradi dialogov in scen. "Hotel sem upodobiti ljudi, ki jih srečate v restavraciji ali v trgovini," pravi Terry.

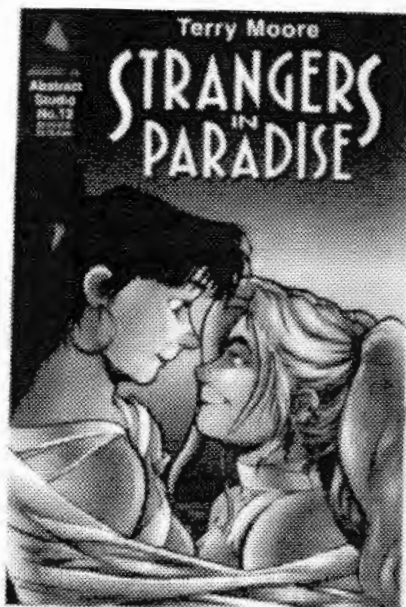
Precej drugačna je Fairchild, junakinja stripa Gem, dvometerska lepota, s katero se ostali junaki stripa ne hecajo. Njen obraz, predvsem pa telo, krasni mnoge majice in posterje, kljub temu, da se je njeno telo spremenilo od prvega stripa, ko je imela podobo prave Amazonke, do danes, ko izgleda kot asekualna Barbika. Ni navadna junakinja: v eni številki reši tipa, ki potem misli, da bo z njo počel "poredne stvari", dokler ne ugotovi, da ga namerava ubiti.

Vsake toliko časa se pojavijo tudi stripi z gejev karakterji. Večina zgodb se vrti okrog aidsa ali nasilja, včasih pa se najde tudi kaj bolj zanimivega. Desert Peach je strip o "camp" bratu puščavske lisice Rommla. Je popolna ironija in čeprav je nekaj dialogov preveč stereotipnih, je vreden branja. Eden od lani najbolje prodajanih stripov ima v glavni vlogi lezbijko in življenje po smrti. V stripu The Time of Your Life nastopata skrita lezbična rock zvezda Foxglove in njena ljubimka Hazel, ki s Smrtjo zamenja svoje življenje za življenje svojega sina, če jima le-ta nameni več časa skupaj. Foxglove se na turneji odloči, da se razkrije, se "odljubi", vendar pa pride reševati svojo bivšo, ko Smrt pride ponjo.

Kdor išče popolnoma gejev ali lezbične stripe, bo moral pobrskati po neodvisnem tisku. Najbolj znana stripa sta Gay Comics in Hothead Paisan, ki izideta, ko pač izideta, ker jih financirajo njuni ustvarjalci, ki niso bogati.

Če torej mislite, da so stripi infantilni, boste verjetno šokirani.

(po Gay Times)

© Abstract Studio

Rad bi imel otroke. Čeprav včasih pravim, da je dobro, da sem gej in da jih nimam. Včasih grem k prijatelju, kateremu po stanovanju kričijo osemletniki, in si pravim: "Hvala bogu, da sem gej!"
Neil Tennant, Pet Shop Boys

ELLENIN COMING OUT

Ameriška revija *TV Guide* je sporočila, da bo **Ellen**, junakinja istoimenske serije, ki jo pri nas lahko vidite na Kanalu A, morda naredila coming out. Glavna sponzorja oddaje, Microsoft in Intel, ki v internih pravilih ne dovoljujeta diskriminacije gejev in lezbijk pri zaposlovanju, sta že sporočila, da morebitni coming out ne bo vplival na nadaljnje sponzoriranje, medtem ko drugi sponzorji stiska

Nekega večera Bill Clinton podpiše zakon, ki prepoveduje istospolne poroke. Potem, ko ga podpiše, reče: "Ojoj, tega pa ne bi smel storiti."

Ameriški republikanski senator **Dick Armey**

Skoraj vsi moški so homiči.
Brigitte Bardot za revijo *Elle*

Oh, ja, seveda, ta mi je pa zares všeč. Absolutno nobene možnosti ni, da bi bil on gej. Veliko ljudi verjame, da je, ampak to kategorično ni res.

Sarah Ferguson (Fergie) o svojem bivšem možu princu Andrewu

Dandanašnji je moške težko najti. Seveda, cel kup moških, politih z Obsession for Men leži naokrog, čakajoč, da jih kdo pobere. Ampak zares dobri, tisti, ki imajo radi velike pse in jih ne zanima, kaj Madonna počne danes, pa so že skoraj izumrli. Ko najdem kakšnega, ki bi lahko bil zanimiv, pride njegova žena in vse pokvari.
 Kolumnist **Thomas Ford**

Premagal me je homoseksualen denar - več denarja, kot ga je bilo v kateri koli tekmi v zgodovini - vključno od organizacije, ki se imenuje Lezbijke za materinstvo.
 Homofobični kandidat za člana kongresa ZDA **Bob Dornan**, ki je moral stolček prepustiti strpnejši **Loretta Sanchez**

V lezbičnem biznisu je oglaševanje to, da vizitko natisnes v lokalnem biltenu in pričakuješ, da bo zazvonil telefon.

Shelly Roberts v knjigi *"Roberts' Rules of Lesbian Living"*

Hej, karkoli te narajca.

Bivši "Prince" na Oprah showu v odgovoru na vprašanje: "Ljudje so mislili, da si ali čudaški, ali pa gej. Te je to motilo?"

Stara sem bila 18 ali 19 let, ko sem Montgomeryju Cliftu pomagala priti do spoznanja, da je gej, čeprav nisem čisto dobro vedela, o čem govorim. Ko sem se poročila, sem bila še devica in ne svetovni ekspert za seks. Vendar sem Montyja ljubila z vsem srcem in sem vedela, da je nesrečen. Vedela sem, da bi moral biti z moškimi in ne z žensko, in o tem sem se pogovarjala z njim. Predstavila sem mu nekaj zares fejest mladeničev.

Elizabeth Taylor za revijo *Advocate*

Ne oponašam žensk. Koliko žensk poznate, ki hodijo naokrog v 18-centimeterskih petkah, 92-centimeterskih lasuljah in lesno oprijetih oblačilih? Ženske ne nosijo tega, to nosijo transvestiti! Javna osebnost RuPaula je le čudovit, za oko zanimiv javno znan paket, ustvarjen zato, da dobro deluje pred kamero.

RuPaul

S Petrom Allenom sem se poročila, a mi ni povedal, da je gej. Vsi so vedeli, da je, razen mene! In tega nisem odkrila, dokler tega nisem odkrila. In odkrila sem, naj povem takole: Dokler bom živela, nikoli več ne bom s svojim prihodom domov nikogar presenetila. Najprej bom telefonirala.

Liza Minelli za revijo *Advocate*

LESBO IN KEKEC

Bi si radi spočili očke na ponovno izhajajočem časopisu Kekec ali na prenovljeni, prenovljeni, bolj rodovitni Pandori, ki se sedaj imenuje Lesbo? Počitek vam omogočamo v bralnem kotičku v Konzulatu na Metelkovi, v K4. Članice LL bodo Lesbo se naprej prejemale po pošti, Kekec pa bo po pošti razveseljeval tudi svoje stare naročnike.

Lesbo in Kekec finančno podpira Phare, program za demokracijo pri Evropski uniji, ki financira projekte nevladnih in neprofitnih organizacij, ki prispevajo k ustalosti pluralističnih demokratičnih postopkov in pravne države. Zato bodo vaše očke lahko počivale zastoj na Kekecu vsak mesec, na reviji Lesbo pa vsake tri mesece.

Vsebinsko in oblika revije Lesbo se nekoliko razlikuje od stare Pandore: imele bomo stalne rubrike, kot so: domače in tuje novice, politika, intervjuji, kultura, seks, literatura, stripi, eseji in seveda lezbične fotografije. Redno vas bomo obveščale o dogodkih LL večerov v Konzulatu; kakršnekoli ideje ali zamisli se vedno dobrodošle. Lezbična korporacija Ltd vam zeli prijetno branje najnovejše lezbične revije v Sloveniji - Lesbo.

Kekec pa bo spremenil le format. Trudili se bomo, da bo ostal enako zabaven in zanimiv kot je bil. Skratka, da bo ostal prvi in edini slovenski gej tabloid.

Prvi Kekec je izšel že lani decembra, prva številka Lesbo pa januarja. **Margareta & Alex**

TEMNI FANT OJ

sekire blodijo
vrste hlipajo
hlodi se vsipajo
sinice ščebečejo,
tilnik pada vznak
krik se vije za oblak
pesek škropota na tlak
kjer leži vznak
temni fant
z rezilom v duši
z ječo v grudih
s semenom za pasom,
tenka nit se lije v svit
kje je zakrit
za vekomaj odkrit
temni fant ležeč vznak
na tlak spak mrak
kamnita solza je udarila ob tlak
vznak spak mrak,
leščerba je privita
svetloba odvita
pesem zarita
(sleme neba
teme gorja)
strah sameva
v telesu odmeva
ki leži vznak
ob tlak mrak težak
spak se hihota
igra se ob robu ceste
kjer leže neveste,
temni fant
temni fantje
sel reže noč
reže luč leščerbe
nebo se solzi
TEMNI FANT OJ
Niko Goršič

Nick Upper:

GLEDALIŠKI SEIZMOLOGI - KI NE GRADIMO NOVE ZGODOVINE, NOVEGA SVETA, NOVEGA ČLOVEKA... NOVEGA OBRAZA GLEDALIŠČA, AMPAK OBCUTIMO KONSTELACIJO MED ZGODOVINAMI, SVETOVI, LJUDMI... RAZLIČNIMI GLEDALIŠKOSTMI - ZATO:

A) VSAKIČ VZPOSTAVLJAMO SVOJ DOM GLEDALIŠČA ZNOTRAJ VIRTUALNOSTI SVETA;

B) LITERARNI FABULI VRAČAMO NEBO, KAJTI BLIŽINA NI ČLOVEKOVE STISKE RAZBREMENILA, AMPAK JO POMANJŠALA;

C) OB VSIJENEM INSTITUCIONALNEM KONSTRUKTU RAZCEPLJENOSTI POLOV EVROPSKEGA ČLOVEKA S TRAGIČNO IN KOMEDIJSKO MASKO VZPOSTAVLJAMO CELO TELO;

D) ZNOTRAJ ŠTEVILNIH IGRALSKIH TEHNIK VZPOSTAVLJAMO PRINCIP PUZZLE IGRALSKE TEHNIKE (TUDI REALIZEM JE DOBIL S ČASOVNIM ZAMIKOM SVOJO RAZLIČICO), KI NIMA PEČATA INSTITUCIJE IGRALCA, AMPAK IMA VSAKIČ PEČAT NJEGOVEGA KOINDIVIDUALIZMA, ŠE BOLJE KOSENZIBILNOSTI.

slovenski manifest / ugotovitev gledaliških seizmologov ob koncu enega od tisočletij - 5.9.1996, Ljubljana / Slovenija

goršič i k o igralec v e s e l j a

Slovensko mladinsko gledališče je svojevrsten fenomen kvalitete in inovativnosti že vseh štirideset let kar obstaja in Niko Goršič je eden starejših trdnih stebrov tega večno mladega teatra.

Na kratko: to je gledališče z več kot 150 nacionalnimi nagradami (spominjam se, da smo prvo nagrado prejeli od mesta Ljubljane leta 1969 za predstavo *Čudoviti zanesenjaki*), 16 mednarodnimi priznanji in skoraj stotimi udeležbami v mednarodnih selekcijah. Vsaj petnajst let je korektiv slovenski kulturni politiki in gledališki stroki ter relevanten faktor slovenske duhovnosti. Prepričan sem, da smo imeli pomemben delež pri konstituiranju slovenske pomladi s svojim vrhunskim političnim gledališčem (*Missa in a minor*, *Strah in pogum*, *Razredni sovražnik*, *Resničnost*, *Levitan*, *Jaz nisem jaz I*, *Peržani*, *Romeo in Julija - komentarij*, *Ujetniki svobode...*) kot tudi z odmevnimi gostovanji v času desetdnevne vojne leta 1991 (gledališki festival Theater der Welt v Essnu s predstavo *Dramski observatorij Zenit*, evropski gledališki festival *Toc! Toc! Toc!* v Grenoblu s predstavo *Odisej in sin* ter gostovanje s prav to predstavo v Mexico Cityju). Slovensko mladinsko gledališče je dokaz, da je drugačnost nujnost znotraj kulture neke države in pomemben konstitutiven del, ne pa kot nas hoče prepričati "zakon o kulturi", da mora biti kultura odvisna od "rimskih" mecenov. Država mora biti direktno odgovorna za svojo kulturo, ne pa da so to naključja trga. Slovensko mladinsko gledališče je imelo centralno vlogo pri prekinitvi skoraj stoletne evropeizacije slovenskega gledališča v 80-tih letih - nič več nismo samo prilagojevalci evropskim modelom gledališča, ampak smo slovenski gledališčniki soustvarjalci svetovnega gledališkega globusa. In kako to dosegamo: da smo kontinuirano gledališki laboratorij, ne pa običajno repertoarno gledališče, in da smo institucija ne le enega velikega ustvarjalca, ampak za vse najboljše.

Mednarodnim gostovanjem po Evropi in Ameriki bo kmalu pripisana okrogla stota številka. Prerok doma, kdor uspe v tujini.

Včasih se kakšen moj kolega obregne, češ Niko, pa kaj imaš od tega, da si bil največkrat od vseh slovenskih igralcev na mednarodnih gostovanjih; in ima delno prav - jaz ne veliko, drugi pa. Ogromno smo naredili v vseh teh letih za slovensko gledališče: premik, ki si ga niti v sanjah ni nihče upal misliti. Na primer: če naredimo v nekih delih sveta anketo, kaj poznajo - Slovensko mladinsko gledališče ali Slovenijo - sem prepričan, da bi zmagalo naše gledališče. Letos ni samo 40 let Slovenskega mladinskega gledališča, ampak tudi dve desetletji konkuriranja v mednarodnih selekcijah.

Od osmega leta, ko je od učiteljice Slavice Šubelj dobil poljub za vlogo Župančičevega Cicibana, se zmeraj znova vrača k občinstvu. Prejel je dvajset priznanj in nagrad, največ z gledališkega področja. Dolga leta je bil plesni in likovni kritik ter novinar, zdaj pa se ukvarja še s publicistiko, literaturo, fotografijo in glasbo. Vsestranski umetnik.

Umetnost je zame kot ustvarjalca izziv za novo in novo konstalacijo do

sveta. Preprosto: lepimo koščke razbitega Shakespearovega ogledala s človeško slino in si ogledujemo v njem svojo virtualno spako. Človek ni dosegel Boga, presegel je sebe! Ni božji sin in ni božja hči, ampak božji iztrebek. Postaja gnojilo Narave, ker ona bo ostala. Ob koncu 19. stoletja je Nietzsche kričal, da ni boga - toda ob koncu 20. stoletja ugotavljamo, da je bogov kolikor hočeš, ni pa Človeka. Postal je bitje brez utopij.

Ker to ni pogovor za Masko, se je potrebno nujno in brez maske spomniti nekaterih "revolverskih" vlog, ne nazadnje je na podobo SMG polek Brooka, Kantorja, Bauschove, Wilsona in Ristića, močno vplival tudi Lindsay Kemp.

Teško se bom spomnil vseh, kajti večina je bila le travestitskih - kar je zelo običajna oblika komike pri vseh mogočih režiserjih. Vsekakor pa je moja najslavnejša travestitska vloga Vojvodinje v Carroll - Tauferjevi *Alicij v čudežni deželi* iz leta 1986, za katero sem prejel kar dve veliki nagradi v bivšem jugoslovanskem prostoru. Drugače pa se homoerotičnosti na odru nisem nikoli izmikal, kajti to je preprosto del našega sveta - poleg tega: med kolegi igralci in režiserji je že toliko homoerotičnih ustvarjalcev, da se temu preprosto ne moreš izogniti. Med mojimi pomembnejšimi vlogami s to tendenco je na prvem mestu biseksualec Gernot v *Shakespeareu the Sadistu* Wolfganga Bauerja (CEKADE, Coccolemocco - Zagreb, 86), homoseksualni krmar Sirius v *lvšičevem Kapitanu Oliverju - Duhovi* (HNK Rijeka, 88), evnuh Črni tulipan v *Svetina - Pandurjevi Šeherezadi* (SMG, 89), homoseksualec Maurice v Genet-Freyevem *Poostrenem nadzoru* (Koreodrama, 91), biseksualni Gospod v Koltes - Pograjčevem *Robertu Zuccu* (SMG, 94) in prav tako biseksualen Lažnivi v Pograjčevem *Butterendflyju* (SMG, 95). Nekaj posebnega pa je vloga Tončka v najnovšem Filipčič - Uperjevem *Veselja domu*, kjer se izziv seksualne opredeljenosti zastavlja mnogo bolj problemsko in je dramaturško izveden kar paralelno.

Okej, vem, ni potrebno moriti v življenju, če igraš morilca na odru.

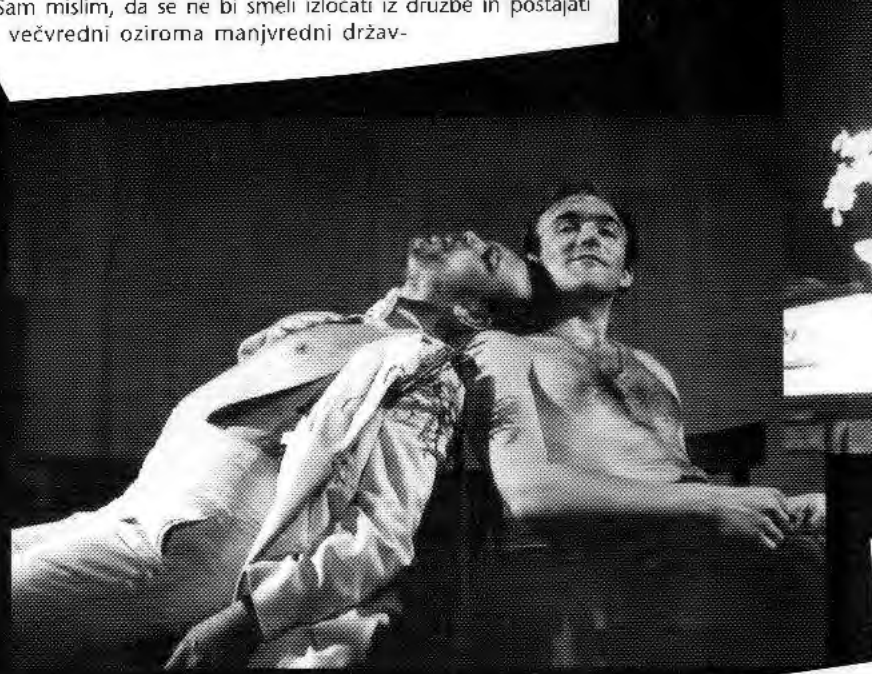
Sam nisem homoseksualec in nimam nikakršnih izkušenj iz tega seksualnega področja. Vesel sem tudi, da nisem imel kakšnih posebnih težav in nadlegovanj. Spomnim se samo dveh povabil, ko mi je že pokojni tržaški igralec, ki je rad nastopal v slovenskih otroških filmih, predlagal, da me odpelje z avtom domov s predstave Shakespearovega *Sna kresne noči* v SNG Drami, ko sem bil še gimnazijec, pa sva se znašla nekje na poli proti Vrhniki in me je potem, ko nisem reagiral na njegovo željo, galantno brez besed odpeljal domov za Bežigrad. Drugo vabilo pa je bilo na poslušanje plošč k našemu kolegu režiserju z igralske akademije, ki je nekaj let služboval na Dunaju, in to je bilo tudi vse. V našem poklicu je bilo zmeraj dovolj ustvarjalcev s homoerotičnimi nagnjenji, v zadnjem času pa bi lahko celo rekel, da jih na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo celo zavestno izbirajo med kandidati, toliko se jih je pojavilo.

Vaaauu, to pa zveni kot obtožba o homoseksualni mafiji v slovenskem teatru. S kančkom strpnosti je lahko dober izziv.

V časopisu sem pred kratkim zasledil anketo med Slovenci, za katero sem bil presenečen, da jih je med njimi toliko odstotkov tolerantnih do drugače seksualno usmerjenih. Sam mislim, da je sila nespametno, da si homoseksualci oziroma lezbijke sami sebi ustvarjajo nekakšen geto, ker jih že drugi - kot na primer vodilni argentinski cerkveni dostojanstvenik, kardinal Antonio Quarracino, ki je predlagal, naj bi homoseksualci živeli v posebni državi, s čimer bi osnažili sramotni madež družbe. Predlagal je, da bi bilo potrebno zanje nameniti obsežno ozemlje, dovolj veliko, da bi vsi homoseksualci in lezbijke imeli tam svoje časopise, televizijo in celo ustavo. Sam mislim, da se ne bi smeli izločati iz družbe in postajati večvredni oziroma manjvredni držav-

izvedbenem smislu, kjer se s soigralko nisva ustavila na običajnem robu slovenskega gledališča. To je komedija, ki vas pretrese. In posebna pohvala z moje strani gre soigralki Olgi Grad, ki je pogumno presegla prag kot še nobena slovenska igralka. Izhodišče teme predstave je bolečina nekih ranjenih odnosov med nekima poročenima oseba: je kriza družine ob koncu XX. stoletja in je brezupno iskanje ljubezni v zakonu. Če imajo nebesa svojega boga, imamo zemljani ljubezen. Ta gledališki esej kot Filipčičeva dramatika ima vse polno reminiscenc na franconsko absurdno dramatik

Niko Goršič kot biseksualni Gernot in Damir Šaban

ljani. Država smo vsi državljani. Pred kratkim sem slisal zanimivo misel, da Narava sama ureja prenaseljenost človeštva tudi s homoseksualnostjo. Mogoče je to delno res.

Prenekateri igralec si želi svojo pesniško pozicijo preseči in postati režiser, urbanist celostne podobe gledališkega dogodka. Niko Goršič, ki v gledališču tega prostora že leta uveljavlja postmodernistični stil v igrilstvu, je dovolj močan individualist, velik posebnost in zanimiv drugače, da se je iz njega končno lahko razvil režiser Nick Upper.

Mislím, da ni nikoli prepozno, saj je vse polno primerov na vseh področjih, ko so Abrahami spremenili svet umetnosti (npr. Stendhal ali Ecco). Pri meni so to izgleda leta, ko sem spoznal, da nekaterih stvari pač ne more narediti nihče drug kot samo jaz - in bi bilo preprosto škoda za stroko, če se ne bi lotil tudi režije in dramaturgije. Čeprav se je to zgodilo slučajno.

To se je lahko zgodilo, ker je SMG postavilo še svoj mali oder ali levi oder ali oderpododrom, skratka, odprto Mladinsko, ki je postalo veselja dom.

Predstava *Veselja dom* Emila Filipčiča postaja po ekstremnih reakcijah nedvomno gledališka poslastica s številnimi okusi - kot je to običaj pri kitajski kuhinji. Določeni kritiki trdijo, da je to celo najboljši Filipčičev tekst oziroma uprizoritev (ob poznanem dejstvu, da je naš največji pisec komedij!), na kar sem še kako ponosen, saj je bil pisan prav za naju z Olgo Gradovo in na najino željo, da je to nedvomno tip nove problemske komedije in da sem kot režiser še boljši kot igralec). V tem primeru je raziskava šla pri nas najdlje: tako pri strokovnih novostih (drugačen odnos do komedije, do dramskega teksta-eseja, do realizma - uvajam realizem s časovnim preskokom, drugačen odnos do igralskih tehnik, kjer predlagam puzzle igralsko tehniko, ki združuje vse igralske tehnike, ne pa da jih izločuje kot je v navadi) kot tudi v

Poljka (Olga Grad) in Tonček (Niko Goršič) v *Veselja domu*, foto: Dean Deep

kot tudi na svobodno ameriško filmsko produkcijo. Filipčič se nonšalantno poigrava s patologijo sveta v tem psevdotrivialnem žanru, ki je inovativen in samo njegov.

V filmih se slačijo predvsem ženske, v teatru pretežno moški. Spominjam se le novogoriške igralko Dušanke Ristič, ki je celo drugo dejanje Pasolinijeve *Orgije* preživela in pretrpela brez koščka oblačil. V četico golih gledaliških Adamov pa je poleg Raca, Zidarja, Hrsa, Battelina, Ravnohriba... sedaj rekrutiran še Goršič.

Slačenje v umetniški ustvarjalnosti je včasih nujnost in tako naravno kot je, kadar gremo v kopalnici pod tuš. Sicer pa je poleg Gernota, krmarja Siriusa in kralja Petra, Tonček že moj četrti Adam.

Razgaljanje duše je boleče bolj kot razgaljanje telesa. Potem ko smo ga spoznali v knjigi, ki jo je posvetil Prijatelju, ki mu ni rešil življenja, se nam francoski gej umetnik Hervé Guibert obeta sedaj še na odru. Skupaj z Mauriceom Maeterlinckom in Samuelom Beckettom bo Nick Upperju pomagal raziskovati slepoto in slepilo našega stoletja.

V sodelovanju z Ivico Buljanom, Markom Japljem, Janezom Vrečkom, Lojzetom Logarjem, Branetom Potočanom, Svetlano Visintin in Leom Kulašem ter z glasbeno skupino Res Nullius se pripravljam na pomemben gledališki esej XX. STOLETJE / SLEPCI, katerega izhodišče je zasnovano na topografiji razvoja evropskega nihilizma treh velikih piscev, ki zaznamujejo tri bistvene smeri, po katerih se je oblikovalo telo umetnosti 20. stoletja: simbolizem - modernizem - postmodernizem. Projekt bo raziskoval, kaj je ostalo od Maeterlinckove žeje po absolutnem in od hrepenenja po neznanem na začetku stoletja, kaj je ostalo od Beckettovega absolutnega pesimizma in izgube identitete ter - ali je Guibertova nonšalantna pisava poigravanja s človeškimi prikaznimi v sistemu naslade in groze ob koncu stoletja sploh relevantna. Premiera bo spomladi v Odprtem Mladinskem.

Če si boste predstavo ogledali, boste spregledali. Ne spreglej - GUSTI LEBEN

RON ATHLEY

Ron Athley si, z obrazom v popolni koncentraciji, z roko tik nad obrvjo zarine skozi

kožo kakih 15 centimetrov dolgo iglo. Strmiš, ves otrpel, kako igla spolzi skozi kožo kot voda, ki pulzira skozi cev. Na mestu, kjer se igla dotakne lobanje, se pojavi kapljica krvi. To je prva konica njegove trnove krone - njegov dar moči Kristusove ikonografije, njegovo spogledovanje z iglo ali njegovo kljubovanje okužbi z aidsom. Počasi je Athejev skeč končan. On je obdan z iglami, okrašen z žico in s curki krvi, kar izgleda kot kaka parodija križanja. Toda ali je to parodija? Ali pa je raziskovanje narave mučeništva, kakršno doživlja gejevska skupnost v dobi aidsa? (The Guardian)

Nisem purist. Nisem moralen, nisem tako političen, samo skušam izraziti to kar čutim, delati vzporednice in iskati zdravila v situacijah, ki izgledajo brezupne. Veličasten sem. To je del mojega make-upa.

njegove sestre in brata. Do petnajstega leta je bil zaprt v versko okolje, povsem izoliran od ostalega sveta. Tedaj se je začel upirati, bil je gej, igral se je s pincetami, rezili, dokler se ni pri 17 ločil od družine. Začelo se je obdobje nasilnega obnašanja, kriminala, brezdorstva, samomirskih teženj. Vključil se je v punk-rock sceno Los Angelesa in se spoznal z mamili. S svojimi nastopi je začel leta 1981, a kmalu podlegel heroinu. Po ozdravitvi je začel spet nastopati po klubih, pisal za časopise (LA Weekly) in delal performanse (1992 *Martyrs & Saints*, 1993 *4 Scenes*, 1995 *Deliverance*), razstave, instalacije.

Ron, s performansi si začel leta 1981 v *Premature Ejaculation*.

To je bil projekt, kjer sem že uporabil dosti elementov, ki jih praktičirnam zdaj, bilo je dosti nasilja, telesnih tehnik. Bilo je noro, prenoru, da bi se lahko nadaljevalo. Pripeljali smo fanta, ga maltretirali, zvezali, požirali, razbijali steklo po njem... bilo je dosti kričanja, sploh je bilo čudovito.

Kaj pa potem?

Začel sem jemati droge, kar dosti časa, sedem let. Tedaj nisem mogel delati. Vsak dan sem bil bolan, bilo bi nemogoče. Ko sem se izlekel iz tega, sem najprej nastopal po klubih, v Los Angelesu v klubu Fuck! To je bilo leta 1990. Nastopanje po klubih me je pripeljalo v gledališki performans. V LA je bilo kar nekaj možnosti. Dennis Cooper (znan pisec romanov) je napisal scenarij za moj prvi nastop. Nato sem začel nastopati naokoli, zlasti po letu 1994 pa tudi po Evropi.

Zdaj nastopaš po vsem svetu, na najbolj eminentnih festivalih.

Morda več drugje kot v ZDA, ker je tam dosti finančnih problemov. Gledalcev je sicer veliko, težko pa je najti manjši prostor za nastop, le za kakih 200 gledalcev. To se lastnikom enostavno ne izplača.

Lahko opišeš svojo predstavo?

Gre za nekakšno pokrajino, s številnimi elementi, z zgodovinskimi referencami, z odsevi, ki se dotikajo aidsa, modernega primitivizma, apokalipse. Uporabil sem dosti arhetipov, religioznih likov, obredov z različnih delov sveta, vse do obredne kastracije. Celoten koncept pa vodi do vprašanj, kot je: Kako reagiram na umiranje? Sem namreč že 10 let HIV pozitiven. Ali še vedno ne verjamem v boga? In kot da ni odgovorov na taka vprašanja. Vsaj zame ne, ko gledam, da sem izbral tako življenje, v ljubezni do istega spoľa, kar pa je greh, vsaj za družbo. To je na nek način tudi politično stališče...

Kako vidiš sebe kot umetnika?

Mislím, da delam na polju body arta, vendar pri meni temelji vse bolj na čustveni podlagi.

Telo je pri vsem tem samo objekt?

Da. Toda ko se prebadam z iglo, ne gre samo za iglo, ki gre skozi kožo, skozi meso. Gre bolj za metaforo, vse predstavlja nekaj drugega. Po moje morajo gledalci videti nekaj, kar se v resnici dogaja, a vendar ni samo to.

Na nek način je to zelo provokativno početje, vsaj za zabodno družbo. To, kar počneš s svojim telesom, se pravzaprav tepe z zakoni.

Seveda, kar se tiče telesa, smo še dosti restriktivni. Pri meni se je začelo skoraj instinktivno, brez posebnega ozadja. Še kot najstnik sem si rekel: K vragu vse, tetoviral se bom po obrazu. Živim svojo umetnost. In tako grem skozi življenje. Nočem biti podoben normalnim ljudem. Tako sem se potetoviral po obrazu in še vedno delal v pisarniških službah, recimo pri časopisu.

Ali lahko rečemo, da gre v družbi za sistem kontroliranja telesa. Ali ti nekako motiš ta sistem?

Mislím, da odsevam stvari, ki se v resnici dogajajo. Ameriške sanje se več ne dogajajo. A še vedno skušajo ljudi kontrolirati s prepovedmi in obljubami. Veliko ljudi si je začelo delati tetovaže, pirsinge, in se s tem obrnilo k primitivnim ritualom, kar je tudi nek odgovor. Kot da hočejo postati posamezniki, individualci, namesto da bi sledili praznim obljubam.

Ti vseeno kontroliraš samega sebe!? Ali tako nekako koketiraš s smrtjo?

Morda je treba začeti pri vprašanju, zakaj si nek najstnik rani roko, zakaj se reže po telesu. Da ugotovi, kako reagira telo, ali kako okolica? Ali ker ničesar več ne čuti? Na družbenem nivoju so skupine ljudi, ki ničesar več ne čutijo s politiki, z redom sveta, z vso igro. In odgovarjajo na nek drug način, z drugačnim življenjskim stilom ali kako drugače. In to ni teater. Tudi sam sem bil del subkulture in moje reagiranje je bilo instinktivno, šele sedaj ga lahko analiziram za nazaj.

Ali si sebe kdaj resno ranil?

Nikoli nisem šel v bolnico. Imel sem kaka vnetja, a nič resnega.

Te ni nikoli prijelo, da bi pred publiko naredil samomor?

Tako bi bil popolna drama queen. Ne, sploh ne. Moje delo ni destruktivno. Drug poleg drugega postavljám nekaj groznega in nekaj nadčutnega. Pogosto se sprašujem, zakaj nastopam. Ali sem zabavljajč? S tem ljudi vendar ne zabavam. Ljudje se gotovo ne počutijo dobro, morda potrebujejo kaka dva dni, da prebavijo, kar so videli. Za njih nisem neki nastopajoči, ki ga imajo radi ali pa ga sovražijo. Gledalce potrebujem zato, da so priče tej alternativni resničnosti.

Kako si sprejel svoj HIV status?

Na začetku je bil nori bes, ob misli, da bom umrl. Bila je prava zmešnjava, bil sem jezen, uničen, postal sem bolj duhoven, pa spet brezbrizen, ravnodušen. Nisem si mislil, da bom živel še 10 let. Nihče si tedaj ni mislil tega. Pa sem še vedno živ, močan in povsem zdrav. Ne jemljam zdravil, nili AZT, ne kadim, ne pijem, ne jemljam drog. Ni

vse tako slabo. Bolj pazim, da ne izgubljam časa; da ugotovim, kaj točno hočem.

Ali ne prihaja pri prebadanju do kakih nevarnosti?

Ves čas zelo pazimo. V neki predstavi so štiri dekleta, ki so negativna, in trije fantje, ki so pozitivni. Nevarnost je vedno v naših glavah. Zlasti, ko gre za kri.

Ali si imel krščansko vzgojo?

Ja in zato verjetno še vedno reagiram kot kristjan. Še vedno trpim zaradi krivde, za nekaj, za kar nisem neposredno odgovoren. Če živiš v družbi, ki obsoja aids, ki po krščanski presoji sodi, da si neka grozna oseba, se še vedno čutiš krivega, čeprav veš, da je to le bolezen. Tudi zato, ker se vsi okoli tebe čutijo krive zate ali zato, ker čutijo svoje obsojanje. To je ta morbidna krščanska krivda.

Ali potem obstaja neka zveza med krivdo in samokaznovanjem?

Mislím, da ja. Ne rečem, da se čutím krivega. Je pa povezava, čeprav ne v smislu, da bi se čutil odgovornega, kar na nek način predpostavlja družba.

Ne mislim, da bi se moral vsak potetovirati po obrazu; tako bi se mu spremenilo celotno življenje. Jaz sem se zato, da sem samega sebe določil kot outsiderja in zaradi močnega občutka, da ne želim nikomur pripadati.

oblečejo, ali skrbijo zanj. V resnici pa ga ne poznajo. Moje telo je kot oglasna deska, polno tetovaž, ubodov, pirsingov, v nekem smislu polno pomenov, sporočil. Uporabljam ga kot orodje. Ne kot tisti, ki škodijo svojemu telesu, recimo, če se stradajo, ali če si zadajajo rane, iz obupa ali žalosti. To si dela dosti najstnikov. Morda izgleda podobno, toda pomen je povsem drugačen. Razlika je skoraj taka, kot med ljubljnjem in posilstvom. Ker se čutijo nemočne, zganjajo nasilje nad lastnim telesom. Kot nekak protest. Ali zaporniki, ki se postijo. Tudi pri meni gre mogoče za nekakšen protest, ki pa ni nek določen politični protest, pač pa protest proti celotnemu sistemu.

Kako jemlješ telo, si lastnik, gospodar telesa?

Mislím, da veliko ljudi ne pozna svojega telesa. Ga samo

Mogoče zato tudi prihaja do polemik ob tvojih nastopih.

Ja. Recimo obstaja aidsfobija. Nekoč je nekdo iz občinstva trdil, da se je med predstavo okužil z mojo krvjo. Poklical je medije in znašel sem se na naslovnica, bilo je v 200 časopisih po ZDA, pravi državni škandal. Z okuženo krvjo naj bi škropil po občinstvu, sploh pa kri ni bila okužena in ni prišla med občinstvo. Uporabljena je bila le v predstavi in to samo na odru. V Angliji je bilo problematično vprašanje bolečine. V stilu vprašanja: Ali ti lahko pustim, da se raniš? Opozorili so me, da me lahko aretirajo. Cenzurirali so mojo video kaseto...

Svoje življenje načrtujem tako, da plašim in tetoviram svoje telo. Vzorci so znaki bojnikov. Neustrašni so in to je tista estetika, ki jo imam rad.

Ali je pri tebi kaj povezav z S/M?

Ne gre za S/M nastope, uporabljam pa S/M tehnike. Lahko tako izgleda, pa to ni.

Ali imaš fanta?

Ne, samski sem. Ne morem biti odgovoren še za koga drugega. Še vedno nastopam s svojim bivšim ljubimcem in včasih je zelo čudno, da počnem z bivšim seksualne stvari na odru, kot recimo igro z dildom.

Kaj še počneš?

Zdaj pripravljam video, da nekaj ohranim. Kajti nastop je bolj enkrat-en. Svojega dela nimam dovolj dokumentiranega. Delam pri časopisu. Hodim ven, v savne, klube, diske. Sem zelo aktiven. Ogromno delam. Zdaj pišem kolumno za *Honcho* magazin, to je S/M porno revija. Pišem o kulturi, o tetovažah, pirsingih, o fukanju s pestjo in podobno. Kako neke prakse vplivajo na družbo... Tudi pišem, nekakšne zgodbe, bolj avtobiografske. Igral sem tudi v par filmih in zaradi izgleda sem bil vedno kak slab tip, hudoben. V *Single White Female* sem bil natak, v *Hustler White* mrliški oglednik. Vedno je problem denar. Američani lahko recimo tržijo s slikami, performans pa je nekaj drugega. Zato nisem zanimiv, državnih subvencij pa je vedno manj.

Danes boš imel nastop v Kapelici na Kersnikovi, junija pa spet prideš v Ljubljano, s celo skupino v CD, in to s predstavo *Deliverance*. Hvala in drži se.

november 1996 **BRANE MOZETIČ** **BORIS PINTAR**
foto: Frenk Fidler

Na začetku pogovora bi rad zabeležil zacetke vaše poti.
 Tega je že zelo dolgo. Pravzaprav sem začel kot prevajalec. Dolga leta sem živel v Beogradu, tam odrasčal in hodil v srbske šole. Tako sem prevedel zelo veliko sodobne slovenske literature v srbsčno, kar je bilo v tistihasih zelo fajn, saj so bili nekateri naši pesniki v forumih zelo neprijazni, češ da so dekadentni. Beograd pa jih je sprejemal odprti rok. Seveda ni bila nikoli moja želja, da bi postal prevajalec, mi je pa to delo omogočilo, da sem prisel zelo hitro v kontakt s slovenskimi in srbskimi literari in umetniki sploh. Čeprav sem študiral germanistiko in slavistiko, sem vedno incliniral k gledališču in filmu. Imam pa tudi dovolj solidno glasbeno izobrazbo, tako da se še danes čudim, zakaj se nisem posvetil operni režiji. Sem pa precej volontiral pri raznih filmih, bodisi samo kot opazovalec ali kakšen sedemindvajseti asistent režije. Moj prvi kontakt s svetovno kinematografijo pa je bil mednarodni film "Burlaki z Volge", ki ga je posnel Viktor Turzanski, režiser se iz stare Rusije in sodelavec Stanislavskega, ki pa je živel kot emigrant v Parizu. Sodeloval sem kot epizodni igralec, ampak sem šel skozi cel film in v bistvu sem bil tam zato, da sploh vidim, kako takšen velospektakel nastaja. Tukaj v Ljubljani pa sem najprej posnel eno mihi vlogico v Babičevi "Veselici" in čeprav tudi igralec nisem hotel biti nikoli, se še danes včasih pojavljam, ker je epizoda lustna igrati. Takšni so bili moji začetki, vendar sem že kmalu za nekaj časa obupal; zapustil sem film in bil dve leti dramaturg na radiu. Danes, ko se spet vse bolj posvečam radiu, sem se torej vrnil le k eni svojih prvih ljubezni. Rad delam z igralci. To je nor tolik, ki ga imam zelo rad. Me pa v zadnjem času najbolj zanima pisanje, tudi zaradi dosti tegnih odinovorov. Za tistote razmetane mize rad sedim in pišem.

Za tole mizo pa verjetno vstajajo na plano tudi vaši spomini in iščejo zatočišče v zapisani besedi.

Larsko leto enkrat sem sedel skupaj z vojaki in oficirji, s katerimi sem delal masovke pri nekem filmu, in so mi rekli: Vi, ki imate tako blazne izkušnje, zakaj ne pišete spominov. Saj jih pišem, sem jim odgovoril. Rekel sem jim dobesedno: Zelo rad jih pišem, ker končno vidim - zdaj bom točno ponovil, vi pa izberite lepše besede - da moje življenje le ni šlo v kurac. To seveda niso klasični spomini. Naletim na neki filmski problem in ga sam pri sebi rešujem. V tem smislu so spomini, vse pa iz prakse in filmskega življenja.

V njih lahko najbrž tudi korigirate govorice, kot so bile tiste, po katerih naj bi se razšli z Boštjanom Hladnikom.

Hladnik je bil moj prvi veliki učitelj. To vedno povem in njemu sem tudi hvaležen za mnoge stvari. Bil je zelo strog z mano, saj so tudi njega mlatli, ko je bil asistent v Franciji. Kadar sem prisel v Beograd, so vedno rekli: Evo, došao je Pera Zobeč, Hladnikova škola. Čeprav so se šine govorice, da sem od njega odšel, sva z Boštjanom še danes velika prijatelja. Vendar, tako kot odides od svojih staršev, odides tudi od svojega mojstra.

Pa lahko pride med režiserjem in asistentom tudi do konflikta?

Do konflikta ne, čeprav smo se včasih postreli počli. Sicer pa zavil v kakšnem odnosu ste z režiserjem. Peckinpah mi je bil za prizor ranjenecov v filmu "Železni križ", ki je na žalost precej razrezan, zelo hvaležen. Prisel je k meni in na pred vsemi castral. Vsi so se križali, ker se v Hollywoodu ni še nikoli zgodilo, da bi režiser cestoval asistentu.

PETER ZOBEC

PETER ZOBEC, REŽISER IN PUBLICIST. TAKO SE PREDSTAVLJA SAM, KRATKO IN JEDRNATO. VENDAR SE NA NJEGOVINI OBRZOBI, PRAV ZNAČILNO FILMSKO FACO, SKRIVA SE MARSIKAJ. LE MALO TEGA SVA SEM V POGOVORU DOTAKNILA, KAJTI NI V NJEGOVI NAVADI, DA BI VRATA V DUŠO ODPIRAL NA STELAJ. SE HAR MI JE USPELO JE, DA SEM PODSTAVIL NOGO TAM, KJER JIH JE VSAJ MALO ODŠKRINIL. IN JA, TOME POBREMNO, S SEROJ SEM PRINESEL PRAV TISTO NJEGOVO PISANJE, KI JE, KOT SEM KASNEJE UGOTOVIL, TUDI NJEGOVA ŽIVLJENJSKA TEMA. TO SE MI JE LE POČASI RAZKRIVALO, VSEKROZI PA DOVOLJ RAZVINO. NO. DA MI NIKOLI VEČ NE BO NEINANEČ.

ADAGIO ZA ŽIVLJENJE IN FILM

Sam Peckinpah, bolj je mrcvaril moške, bolj je užival.

Vedno je govoril, da veruje v veliko prijateljstvo med moškimi. V prijateljstvo, ne v ljubezen. Ne poznam njegovega privatnega življenja, je pa vedno govoril o višji obliki komuniciranja med moškimi. O njem bom še pisal.

Ne glede na to, da njegovega privatnega življenja niste poznali?

Ja, pisal bom na podlagi nekaterih njegovih dejanj, o katerih pa za sedaj še ne bi govoril.

To pa ni fer.

Prav, pa ni. To je stvar publicistične in literarne obdelave in ne stvar pogovora. Pa tudi sam moram se razmisliti, saj je zadeva zelo delikatna. Potrebno jo je dobro napisati, da se bo pravilno razumela.

Novogoriškemu igralcu Jožetu Hrovatu je ponujal gradove v oblakih.

Peckinpah je bil entuziast. Najprej je bil očaran s Hrovatom. Hotel je najeti zanj profesorja za angleščino in iz njega napraviti svetovno zvezdo. To so bili velikopotezni pogovori, čisto pravi cirkus. Tudi novinarjem je razlagal in Hrovat je bil čisto zmeden. Jaz pa, ki sem mašinerijo te zapadne kinematografije dobro poznal, sem ga prepričal, da dokler ne bo videl Amerike...

...Amerike ni...

Ko jo pa enkrat bo, bo pa vse v redu. In res, ko je prišel Slavko Štirnec, je Hrovat v trenutku padel v totalno pozabo. Tudi slišati ni več hotel o njem. Slavku pa je razširil vlogo iz dveh na več kot petdeset dni snemanja.

Res je bil božanski v tisti pofarbani vlogi ruskega dečka in Peckinpah očitno o moškem prijateljstvu ni samo bluzil, ampak so ga nekateri obrazi čisto zaresno fascinirali.

Ja, verjetno. Potem pa je šel nazaj v Ameriko in tam srečal "bogveko-ga" in se spet na novo očaral.

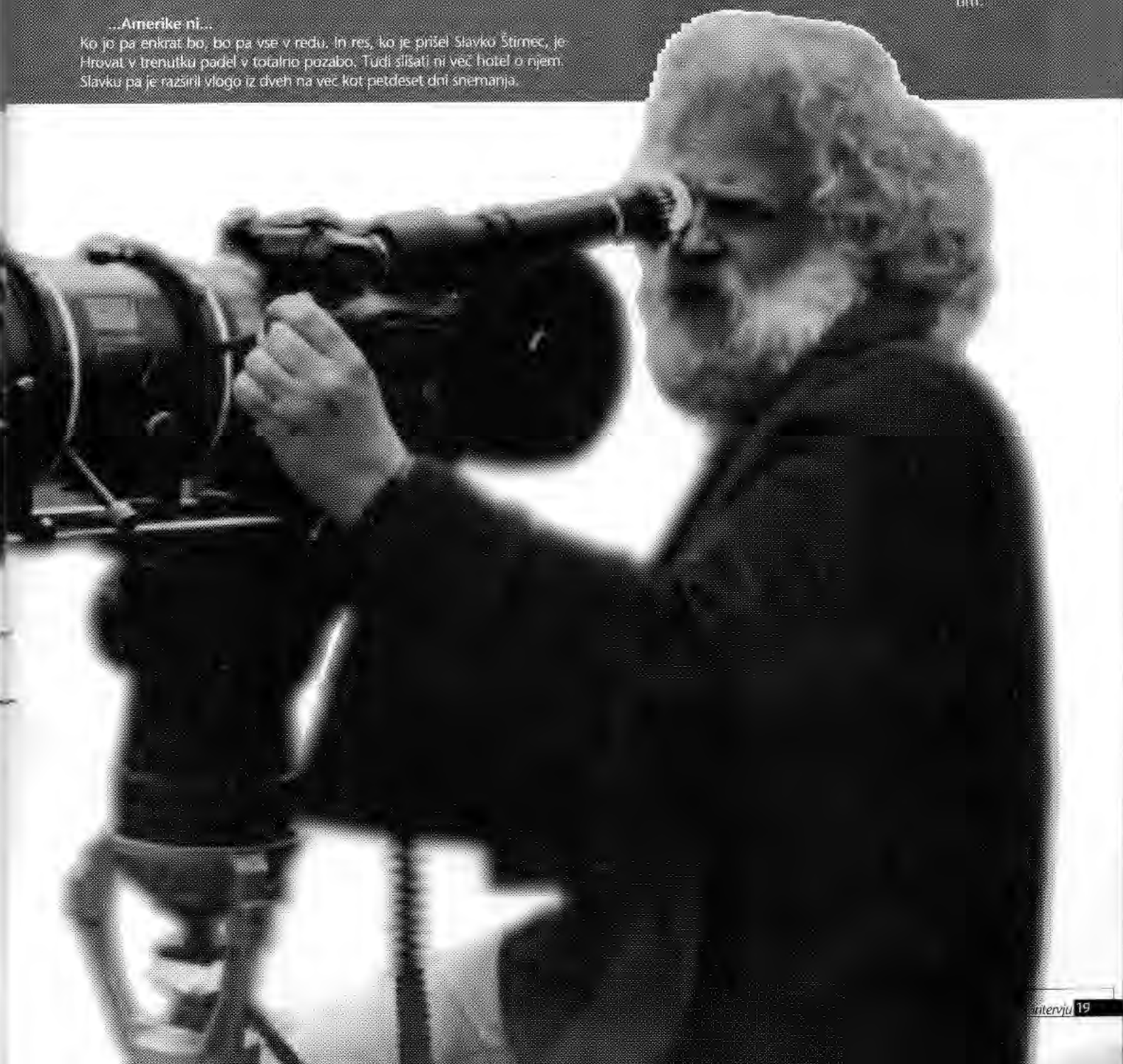
Sodelovali pa ste tudi z nemčkim gej režiserjem Wolfgangom Petersenom.

Sijajno sva sodelovala. Odličen vtis je napravil name kot človek, vendar prvič slišim, da je gej, saj poznam njegovo soprogo, s katero se je poročil v Hollywoodu. Z njim sem delal film "Crno in belo kot dnevi in noči", ki smo ga snemali v Ljubljani in v Opatiji, glavno vlogo pa je igral Bruno Cariž. Njegov partner bi moral biti Boris Cavazza, žal pa v teatru ni imel prostih terminov, zato sem iz Beograda pripeljal Ljubo Tadića.

Zdaj sem se spet spomnil tiste anekdote.

Verjetno mislite na tiste besede, ki jih je izrekel na snemanju "Pesme" Oskarja Daviča. Sceno med njim in Raderom Šerbedžijo je režiser Živojin Pavlović zastavil kot neko daljno homoerotično slutnjo. Scena je bila res lepa, ampak vsi so čudno gledali, v pavzi pa jim je Ljuba

Tadić rekel: Ko bar jednom nije pomislilo da je peder, ja ću da mu plalim.

Dolga leta ste bili najbolj iskan prvi asistent, danes ste najbolj zaželen mojster za masovke. Človeka čudi, da vam v vseh teh letih ni uspelo posneti svojega lastnega celovečerca.

Nekaj vam moram povedati. Enkrat mi je neki kolega rekel, da sem "mamina maza" jugoslovanske kinematografije. Kar sem res bil, saj nikakor nisem človek, ki ne bi imel možnosti. Pet producentov mi je ponujalo celovečerni film, žal pa sam svoje teme nisem imel. Samo to, da bi delal celovečerec, to me ni zanimalo. Ponujeni scenariji bi mi to omogočili, film bi mi bil pa tuj. Pa še nekaj je zanimivo. Režiserji, s katerimi sem največ delal (Pavlovič, Hladnik, Klopčič, Duletič, Zafra-
novič...), so mi kot asistentu dali proste roke, tako da je bil moj delež v njihovih filmih zares avtorski. Intimno sem se izživel, filmi pa niso bili moji. Ko pa sem končno dobil lastno temo in denar na ministrstvu - v konkurenci stotridesetih scenarijev sem delil drugo in tretje mesto - pa je prišlo do težav s koproducenti. Najprej z Rusi, nato pa še z Ukrajinci, vse v glavnem zaradi financ.

Ah, nesrečni "Adagio". Kaj zamujamo?

To je komorni film, iz katerega vsebine sem naredil radijsko igro. Gre sicer za novo zadevo, ostal pa je osnovni motiv. To je moja lastna priredba lastnega scenarija in tudi naslov je nov, "Nemo jutro". Film me pa ta trenutek ne zanima preveč, ker je z njim toliko ene matrarije. Ne vem, če se bodo pogoji kaj izboljšali, morda... Bom videl, prav zdaj spet načrtujem pot v Rusijo.

Saj res, Rusija. Vi ste znani po svoji "široki ruski duši".

Na Rusijo sem navezan na čuden, skoraj mističen način. Čeprav je od časa do časa tudi videti ne morem, kar je pa normalno. Ambivalenca je to, taka absolutna. Včasih, ko sem veliko hodil v Rusijo, sem potem, ko sem se vrnil, kar zbežal nekam v center Evrope, v Toscano, v Pariz, daleč stran. Dokler ni spet prišel klic Rusije.

Ali pa Sergeja. Že kar presunljivo je vaše pisanje o hrepenečem pričakovanju srečanja z njim. Ga lahko na kratko obnoviva?

Citirajte me, bo najbolj enostavno.

OD KRIMA DO KRIMA (odlomek iz feljtona):

Tisti dan, ko smo pričakovali Sergeja in njegovo mamo, mi nihče ni znal povedati, kdaj bo v Simferopolu pristalo letalo iz Minska. Od prejšnjega večera sploh nisem premišljeval o filmu. Vrnil sem se v drhtajoča najstniška leta - ne vem, zakaj bi to (letom primerno) drugače imenoval - ko smo bližajoče se zmenke pričakovali s hrepenenjem in strahom. Bil sem vesel, da me ti občutki še niso zapustili in niti malo me ni zapekla poklicna vest, ker me film ni zanimal niti kot lanski sneg. Sedel sem na terasi svoje hotelske sobe in premišljeval o tem, do zdaj še nikoli zaznavnem čutenju. To, da je bil fant, to mi je bilo vseeno. Kaj je na tej sliki, da mi ne da miru? Kako lepo se je spel počutiti kot zbežan dijak.

Vedel sem, da me je čakalo še dosti dela - ga bom že opravil, kakršnokoli že bo. V zgodnjih popoldanskih urah pa sem v hotelski avli naletel na kolega Vilena, ki mi je rekel, da čaka Sergeja in njegovo mamo. Vsak čas naj bi prišla. Mislim, da sem zardel. Naredil sem se, da je moja poklicna dolžnost pričakati prvega sovjetskega igralca, ki prihaja na snemanje (saj je tudi bila, a mi je bilo to malo mar).

In res, čez nekaj minut se je pred hotelom ustavil mercedes. Ko so se vrata počasi odprla, se je za njimi - kot da se je botticellijsko vzdignila iz morja - prikazala sanjsko lepa gospa. Stala je negibno, le s pogledom je raziskala, kam je prišla. Iz avta je stopil še voznik, iz prtlačnika vzel kovček in gospe pokazal vhod v hotel. Strmel sem v lepoticco z dolgimi zlatimi lasmi, spelimi v kito.

Počasi, lagodno je stopala proti hotelu. Vilen ji je šel nasproti. Ko je stopila v avlo, sem se jima približal. V svojem "najstniškem" razpoloženju sem jo videl kot edino lepo rusko cesarico. V vsem.

Ko sva se spoznala, naju je z Vilenom vprašala, kje je Sergej. Začudeno sva jo pogledala, jaz pa sem se še zdrznil, saj sem nanj pozabil. Ustrašil sem se, da ga ne bo.

Gospa nama je povedala, da je avto, v katerega je sedel Sergej, odpeljal pred njenim. Mogoče ga je odpeljal v hotel, v katerem bodo stanovali. Kaj ne bodo v našem hotelu, sem vprašal Vilena. Ne, njihovi igralci stanujejo drugje.

Kot predstavnik nemške režije sem se začel razburjati (tudi poklicno), da morajo vsi igralci stanovati v istem hotelu, predvsem pa ne razumem te socialne razlike med domačo in tujo ekipo: (res je, da sem bil takrat v Sovjetski zvezi še novinec in nisem se poznal teh "običajev"). Gospo sem povabil na kavo, a se je zahvalila, predvsem pa bi rada vedela, kam se je udrl Sergej. Ko sva se poslovila, sem ji rekel, da bi ga tudi jaz rad čimprej spoznal. Ne vem, zakaj sem zahinavčil, da je izzvenelo, kot da me zanima igralec. „Do zvečer“. Gospa se je vrnila v avto, s katerim je prišla, z Vilenom pa sva sedla v drugega in se odpeljala v atelje; verjetno so Sergeja peljali tja.

Ko sva prispela na grič, so nama povedali, da ga ni in da ga sploh ni bilo. Da sem postal živčen je verjetno tudi Vilen opazil, čeprav mi tega nikoli ni omenil. Spet sva sedla v avlo in odpravila v hotel za ruske igralce.

Ko sva stopila v umazan hodnik poslopja, ki je zaudarjal po urinu, pomijah in lizolu, sem pozabil na svojo drhtavico in ostro zahteval, da se morajo vsi, ki stanujejo v tej smrdljivi podrtiji, preseliti v naš hotel. (Dobri Vilen je to razumel, a je bil nemočen. Obljubil sem, da bom to dosegel in tudi sem, saj mi je Fleischmann prvič stal ob strani).

Poiskali smo gospo, ki je prikupno skrila, da ji je nerodno, ker sem odkril njihovo bivališče. Da Sergeja še ni našla, nama je rekla, je pa izvedela, da se je hotel Volodja z njim pogovoriti in se tako sprehajata nekje ob našem hotelu. (Ko sem to izvedel, sem bil verjetno zelo smešen; upam, da tega niso opazili).

Na poti do hotela sem v sebi ves čas spletal enkavedejevske zgodbe, s katerimi Volodja Sergeju polni glavo in mu grozi s posledicami, če se bo preveč zblizal z Zahodnjaki, čeprav je film, ki ga pripravljamo vsesplošno koristen za sovjetsko družbo. Nenazadnje je tudi prijatelj Volodja "buden državljan". (Pozneje, ko sem izvedel, da ni bilo nič od mojih umetelnih konstrukcij, me je bilo iskreno sram. Kako sem sploh mogel Volodji kaj takega pripisati! Volodja se je s Sergejem pogovarjal kot režiser, po očetovsko - on je to znal. Čeprav sta se poznala, še nikoli nista skupaj delala. Ne dvomim pa, da mu je obzirno omenil, da se bo znašel v potujoči mednarodni blaznici, kar smo nedvomno bili).

Spokojni Vilen se je vrnil v atelje, jaz pa sem se zapodil po hotelskih parkih in sprehajališčih, "mimogrede" pokukal v barčke in tavernice ob kopaljšču našega hotela in se jezen vrnil v avlo. Tam me je pričakal Volodja in me vprašal, kje hodim, saj mi je hotel predstaviti Sergeja, ki pa so ga ravnokar odpeljali v njegov hotel!

Ljubeznivo. Hvala!

Ko sem se za trenutek zatekel v sobo, da bi se odahnil od svoje popoldanske prismođarije, sem se vprašal, čemu ta vihravost, saj bo kmalu večer in se bo moja fatamorgana prizemljila.

Je bila čarobna moč slike samo v moji domišljiji?

Večer je bil miren. Zbrali smo se v Rebinem kabinetu; tako smo po filmskem objektu poimenovali salon, ki so nam ga gostitelji odstopili za jedilnico.

Med prijetnim kramljanjem s kolegi sem se zalotil, da ne vem, zaradi koga me je obšel občutek blaženega pričakovanja - ali zaradi prelepe Ljudmile Nikolajevne ali zaradi njenega abstraktnega sina. Zaradi njega - seveda, gospo že poznam! In že je stopila v prostor. In obstala. Tako je morala izgledati Katarina Velika, mi je nevednemu šinilo skozi glavo. (Šele kasneje sem, sodeč po slikah, spoznal, da je bila veliko lepša od slavne imperatorke).

Stopil sem k njej, prepričan, da se bo za njo prikazal Sergej, pa mi je rekla, da je sama. Sergej je kar oblečen zaspal, zelo je utrujen, ves dan so potovali, izčrpan je, ker se uči za maturo. Za maturo, sem vprašal. Od kdaj pa je fotografija, ki sem jo videl (da jo imam, sem zamolčal)... Od pred dveh mesecev, pravi... Povabim jo k mizi, pa se zahvali, prišla nas je le pozdravit... Okoli naju se je zbralo še nekaj kolegov, med njimi tudi režiser, ki mu je, tako so mi rekli, mladi igralec pri srcu...

Gospa se je hitro poslovila, kmalu zatem pa sem tudi jaz odšel na teraso "nad mojimi Kvarnerjem". Današnje burke mi je bilo dosti, toda še preden sem si rekel lahko noč, sem v tej šaloigri začutil skrivnost. Jutro je prineslo novo razpoloženje, moje prvo krimsko jutro, ki se ni začelo z morečim ugibanjem, kaj se bo od včeraj narejenega spet preklicalo, kakšne meni še neznane dolžnosti mi bodo naložene in kdo od sodelavcev bo krivec dneva. Na vse to sem se poživžgal, čeprav sem se znova začel veseliti filma. Bil sem sproščen. Pa še nad Krimom se je razprl sončen dan, zacvetela je pomlad.

Vse smešnosti včerajšnjega dne so bile za mano, danes bo minski deček nepreklicno stopil iz svoje slike.

Odšel sem v dvigalo.

V razsežni, skoraj prazni avli sem zagledal gospo Ljudmilo. S hitrim pogledom, ki je zdrsnil čez prostor, se mi je zazdelo, da je spet sama. Razveselila

sva se drug drugega in po kratki odi lepemu vremenu me je vprasala, ce sem kje videl Sergeja. (Kdo vas je najel, gospa, da me ze dva dni izzivajte?) Ne... nisem ga videl. Rekla je, da sta prišla skupaj, da sta me iskala (Prenehajte, gospa!), potem je za hip stopila k recepciji, ko se je obrnila, go ni bilo nikjer. Mimo je prišla organizatorica in nama povedala, da so ga odpeljali v atelje, v garderobo in mosko in obljubila, da nama bo takoj priskrhela prevoz. Bova počakala, sem zaigral malo jezo, češ - saj brez mene ni "kostumske probe".

Ljudmilo Nikolajevno sem povabil na kavo, tokrat je moje vabilo sprejela. Ob filmskem pogovoru (kaj bi drugega za začetek) me je malce streslo, ko mi je potožila, da Sergej ne igra princa, temveč revnega služabnika. Pa ja ni že spet ena tistih mater, ki svoje otroke vidijo le kot rajska bitja? Meni se je zdela vloga, ki je bilo namenjena Sergeju, veliko bolj zanimiva. Princ je več ali manj atraktiven deški maneken, sem ji rekel. Da ni prepričana, je bilo brati z njenega obraza.

Odpeljala sva se na hrib.

Stopil sem v garderobni predprostor, se bučno pozdravil z obema Francozinjama, jima predstavil gospo Ljudmilo, s pogledom pa zlezel v večjo dvorano in v dnu zagledal v zlato objetege dečka s knjigo v roki. Obraz sem le slutil, saj je bil zatopljen v branje.

Je to on? Deček s slike?

Gospa Ljudmila me je zalotila v dvomu in prikimala. Poklicala ga je. Vstal je in šel proti meni. Počutil sem se kot v sanjah, ko se odmakneš od sebe in si poveš, da je resničnost. Pred menoj je stal v pravilčno zlatino odet otrok svilenih kostanjevih las z žalostnimi očmi, polnimi sonca.

V meni se je zatresel smehljaj: kot da so življenjskega dečka s slike oblekli v žido in brokat za ceremonijo prvega srečanja z menoj. Podala sva si roki. Svoje nerodnosti pred tujcem ni mogel skriti. Po hipnem molku, ko se čas ustavi, se je v meni zbudil filmar.

Mrk. Neučakana vroča želja se vam je izpolnila. Srečala sta se. Vi pa pustite bralca v pričakovanju nepotešenega in se hladnokrvno skrijete za masko filmarja. Zakaj?

Kakšno masko!? Sergej je bil le del tega filma. In jaz sem pisal o njegovem nastajanju. Če bi pisal samo o Sergeju, bi pa pisal o njem. Sicer pa nehajte biti tako radovedni! Ko so me nekoč kot Božička vprašali, kaj imam s Snežno kraljico, sem jim odgovoril, da nisem Elizabeth Taylor, da bom na široko razlagal o svojem zasebnem življenju. Prav?

Naj bo, ker mi je ob branju tega teksta misel nehote in nepres-tano uhajala k Thomasu Mannu.

Iskreno povedano, jaz nisem tako blazno navdušen nad njegovo novelo

kot ves preostali svet. Nekaj časa je bilo sploh strasno modno govoriti o tem, kakšna visoka literatura je to. Saj ne recem, da ni. Sem pa pred leti vprašal svojega nekdanjega sosolca, zdaj znamenitega biografskega dramatičarja in maniloga: Slusaj Zorane, znaš zašto je umrl Aserbaj? Zadel mi je na dolgo in široko razlagati, povedal mi je cel esej o lepoti jaza (ja sem mu rekel: A ja mislim da je umrl zato, što nije opalio Tadžba. Najprej je ostal brez besed, potem pa mi je pritril).

(Smeh)

Zakaj se pa smelete?

Zato, ker mi je prišlo na misel "nesramno" vprašanje: Vi pa ste preživeli, zato, ker ste opalili Sergeja?

A ste prepričani, da se ne pogovarjate s mojim duhom?

Saj ne verjamem v duhove.

Ta pa je vas problem.

Kesil sem ga v petek, 13. decembra, ko je bila premiernu predvajana radijska igra NEMO JUTRO (kratek odloemek)

Andrej Boris, kolje to tsi trenutek jilna, ko vas dva bitja obdramio?

Boris: Andrej, ljubim te!

Takole so jo pospremili v eter:

Psihalatka drama govori o osamljenosti 17-letnika, ki živi v današnji Rusiji, ker so po razpadu nekdanje sovjetske zveze, življenjske vrednote dokaj neprepoznave. Mladeniča razume le prijatelj njegovega pokojnega očeta, profesor iz Ljubljane... V okviru negativnih razmer, ki vladajo severu in jugu, dam Zabčevih junakov, je avtor prepričljivo nastikal 24 zvočnih slik in posameznikovih življenjskih stiskih in njegovi neizmerni osamljenosti. 17 kotanih pa se je kljub vsemu možno prebiti z duhovno močjo, ljubeznijo in pomočjo drugih ljudi.

Vzpodbudno povedano, drama pa se kljub vsemu zalostno konča. V kofličkih oces, so se mi zalesketale solze in zdaj moram reči samo se to, da sem prisiljen verjeti v reinkarnacijo, saj ste vi postali Boris, Sergej pa Andrej.

Potem pa branje imel srečnejši konec kot je v moji igri.

S tem se je vasa življenjska tema v meni zakrožila. Manjka le še "Adagio": Sili me sprejeti, če pomislim, da bo enkrat zares post-net. In se bolj, če pomislim, da ne bo. Po dolgem času bi dobili spet eno lepo delo, ki bi mi poleg vsega lahko rekli se "prvi slovenski gej film".

Kakšen "gej film"? Kakšno predalckanje je pa zdaj to? To je film o ljubnem.

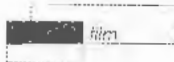
Tudi prav. Ohcutka, da sva o življenju mojega sogovornika brakla vse premalo besed, sem se te povsem znebil. Saj, če filmski gledalec preživi najljubša leta svojega življenja v filmu, potem filmski režiser preživi v filmu vse življenje. In o filmu sva se pogovarjala, mar ne? Pa naj bo z Adagiom ali brez in, Peter Zavec, da ne pozabim, tudi jaz vam želim srečnejši konec.

GUSTI LEBEN

STOD EVE TINP ETDES ETINA

from America (r. Steve McLean, ZDA 1994), film o neprilagodljivosti posameznika, ne glede na to, kje trenutno je. Pravzaprav sta si filma *Postcards from America* in *Butterfly Kiss* izpovedno sorodna: oba pripovedujeta o slabem intimističnem počutju. Drugače skorajda biti ne more. Tudi zato je zame daleč bolj queer celotni novi talas kot vsak melo-dramatični gay.

Španski film *Costa Brava* (r. Marta Ballebó-Coll, 1995) - zgodba o dveh dekletih, komediantki Anni in inženirki Monserrat, ki se spoznata na turistični ekscurziji, se zaljubita, zaživita skupaj in, he, se odselita skupaj - odstopa od mnogih lezbičnih filmov najprej zato, ker v njem lezbični seks ni prikazan kot poslednje heroično dejanje, katarzični akt ali slavolok ženske drznosti, obdan s spremljevalnim, glasbenim vrhuncem. Nasprotno. Na mestu in v trenutku, kjer se dogaja seks dveh ljubimk, vidimo situacijo, ki bi jo marsikateri film položil v stranski prostor: filmski piedestal lezbičnemu seksu, sicer prvemu argumentu za liberalizacijo lezbičnih kultur, je ob koncu devetdesetih, po četrto stoletja kontinuiranih tem, ki se nas tičejo, prej anahron kot upravičen. In vendar je film brez eksplicitnega fuka bil deležen negotovanja implicitnih lezbijk. Kar je nenazadnje povsem logično. Morda je prav zato ta film narejen.

Naslednja dva filma, *B.D. Women* (r. Inge Blackman, Velika Britanija 1994) in *Shinjuku Boys* (r. Kim Longinotto/Jano Williams, Velika Britanija 1995), sta dokumentarna: prvi je prikaz izsekov življenj črnih lezbijk v dvajsetih letih tega stoletja v Angliji in o njihovem mestu v skupnosti gejev in lezbijk, drugi pa je postavljen v nočni klub v sodobni tokijski "zabavljaki" četrto Shinjuku. Klub je ženski, a del ženskega osebja so "onnabe" - v zahodnjaški terminologiji bi se jim morda najbolj približala oznaka "stone butch" - ženske, ki se ne identificirajo kot lezbijke, se vede-

jo kot moški in na ta način zabavajo ženske obiskovalke. V seksu z njimi so "nedotakljive", saj se med ljubljenjem niti ne slečejo niti ne pustijo dekletu, da jih zadovolji. To gotovo ni film, ki bi zastavljal vprašanja identitete, pa tudi ne načenal nujnosti razširitve zahodnega, subjektivističnega načina definiranja in klasificiranja posameznika/ce, temveč kaže strukturo družbe, v kateri označevalni imperativ ni posegel v seksualni red. Oziroma: še ni, kajti leto dni pred snemanjem filma se je prav v četrto Shinjuku, na gay pride pohodu, zbralo nekaj sto gejev in lezbijk, kar je ostalo zabeleženo kot prva javna manifestacija gejevske in lezbične prisotnosti na Japonskem.

Film *Life is a Woman* (r. Zhanna Serikbajeva, Kazahstan 1992) je slika razmerij moči in vrednot na različnih nivojih, v različnih okoljih življenja in glede na to, da gre za ženske vloge, se film že začne v zaporu in v njem tudi nadaljuje. To je prvi krog, ki mu je obseg začrtala ekonomija sladke ljubezni, saj je Madina v arestu zato, ker jo je njen ljubček investiral v igre na srečo. Madina-plačilo se je potem v imenu ljubezni zares hotela investirati za ljubčka, pa ji to nekako ni šlo, umori terjalca izplačila in gre zato v arest, ljubček pa se ji medtem izneveri z manekenko. Zato se začne drugi krog in tudi temu začrta obseg ekonomija sladke ljubezni, tokrat lezbične, a vse ostalo funkcionira v istem smislu: v obeh primerih plačuje s seksom: v prvem odplačuje ljubezen, v drugem privilegirano mesto. Grenka zgodba življenja, ob kateri lahko preiščemo prostore lastne ljubezenske iskrenosti. In film, ki spet pokaže, kako je Hollywood definitivno zašel.

Zadnji film, *Butterfly Kiss* (r. Michael Winterbottom, Velika Britanija 1995), je neke vrste morilska balada, saj so v zgodbi zvezani ljubezen in umori. V poteku filma ne zremo, kdo je ženska, ki jo Eunice tako dosledno pravilno linearno išče, ne zremo niti osnove za njeno iskanje, dobimo pa točen razlog umorov. In je jasno, kako natančno Eunice ve, koga in kje iskati, hkrati pa mi ne vemo, kako in zakaj to ve. Skratka, film *Butterfly Kiss* je zgodba o hrepenenju: zgodba o tem, kako pravzaprav ne znamo zarisati neke artikularane podlage naših nesprijaznenj in nemirov

Ravno pravšnji cappuccino za geje in lezbijke - teden dni v letu. Lanske, 12. dneve gejevskega in lezbičnega filma, je otvoril in zaključil lezbični film. Otvoritveni, *Costa Brava*, pripoveduje zgodbo, v kateri se nenehno vse začne: ljubezen, zveza, skupno bivanje, ustvarjalne možnosti, skratka, življenje je sestavljeno iz najdevanj in začenanj. Zaključni film, *Butterfly Kiss*, je zgodba dekleta, ki zelo natančno ve koga - ali pač kaj - išče, hkrati pa vedno znova osupne, ko v naključnih tega ne more posebiti, kar ima za posledico umor tistih, ki izpričajo to manjkajočo realnost. Prvi film govori o veselju zaradi prisotnosti, zadnji o zločinu zaradi odsotnosti. Tako je. Skozi tedenski festival smo si ogledali petnajst filmov, od katerih je bilo pet lezbičnih: *Costa Brava*, *B.D. Women*, *Shinjuku Boys*, *Life is a Woman* ter *Butterfly Kiss*. Lezbijke smo torej v letu dni ena stodevetinpetdesetina kulturnega dogajanja ali 0,6 odstotka. Ali: v treh letih je naš, lezbični, teden dni. Zato ostale dneve - medtem ko socializirana populacija zre v neskončni happy end v Komuni - razmišljamo preoblačivene, morilske, arestantske ali kriminalne zgodbe.

Lezbični filmi so na letošnjih Dnevih gotovo mnogo bolj prikazovali asocijalne in, najverjetneje, asociabilne teme, kot gejevski: večina gejevskih je obdelovala načine življenj znotraj skupnosti. *Neurosia: 50 let perverznosti* (r. Rosa von Praunheim, Nemčija 1995), *Beautiful Thing* (r. Hettie Macdonald, Velika Britanija 1996), *Stonewall* (r. Nigel Finch, ZDA/Velika Britanija 1995), *Lie Down With Dogs* (r. Wally White, ZDA 1994), *It's My Party* (r. Randal Kleiser, ZDA 1996), *Er Hat'ne Glatze und ist Rassist, Er ist Schwul und ein Faschist!* (r. Jurgen Bruning, Nemčija 1994), *Hustler White* (r. Bruce LaBruce in Rick Castro, Nemčija/Kanada 1995), *Sebastian* (r. Svend Wam, Norveška 1995) ter *The Celluloid Closet* (r. Rob Epstein/Jeffrey Friedman, ZDA 1995) imajo v svoje zgodbe vgrajen socialni center, ki funkcionira kot referenca posameznikovega vedenja: junaki imajo vedno (še)le nakazano ali že realizirano družbeno izhodišče: karkoli se v osebi in z osebo dogaja, ima svoj vzrok in posledico, ki je ena sama: gejevska scena. Edini film, ki preseže institucijo vnaprej danih socialnih receptov in posameznikovih odgovorov, je film *Postcards*

costa brava

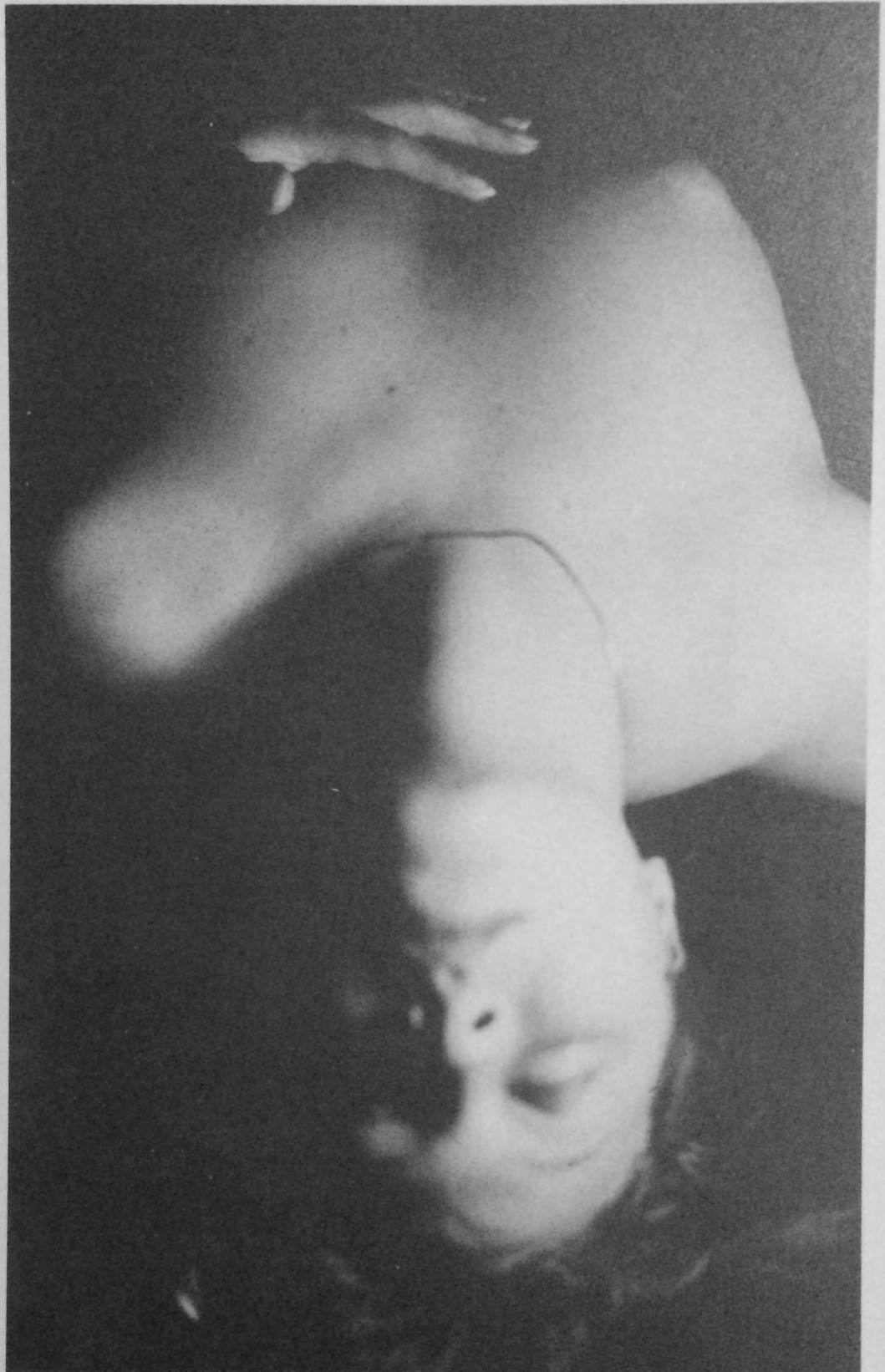
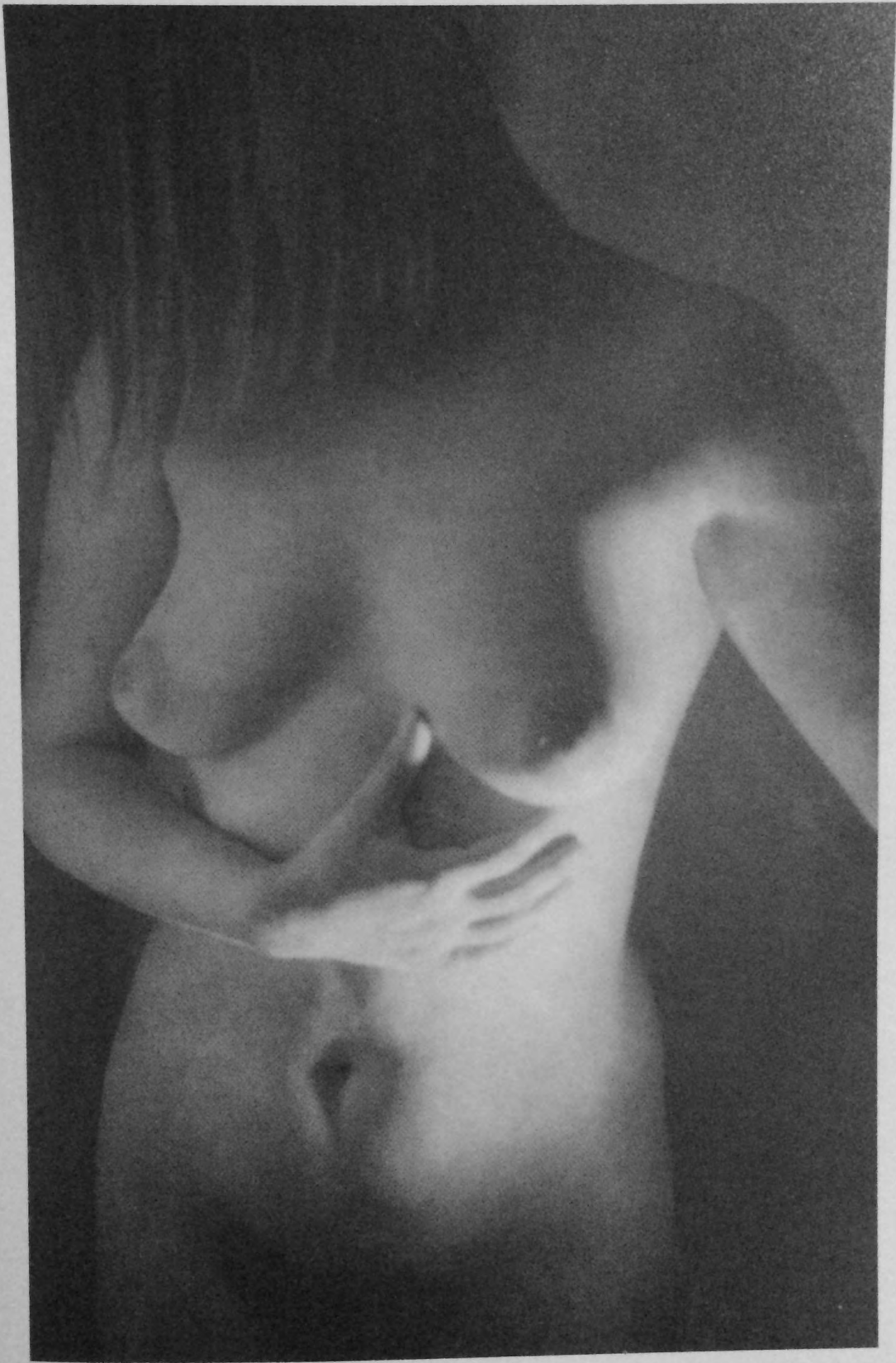

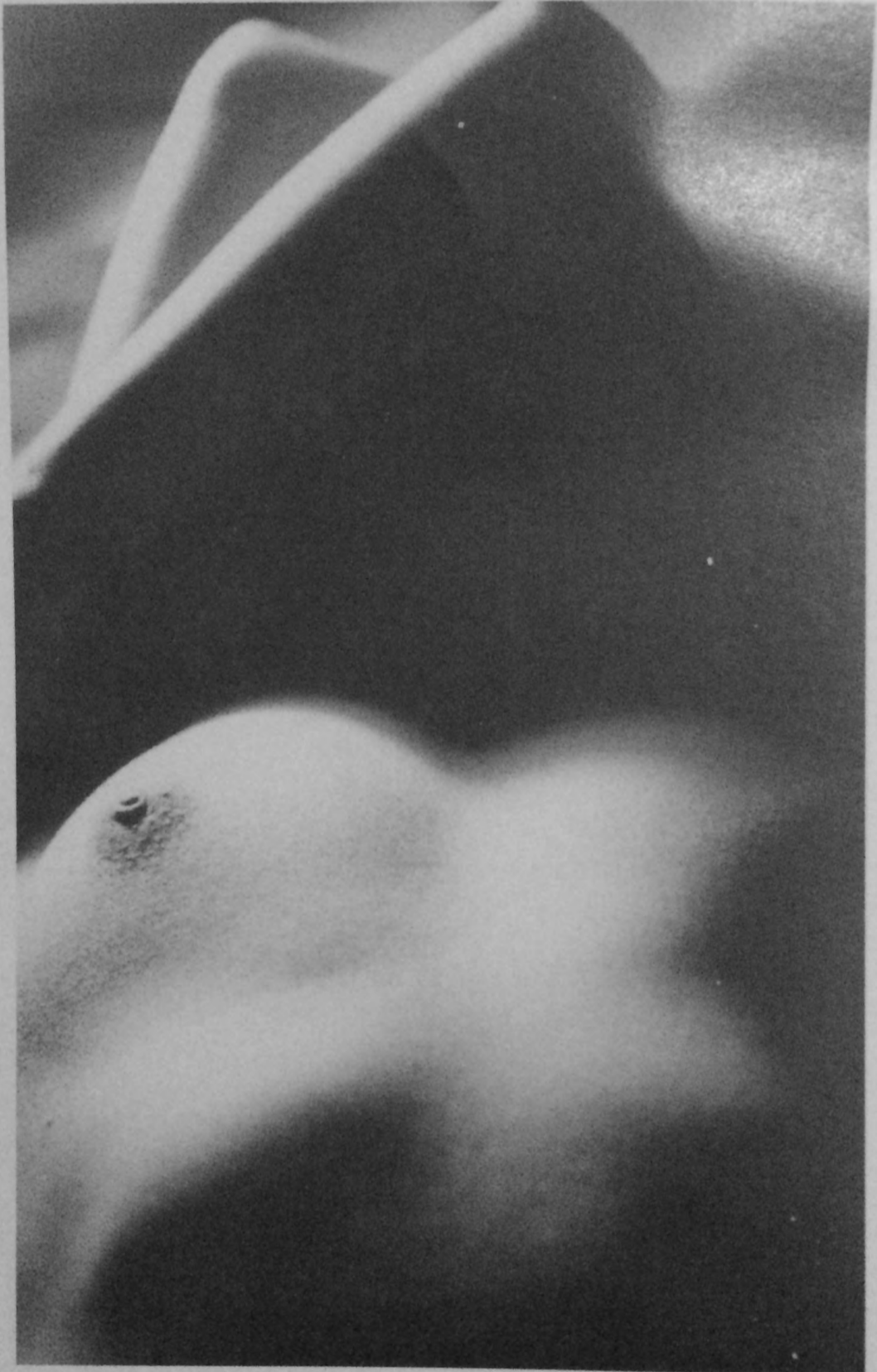
FOTO GOJA GRLIČ

srca, vemo pa, da stvarnost, ki nas obdaja, ni za nas in, še več, tudi nikdar ne bo. Film nas uvede v še eno preciznost: izbira lezbičnih vlog je morda opozorilo, da je nelagodnost ob razkoraku med socializacijo s srečnimi poantami in grobstvo vsakdanjega življenja globlja pri takšni popotniški skupini, kakršna je homoseksualna. Life = road movie.

Potrebno je omeniti vsaj še nekaj filmov, *Stonewall*, *Er Hat'ne Glatze und ist Rassist*, *Er ist Schwul und ein Faschist!* ter *The Celluloid Closet*, ki po nosilnih igranih vlogah niso (izključno) lezbični, so pa zgodbe o družbeni marginaliziranosti. "Be careful what kind of skin you pull back, you never know what kind of head will appear," se glasi citat **Bertolda Brechta** iz leta 1933, katerega je režiser **Jürgen Brüning** vmetil kot zaključno misel videa *Er Hat'ne Glatze und ist Rassist*, *Er ist Schwul und ein Faschist!*. Polurni video govori o skinhead podobah, ki so jih - iz neo-nacistične oblačilne ikonografije - v osemdesetih letih prevzeli predvsem berlinski geji. V videu navajajo tri razloge za skin modo: prvi je povezan s seksom in erotiko (fetis, S/M, grobi fuk), drugi z estetiko in všečnostjo brez seksualnih konotacij in tretji z enostavnostjo skin mode. Prepričani so - kot hipiji, ko so v šestdesetih prevzeli način oblačenja ameriške vojske - da s tem kršijo tabuje. Pa vendar so tendence v gejevski subkulturi vedno bile pretiravanja z moškimi klišeji (vojaki, mornarji, gozdarji, gradbiščniki, policaji, leather scena, portretiranja moških kot grških bogov); skini naj bi enostavno bili macho-kloniranci devetdesetih. Razlika z navedenimi macho podobami iz sedemdesetih let in skin-gejevsko sceno naj bi bila v tem, da so prvi le vizualno posneli ali celo parodirali mačistične podobe, medtem ko slednji macho-tipike dejansko in zares posebijo.

Poudarjanje možatosti je dokazovanje moškosti. Je nanašanje na sistem, ki je kodiran spolno in seksualno; gejevski mačizem pretrže samo slednjo nit. Polovični upor. Ampak očitno zadosten, da pritegne tolikšno množico privrženecv, in očitno dovolj zadostujoč, da zbrise potrebe po spremembah ali razpršitvah mainstream podob. Stonewallski upor je bil upor freakov, ljudi, ki so se razlikovali od standardov obdobja; strategije vizualne oziroma tipske integracije, ki so jo tedaj priporočale homofilske organizacije, se v javnosti niso obnesle. Moško-ženska struktura je kastno zaprt in zaključen sistem: če želiš uvesti novost, jo najprej izumi. Film *Stonewall*, igrani dokumentarec o dogodkih iz leta 1969,

ki so spodbudili nastanek organiziranih gibanj za gejevsko in lezbično emancipacijo, poda mapo neke revolucije.

Zgodba o prisotnosti, ki je zakrita in zato podvržena svojevoljnim interpretacijam in ki zaradi nevidnosti v javnosti večkrat podleže predsodkom in stereotipizaciji kot izkustvenemu pogledu, je film *The Celluloid Closet* - posnet po knjigi **Vita Russa** - lepljenka intervjujev, izsekov in portretov gejev in lezbijk v hollywoodskih filmih. Poleg tega, da film kaže sliko nekega bombastičnega kompleksa - v tem primeru Hollywooda - v njegovih očitnih podložnostih aktualnemu moralnemu sistemu, pa hkrati pokaže tudi na bistre male homoseksualne subverzivne akcije, ki so si jih privoščili nekateri režiserji, igralci ali scenaristi in ki so smuknile skozi cenzorsko blokado. V filmu *Ben Hur* tako **Charlton Heston** - sicer v resničnem življenju srdito homofobičen - pije

bratovščino s svojim pajdašem in še ve ne, da pravzaprav izgovarja prisego gejevski ljubezni in zvestobi. Film *The Celluloid Closet* je torej lahko tudi učna ura o načinih vztrajanja nekega marginaliziranega in zastrtega diskurza v nazorsko rigidnem obdobju.

V Sloveniji imamo namreč tudi Ministrstvo za kulturo, ki budno pazi, da slovenski rod, če že denarja nima, ob vseh dekonstruktivističnih ljudskih državne politike ne bi ostal se brez besed.

NATAŠA VELIKONJA

stonewall

shinjuku boys

FILM ART FEST

NESRAMNO DOBER

FAF96

NA VARNEM

(Safe) - nesramno morbiden film. Gej režiser

Todd Haynes fokusira v življenjsko središče, ki je eno samo bolezensko gnezdišče igralke Julianne Moore, vse mogoče in nemogoče bolezni, namišljene in tudi povsem aktualne (vključno z aidsom). Bledo prozorno igralko bi z lahkoto nadomestili s skeletom iz kakšnega zaprašenega šolskega kabineta. Njegova fikcija ni utopija: exitus letalis!

Haynes je, skupaj s svojo nepogrešljivo producentko Christine Vachon, trenutno v zadnji fazi priprav na nov projekt, *Velvet Goldmine*. Film je umeščen v izmišljen svet Davida Bowieja, Iggyja Popa, Loua Reeda in vse obstoječe svetleče scene 70-ih, ki jo je sam poslušal, ko je bil še na kolidžu. Takratno androgidnost je željan postaviti ob bok današnji grobi verziji homoseksualnosti: glam rock je bil tako wildovski v svojih idejah o izumetničenosti in popolnoma izmišljenih identitetah. In preveval ga je duh nenavadnosti različnih jazov in seksualnih orientacij. Glavno vlogo bo odigral v tem trenutku najbolj vroči in vsepovsod pričujoči Ewan McGregor. Na FAF-u je blestel v kulturnem *Trainspottingu*, še bolj pa zažiga v filmu *The Pillow Book*, v katerem ga je slekel režiser Peter Greenaway. Ob tem so v reviji *The Face* prijazno ugotovili, da "he has a very handsome penis".

LEPE VASI LEPO GORIJO (Lepa sela lepo gore) - nesramno nostalgичen film. Srbski režiser **Srdan Dragojević** predstavlja v svetu filma pravo odkritje, a niti slučajno zato, ker bi prihajal iz nekakšne "ekstotične" države, pač pa zaradi kvalitete same, ki jo v okviru (nekdanje) Jugoslavije producira srbska kinematografija. Tu se ni kaj slepiti, Beograd je bil vedno in očitno še vedno tudi ostaja balkanski Hollywood. Toda tokrat, prosim lepo, brez negativnega predznaka ali prizvoka. Kar se tiče Balkana, jasno, da ne bi spet prišlo do nepravilnega razumevanja, kot ga je v prejšnji številki povzročil moj, sicer v narekovaje postavljeni, jug. Naj ponovim in pojasnim: Jug je, če pustim zdaj takšno ali drugačno razvitost ob strani, vedno manj toleranten do takšnih ali drugačnih drugačnosti. Južni manj od severnega Londona, južna manj od se-

verne Italije, Južna Amerika manj od Severne in znotraj Severne jug (Teksas) manj ter končno, a ne dokončno, Srbija manj od Slovenije. Vprašanje zakaj ni zapleteno, odgovor nanj pa zelo, saj so "južnjaki" v splošnem povsod bolj temperamentni. In prav to je grm, v katerem tiči žival, saj prav ta temperament moškim moškost tudi diktira in celo potencira, kajti le "muškarci su pravi muškarci". Tempe-

rament mačizem samo še vzpodbuja, za izkazovanje homoseksualnosti v nekem mestu oziroma centru pa sta nujna mondenost in boemstvo. In tega je imel Beograd vedno v izobilju, Ljubljana nikoli. Tako se je lahko v času, ko so slovenski gej igralci živeli izključno v konspiraciji in je celo kasnejši borštnikovec Jurij Souček jamral, češ, kakšen teater pa je to, če ne premore nobenega pedra, popularni Mirko Milisavljević (v filmu *Anikina vremena* je igral brata naslovne junakinje), po Beogradu sprehajal kot kakšna manekenka in za svoj "stylish" izgled uporabljal vsa razpoložljiva ličila. Ko so dijaki nekoč zabavljali čezenj in ga drezali s tistim znamenitim "vidi pedera", se je samo obrnil, jim pomahal in dahnil: Čao Kolumbi, odkrili ste Ameriko! Vendar, bodite brez skrbi, za takšno "afnanje" bi ga v kakšnem "zabačenem" Šabcu prav gotovo ubili. Tudi v Beogradu je bilo takšno obnašanje dovoljeno le ljudem z vrha top družbenih in družabnih lestvic. Ko je leta 1957 tam snemal spektakel *La Tour, čuvaj se!*, si je dal znameniti **Jean Marais** v svoj šotor vsak večer pripeljati drugega ljubimca. Med tehnično ekipo in številnimi statisti si mladeniče res ni bilo težko poiskati. Toda ko je za to izvedel "vrh", so bili vsi po vrsti odpuščeni, za slavnega igralca pa so takoj našli opravičilo: Gospodine Marais doživijo je prometnu nesrečo i došlo je do poremečaja. V "tolerantni" zahodni Sloveniji ubogih fantov najbrž ne bi odrezali, dejstvo pa je, da so se igralci skrivali v ilegali, čeprav se je za njih v glavnem vedelo, če drugje ne, na policiji. Nekateri so se zaprli v školjko štirih sten in se žalostno vdali v usodo, a bili so tudi takšni, ki jim niti v "svinčenih" časih ni manjkalo skoraj ničesar. Bil je igralec, ki je za vsakega "položnega" mladeniča zarisal črtico v tram ostrešja. Pa mu jih je zmanjkalo, tramov namreč. Tega pa ni smel izvedeti nihče, nemara zato, ker so vsi že vedeli. Ko ga je nekoč nekje nekdo dreznil, da se je pri snemanju nekega filma dajal dol s celo četo fantičev iz ekipe, je ves zaripel v obraz vstal in domnevno obrekovalcu za klevetanje zagrozil s sodiščem. Vendar, kot bi rekel gej **Franklin Pangborn** v filmu *Easy Living*: Where there's smoke, there must be... some-

body smoking". In to naj velja tudi za nadaljevanko "sever in jug", ki je s tem definitivno končana.

Srbska mojstrovina, ki bi bila lahko naslovljena tudi "Lepi ljudje lepo umirajo", ni vojni

film, čeprav se dogaja v žrelu balkanske - zadnje? - morije. Je pacifističen film, ki se bori za to, da prejšnji vprašaj nikoli ne bi postal vprašanje. Kljub tež(avnosti) tematike pa smo bili seveda spet priča že kar pogrešanemu vokabularju sočnih in žmohtnih narodnih kletvic, v primerjavi s katerimi Mametova drama *Seksualna perverzija v Chicagu* izzveni kot prava moralka. Pet minut pred koncem premiere je uspelo priti v Ljubljano tudi nekaterim članom ekipe in bili so navdušeno sprejeti. Rokoval sem se z glavnim igralcem, svojim nekdanjim yu idolom **Draganom Bjelogričem**, a tudi poljubil bi ga z veseljem, če bi se v letih od najinega zadnjega videnja ne bil tako pomožatil.

LEPA STVAR (BEAUTIFUL THING) - nesramno čudovit film. Prvič, najboljše gej filme snemajo v Angliji oziroma Veliki Britaniji. In drugič, nekaj najboljših v zadnjih letih so, posebej zanimivo, posele ženske: **Antonia Bird** film *Priest*, **Angela Pope** film *Hollow Reed* (ki pa ga je distributer "pozabil" dostaviti na FAF, čeprav je bil napovedan) in končno slednjega še **Hettie MacDonald**. Sicer lezbična režiserka se je z istoimenskim komadom uspešno soočila že na gledališkem odru, kjer ima že dolgoletne izkušnje. Zato ji je mladi avtor **Jonathan Harvey**, ki je film tudi osce-naril, prvič zaupal še filmsko režijo: ni ga razočarala, kakor tudi ne gledalce. Pa čeprav bi se lahko našel kakšen prepotentnej in takoj ugotovil, da gre le za filmski teater. Saj, končno se skoraj vse zgodi na enem samem balkonu. Pravzaprav za vrati treh stanovanj. V prvem domujeta Jamie in njegova mama Sandra, v drugem Ste z agresivnim bratom in prav takšnim očetom in v slednjem s svojo ubogo materjo, Leah, ki se najbolje počuti v pevski vlogi Mame Cass. Vse se torej zgodi za stenami teh stanovanj, pravzaprav enega samega. Za temi stenami se splete ljubezenski odnos med dvema otrokoma, okej, dečkoma, no prav, mladeničema. Sandra sprejme drugačnost svojega Jamieja, končno je samohranilka in koga naj bi imela rada, če ne svojega sina, četudi ne bo nikoli postala babica. Leah, neukalupljena črna najstnica, že sama po sebi drugačna, brez težav sprejme tudi drugačnost drugih. Preden se vsi skupaj odpravijo v gejevski The Gloucester, pa poskrbijo še za presenečenje, če ne že "javno pohujšanje": Jamie in Ste, tesno objeta, zaplešeta valček, ne oziraje se na okolico pa se jima pridružita še Sandra in Leah. Ostali zadevo radovedno opazujejo iz "varnostne razdalje", kajti večina si takšnega "eksesa"noče ali pa ne zmore privoščiti. Že jaz sam se vse predolgo sprašujem, kaj me še drži na vajetih "neoporečnosti". Potem pa poslušamo na

BRUCE LA BRUCE

slara leta: joooj, če bi bil še enkrat mlad... Jamie ali Ste, save the last dance for me!

Film se je odvrtel tudi na Dnevih gejevskega in lezbičnega filma. Upam, da ga niste spregledali, čeprav je bil tokrat predstavljen kot *Mestna pravljica*. Prevajalci grede radi predalet in si za filme očitno izmislijejo naslove svojih nerealiziranih tekstov, ki pa z originalnimi nimajo nič skupnega. Zelo problematičen je tudi prevod naslova filma *Lie Down With Dogs*, kar se zgodi takrat, ko si zelo prizadevamo za čistunstvo. *Hustler White* jo je v tem primeru izjemno dobro odnesel, "psi" pa zato, ker "lie down" pomeni "leci", seveda še zdaleč niso "leni".

IZ DNEVNIKOV JEAN SEBERG (From the Journals of Jean Seberg) - nesramno zanimiv film. Gej režiser **Mark Rappaport** se je po predstavitvi Rocka Hudsona lotil ameriške igralko Jean Seberg, ki pa je svoj vrh doživela kot ikona francoskega novega vala. Igralka Marie Beth Hurt se sprehaja po njeni poti, ki se je začela z zgodbo o uspehu vloge Ivane Orleanske, za katero jo je liberalni režiser **Otto Preminger** izbral med osemnajst lisočin na avdicijo prijavljenimi dekletki, nadaljevala pa z vse strmejšimi padci. Sebergova predstavlja tragično usodo zvezde, ki zaradi nekontrolirane vpetosti v kolesje filmske industrije ni več ločevala med realnostjo in fikcijo. Neuspešnic je bilo čedalje več, poskusov samomora tudi. Končno je poskrbela za dokončno smrt. Bila je točno v mojih letih.

UČENCA (Les apprentis) - nesramno duhovit film. Guillaume Depardieu je pozelenja in greha vreden tip, ker jabolko ne pade daleč od očeta. Prilepil sem se nanj, bil je boljši od zgodbe same. Čeprav ne obravnava gej teme na prvo žogo, so ga na zadnjem Berlinalu kljub temu uvrstili med "schwulen" filme, ki se vsakoletno potegujejo za popularne teddyje. So že vedeli zakaj!

Tja pa prav golovo ne sodijo več najnovejši filmi večnega tandema *Merchant in Ivory*, ker sta celo na svojega lastnega *Mauricea* že povsem pozabila. Ker sta dva, sta imela tudi dva filma na festivalu: predstavila sta *Jeffersona v Parizu* in pripovedovala kako *Preživeti Picassa*. **Andre Téchiné** je s *Tatovi* obljubljal veliko, potem je bila pa Catherine Deneuve listo največ, kar je lahko ponudil. Za geja presneto nerodna reč, res! Zato pa ni mogel zgrešiti Douglas Keeve, saj je v filmu *Odpeto* predstavil kar svojega nekdanjega ljubimca, slovitega modnega dizajnerja Isaaca Mizrahija.

BELI NASTAVLJAČ (*Hustler White*) - nesramno provokativen film. Skoraj več pozornosti kot film sam je (vsaj med geji) pritegnila čelverica, ki ga je predstavljala v živo. Madonna se mi sicer ni prikazala, ker je Tony Ward ostal doma, zato pa jim dajem samo pet kratkih sekund za še krajšo izjavo:

Bruce LaBruce, pederska zvezda, režiser, scenarist in igralec: "V filmu je bilo potrebno nekatere elemente neprestano blaziti, da ne

Poznamo vas po treh filmih, kaj pa pripravljate zdaj?

Pišem knjigo, nekakšen dnevnik, z razmišljanji in vtisi. Precej tega materiala v zadnjih treh letih sem objavil v alternativni glasbeni reviji. Delam pa tudi na novem scenariju (*Come as you are*), o porno industriji v Los Angelesu. Izhodisce je samomor neke porno zvezde, temelji pa na življenju večih ameriških porno igralcev, ki so naredili samomor. Scenarij je bolj pripoveden, bolj podoben običajnim filmom.

Ali bo imel tudi ta film osebne podtone?

Ne, tokrat recimo ne bom igral. Pristop bo manj dokumentaren. Seveda pa bo šlo tudi lokrat za ljubezensko zgodbo.

Kako to, da ste v svojih filmih igrali doslej?

Po svoje je to bolj praktično. Za filme sem imel malo denarja in večina nas je delala zastoj. To je finančni moment. Prav tako je bolj enostavno sam odigrati določene prizore, kot pa razlagati nekemu igralcu. Zlasti je to problematično, če gre za povsem seksualne pri-

zore. Z ljudmi, s katerimi sem delal filme, sem bil tudi tesneje povezan. Recimo fant, ki igra skinheada v *No skin off my ass*, je bil tedaj moj fant. Igral je tudi v *Super 8 1/2*, potem pa sva se razšla. Za *Bleega nastavljača* je bil za glavno vlogo mišljen najprej nekdo drug, pravi hustler, prostitut, pa so ga ravno tedaj zapili zaradi številnih kraj. Rick Castro, ki je tudi fotograf, je poznal Tonyja, ker mu je nekoč poziral. Tako smo ga nagovorili za to vlogo, čeprav ni res gej, oziroma je pač biseksualen. No, je tudi zelo znan, saj je bil Madonnin ljubimec, celo nastopal je v njenih spotih (*Justify My Love*).

Ta dvojnost se v filmu tudi čuti.

Ja, ne identificira se kot gej. Verjetno je različka, če samo seksaš z moškimi, ali pa ce imaš sebe za geja. V zadnjem primeru tudi funkcioniša kot gej. Veliko prostitutov se nima za geje in to se čuti. Tako kot v Tonyjevi igri.

Kako pa vi gledate na izraz gejevski film?

Ne vem, mislim, da delam predvsem filme, ki pa imajo tako tematiko. Tematiko, ki me pač zanima. Zanima me, ker sem gej. Gotovo pa

bi bili preveč eksplicitni, kar pa ni bilo lahko, saj se film osredotoča na seks oziroma seksualne kontakte. Ne glede na to, da sem Kanadčan, se tam moji filmi ne vrtijo, v Angliji in na Japonskem jih cenzurirajo, le v Nemčiji jih vrtijo brez zavor. Skupaj z že kar kulturnim gibanjem "new queer cinema" pa nimamo problemov tudi v Ameriki, seveda le v velemestih kot sta New York ali San Francisco, kjer smo v nekaj tednih zaslužili nezasižane dolarje. Nenazadnje tudi implicirana provokativnost pritegne gledalce in s tem prinese denar, še kako potreben za nadaljnje projekte".

Rick Castro, fotograf, koscenarist in korežiser: "Kot fotograf imam rajši hastlerje kot profesionalne modele. Za razliko od raznih šminkerjev, prvim v svoji neposrednosti sploh ni potrebno igrati".

Ron Athley, igralec: "Moja igra je enaka mojemu življenjskemu slogu".

Jürgen Brüning, producent: "Danes je tudi glede financ že nekoliko lažje, ker smo si zagotovili določen ugled. Denar potrebujemo seveda za plačilo sodelavcev, čeprav jih veliko dela tudi zastoj in je za njih glavna nagrada, da je film narejen in da pride v dvorane. Na srečo smo za zadnji film zaslužek celo podvojili. Trenutno se dogovarjam z vse številnejšimi državami, da bi film uvrstili na redni program. Zavedam se, da so v visoko civiliziranih

državah, kjer homoseksualnost tolerantnejše sprejemajo, problemi obrobni, zato sem vzel na piko še Avstralijo, Francijo in Skandinavijo."

Toliko štirje jezdec apokalipse, ki jahajo konja bolečine, drog, homoseksualnosti, prostitucije, aidsa in krvi. In - ne, tega mi pa ne boste verjeli - njihov vzornik je Jerry Lewis.

LENI PSI (Lie Down With Dogs) - nesramno simpatičen film. Kljub najnižje možnemu proračunu je vizualno razkošen in do gejevstva skrajno pošten. V glavni vlogi privlačnega in bistroumnega, a zafrustriranega geja Tommieja, nastopa režiser sam: **Wally White**, ki si je sprejem filma v Ljubljani ogledal tudi od blizu. Z drobižem si res ni mogoče zagotoviti zvezde za glavno vlogo, v vseh ostalih pa so nastopali njegovi prijatelji, kolegi in nekdanji sošolci. "Dužinski film", torej. Wally je pred tem posnel štiri kratke filme, ko pa sem ga vprašal, če bi se lahko po uspešnem debiju s celovečercem - kakopak z gej temo - vključil v hollywoodsko A produkcijo, mi je prijazno razložil, da bi bilo to milo rečeno utopično. Res ne bi šlo, sprašujem, nekateri pomembni producenti so vendar homoseksualci. To nič ne spremeni, nadaljuje Wally in pristavi: "Najobčajnejši odnos med dvema gejema v ameriški A produkciji je posilstvo, prikazano tako, da ga gledalci sprejmejo z večjim odporom kot najbolj okruten umor." Wally White je še mlad filmar, trenutno pa že pripravlja nov projekt, črno komedijo *Waldo Walker*. To bo optimističen film s srečnim koncem, glavna igralca pa ste tako in tako že uganili.

Poleg novega generalnega sponzorja bodo poklicani do prihodnjega festivala iskali zanj še novo ime. Ker se z dosedanjim ne strinjajo "lektorji" in ker se v svoji vsebini kani komercializirati. Vse kar lahko storim je, da jim ponudim svoj predlog: Festival uspešnic cenene komercialne. Kratica, ki je ne bom zapisal, bi nemara nekaterim zvenela bolj milozvočno.

GUSTI LEBEN

WALLY WHITE

Kako danes, po dveh letih, gledate na svoj film *Lie Down With Dogs*?

To je moj prvi igrani film. Gre za zgodbo o tipu, ki skuša najti nekaj, v kar še sam ni čisto prepričan. Iskanje ga vodi v Princetown, ki je med geji zelo priljubljen kraj. In potem mu sledimo skozi epizode, ki so kot dnevnik njegovega samoiskanja.

Ali končno tudi kaj najde?

Mislím, da se v življenju samo napreduje, recimo korak ali dva naprej, pa nazaj... Vrne se nekoliko bolj izkušen, gotovo pa ne doživi nekakšnega velikega razkritja, kakršno se nam tudi v življenju ponavadi ne zgodi. Nič velikega se mu ne zgodi, samo majhni dogodki, ki v bistvu sestavljajo naša življenja.

Ali snemate že kak nov film?

Že kako leto delam na novem filmu, toda zanj še nisem zbral dovolj denarja. Gre za črno komedijo o tipu, ki gre v kino in vidi na platu sebi povsem enakega človeka. To mu začnejo govoriti tudi vsi iz njegovega okolja in na neki način se mu začne življenje spreminjati. Sprašujem se, ali stvari, ki jih vidimo v filmu ali na televiziji, lahko vplivajo na naše življenje. Prepričan sem, da je tako, drugače tudi reklam ne bi bilo. Ta film je seveda brez gejev.

Kako pa to, da ste začeli režisersko pot z gejevsko tematiko?

Moj prvi film je seveda zelo gejevski. Ne vem, mislim, da je bil pravi čas, da se pojavim prav s to tematiko.

Ali lahko govorimo o gejevskem filmu?

To je verjetno bolj oznaka za trg, za ljudi, ki želijo videti film s tako tematiko, ali pa, ki ga ne želijo videti. Taka oznaka je recimo koristna za publiko. Z vidika kinematografije pa bi težko govorili, da gre za kak poseben filmski žanr. Ti filmi so si med seboj zelo različni. Sam najraje gledam starejše filme in se skušam iz njih kaj naučiti. Tako da ne sledim takoimenovanim gejevskim filmom. Moj najljubši režiser je gotovo **Buster Keaton**, pa tudi **Woody Allen**, **Scorcese**, **Orson Welles**... Med geji mi je morda blizu **Gus Van Sant**. Pa vendar bi svoj film težko primerjal s katerim drugim. Po svoje je deloma avtobiografski, po drugi strani pa tako zelo odkrit. *Hustler White*, recimo, je zelo dober film, toda govori o nekem specifičnem življenju mestnega undergrounda, moj film pa prikazuje vsakdanost mladega geja tu in zdaj. **BM.**

ne delam filmov samo za geje. Med režiserji mi je najljubši **Gus Van Sant**.

Zanimivo se mi zdi, da se v nobenem od vaših treh filmov ne pojavi aids, ki je del gejevskega vsakdana.

V *Super 8 1/2* je sicer neka aids sala. Verjetno teme ni, ker se z aidsom še nisem intimneje srečal. Gotovo gre za pretežno snov, da bi jo lahko obdelal, ne da bi bil osebno povezan z njo. V *Belem nastavljaču* smo se celo zavestno izognili aidsu. Ker gre pravzaprav za svet fantazije, svet, v katerem ni žensk, v katerem ni aidsa, drog. V katerem bi vsi radi verjeli, da je posejan z lepimi fanti, ki so na izbiro, in da ni nobenih drugih problemov.

V tovrstnih filmih, polnih dogodivščin, avantur, se praviloma ne pojavijo resnični ljubezenski problemi. Pri vas pa je v vseh treh filmih za humorjem in distanco čutiti neke osebne intimne ljubezenske črte.

Ja, verjetno zato, ker so vsi na neki način avtobiografski. Pa vendar imajo nekakšen srečen konec.

Kakšna pa je bila vaša pot prej?

Delal sem kratke eksperimentalne filme. To se verjetno tudi čuti v mojih igranih filmih. Prva dva celovečerca sem naredil sam, zadnjega pa z **Rickom Castrom**. Do tega sodelovanja je prišlo zelo spontano. Spoznal sem ga, ko sem bil v Los Angelesu. In ko sva se vozila po bulvarju Santa Monica, kjer je polno prostitutov, sva si rekla, da bi bilo zanimivo o tem narediti film. In tako se je začelo.

Ali sta imela pri snemanju kaj problemov?

Zavedala sva se tveganja, da snemava brez dovoljenja. Ekipa je bila zelo majhna in vselej smo pazili, da ni bilo v bližini policije. Večino prostitutov smo sicer vprašali, če jih lahko snemamo, nekaj pa jih je šlo v kader tudi povsem slučajno. No, bili so tudi taki, ki so se bili pripravljeno posneti za denar. Vendar tega nismo imeli. Samo za sceno skupinskega posilstva smo morali enostavno najeti par tipov, pa še ti se niso vsi pustili posneti v obraz.

Prihajate iz Kanade, iz Toronta. Kako gledate na sceno gejev tam in drugje?

V Torontu zelo redko zahajam na sceno, bolj pa v New Yorku ali Los Angelesu, ker je tam scena dosti bolj raznovrstna. Torontó pa ni tako slikovit, scena je sicer velika, toda dokaj enolična.

Kaj pa kinematografija?

Zanimivo je, da je kar precej kanadskih filmov, ki imajo gejevsko tematiko. Med znanimi režiserji je **John Greystone** (*Zero Patient*), ki pa se precej razlikuje od mene. **BM.**

nova gledališka poetika – obvezna na prvi ogled

Narodni dom Maribor
Jean Genet: Služkinji
režija: Januzs Kica
premiere: 26.1.97
na sliki
Radko Polič-Rac kot Gospa

Koreodrama
Jean Genet: Balkon
adaptacija, režija in koreografija: Damir Zlatar Frey
premiere: 22.12.96
na sliki
Simon Dobravec, Uroš Smolej, Željko Hrs, Brane Grubar
foto: Goran Bertok

Koreodrama
Jean Genet: Balkon
adaptacija, režija in koreografija: Damir Zlatar Frey
premiere: 22.12.96
na sliki
Uroš Smolej, Brane Grubar

Moške fantazije
 režija: Emil Hrvatin
 premiera: 19.1.97
 na sliki
 Boris Mihalj, Ajda Rooss
 foto: Goran Bertok

MGI
 Kevin Elyot: Noč s Sasho
 režija: Dušan Mlakar
 premiera: 30.1.97
 na sliki
 Milan Štefe, Jožef Repoša
 foto: Tone Stojko

PG Kranj
 Jean Genet: Služkinji
 režiser: Matjaz Zupancic
 premiera: 30.1.97
 na sliki
 Milan Štefe, Gašper Tič
 foto: Tone Stojko

PG Kranj
 Jean Genet: Služkinji
 režiser: Matjaz Zupancic
 premiera: 12.12.96
 na sliki
 Boris Ostan kot Gospa
 foto: D. Švarc

P.S.: OSEBNE POGLEDE IN KRITIČNE
 RECENZIJE O PREDSTAVAH, KAKOR STA
 JIH VIDELA R.V. IN G. GORAN L., BOSTE
 LAHKO PREBRALI V PRIHODNI ŠTEVILKI!

QUEER - krovna identiteta DEVETDESETI

queer

Če je bil ključ socialnih sprememb nekoč v rokah delavskega razreda, je danes pri tako imenovanih "novih družbenih gibanjih". Gre za široko paleto gibanj, katerih začetki segajo v šestdeseta in sedemdeseta leta, in ki vključujejo feministično gibanje, gibanje za osvoboditev črnske rasne manjšine, gejevsko in lezbično gibanje, ekološko gibanje... Ključ strategije socialnih sprememb naj bi bila identitetna politika; ideja je v tem, da se lahko le na osnovi individualnih izkušenj s specifičnimi oblikami zatiranja učinkovito upreš družbeni diskriminaciji, kar pomeni, da posamezna gibanja vključujejo samo tiste, ki se soočajo s točno določeno problematiko - feministično gibanje feministke, črnsko črnce, gejevsko geje (in lezbijke, v kolikor termin gej označuje pripadnike homoseksualne manjšine obeh spolov). Ta gibanja težijo k čim večji avtonomiji; neodvisna so tako med seboj kot tudi od katerekoli razredne baze.

Vendar je takšna logika na neki način dokaj zgrešena; kako bi - denimo - bilo, ko bi boj proti razraščajočemu se fašizmu v Evropi potekal zgolj in samo na ravni ogroženih rasnih manjšin. Vsak boj proti kakršnemukoli zatiranju, če želi biti učinkovit in uspešen, bi moral temeljiti na izgradnji čim močnejšega gibanja, ne pa na separatističnem principu. Nova družbena gibanja bi torej morala ubrati strategijo povezovanja (lep primer poskusa lakšnega povezovanja so bila nova družbena gibanja v Sloveniji v osemdesetih, ko je potekal, čeprav nikoli zares stekel, dialog med feministkami, mirovniki, geji in lezbijkami). Na ta način bi se povečala senziбилnost za probleme drugih, povečala bi se medsebojna solidarnost, posamezne problematike bi tako postale vidne na širšem polju delovanja, s tem pa bi bila možnost doseganja ciljev delovanja mnogo bolj realna, moč za doseganje nujnih socialnih sprememb pa mnogo bolj učinkovita.

Queer gibanje, ki je osrednja teorija, politika in akcija v devetdesetih, je dojelo idejo medsebojnega povezovanja, saj pod svojim okriljem združuje lezbijke, geje, biseksualce, transvestite, transseksualce, transgenderje, feministke, ženske ... Loteva se spola in spolnosti v celoti, torej "skupaj" s heteroseksualnostjo kot identiteto in vedno znotraj družbenega konteksta, v katerem so podane spolne in seksualne identitete.

Queer ideja je teoretizirana različno: kot način dekonstrukcije naših lastnih diskurzov, kot način poudarjanja želja brez označevanja oziroma imenovanja, kateri spol je predmet želje, in kot način opozarjanja na razlike. Queer misel nam pomaga preusmeriti našo pozornost na kulturološko sankcionirana določila o tem, kaj je normalno in naravno, konstruirano in trajno; skratka, direktno pokaže na tako imenovane heteronormative, kot jih imenuje teoretik Michael Warner. Queer teoretiki so prav tako problematizirali gejevsko in lezbično identitetno kategorijo kot aspekt stabilnejših poenotnih subjektov, v svoje razmišljanje pa so vpeljali celo paleto, s stališča heteronormativov, "deviantnih seksualnosti".

Queer teorija presega omejena spoznanja o spolni identiteti; pod vprašaj postavi koherentnost kategorij identitete - lezbične, gejevske, biseksualne, transseksualne in tudi heteroseksualne. Na teoretični in politični ravni zastavlja vprašanje moči, vprašanje, kakšne materialne, politične in družbene spremembe bi povzročila reorganizacija identitet in kako bi to vplivalo na naše spolno življenje. Skratka, queer teorija

proučuje kompleksne procese, znotraj katerih se konstituirajo seksualne meje in oblikujejo seksualne identitete, kot tudi to, kako se oblikuje politika seksualnosti.

V bistvu pomeni queer premik k moderni analizi konstrukcije spola in spolnosti, v političnem smislu pa proučuje družbeno gibanje, pri katerih je nujni pogoj za sodelovanje identitetna pripadnost določeni skupini (homogena identiteta skupine); gibanja, ki temeljijo na politiki identitet, zanemarjajo prav tiste zapletene družbene in politične procese, znotraj katerih se (seksualne) identitete najprej proizvajajo in "podeljujejo". Queer gibanje, v nasprotju z ostalimi gibanji, združuje različne identitete in prevzema ostanke identitet, tiste, ki doslej niso bile umeščene nikamor, v nobeno gibanje, tiste, ki jih na primer lezbično in gejevsko gibanje ne opredeljuje niti implicitno (transgenderji, transseksualci, biseksualci), obenem pa zastruje konfrontacijo in vidnost v družbi, saj se poimenuje z izrazom queer, ki v straight žargonu pomeni psovko za geje, sicer pa izraz pomeni čuden, nenavaden, svojevrsten, čudaški, komičen, ponarejen, homoseksualen, dvomljiv, sumljiv, na slabem glasu, bolehen. To pa je način poimenovanja, ki izraža ponos in samoparodijo.

Queer teorija izhaja iz vprašanja, kako lahko obstajata samo dva spola oziroma seksualnosti, ko pa spol in seksualnost nista naravni, temveč sta politični kategoriji; to pomeni, da v različnih kontekstih privzemata tudi različne pomene, ki so vsi enako "realni". Straighti in queeri so v bistvu rezultat norm in njihovih učinkov. Tako lahko na primer govorimo o lezbičnem spolu (Gayle Rubin) kot o samostojni kategoriji, ki se pojavlja v vsaj dveh različicah, kot butch in femme, ki sta načina, identiteta in vedenjski kodi, ki se tako prepletata kot tudi razlikujeta od standardnih družbenih moških in ženskih vlog. Prav tako lahko na primer govorimo o tem, da seksualnost med lezbijko in gejem ni hetero, pač pa gejevska seksualnost (Pat Califia).

Potreba po uniformnosti, popolni avtonomiji in avtentičnosti ni najboljši način konfrontacije s heteroseksizmom in heteronormativi, kajti takšna koherentnost identitet ne povzroča le homogenizacije na politični ravni, ampak tudi ovira kompleksno analizo družbene stvarnosti, saj sta spol in seksualnost enako izolirana drug od drugega kot od ostalih strukturiranih diskurzivnih polj: rase, razreda, kulture ...

Queer teorija ne razrešuje le nasprotja moško-žensko, ampak tudi heteroseksualno-homoseksualno; vse identitete želi razmnožiti, omajati, razpustiti. Teoretičarka Lena Laps se tako sprašuje, ali je queer nova, "postmoderna identiteta" in krojni pojem za akcijsko navezo gejev, lezbijk, transseksualcev, transgenderjev, transvestitov ... , vseh ras in razredov, ali pa se hoče s kritiko identitete le razmejiti od dosedanjih konceptov, da bi tako dosegla lastno poenotenje in integriteto.

Queeri so opozicija vsem, ki delujejo "v ozadju"; oni so javni, politični, glasni, vidni - "We're here! We're queer! Get used to it!". Vztrajanje na prepoznavnosti v družbi je mnogo več kot zgolj zahteva po toleranci. Medtem ko se tako toleranca kot separatizem odmikata od politike, je pogajalska zahteva po prepoznavanju izrazito politična; to je zahteva po spoštovanju različnosti v družbi.

Med mnogimi lezbijkami in geji je queer gibanje vzbudilo zadržke in celo odpor. Pojavlja se

vprašanje, ali na primer transseksualci, ki so spremenili spol iz moškega v ženskega, sodijo v lezbično skupnost. Tudi ambivalenca pripadnikov rasnih manjšin queer gibanju ni ravno v prid. Queer ideja je še najbolj priljubljena med mladimi, belimi, moškimi geji. Razlika je v tem, da queeri ne imenujejo želja, se ne skrivajo, pač pa oznanjajo različne zavesti in se osredotočajo na socialno konstrukcijo, ki ustvarja queer omejitve, medtem ko so geji in lezbijke nekakšne "vmesne" kategorije, ki imenujejo želje in proklamirajo določeno zavest; skratka, queer gibanje je manj osebno in bolj politično - seksualnost politizira na povsem novi način. Queer ni naravna kategorija, prej nekakšen izum; queer problematizira seksualnost, kategoriziranj, klasificiranj ... Na nek način queer misel teži k samoukinitvi: če bodo vsi out, se pravi brez skrivnosti, bodo vsi queer. Če bodo vsi queer, kdo bo potemtakem še sploh ostal? Drugače rečeno, bolj ko se queer gibanje širi, manj je dejansko queer. Zdrževanje različnih identitet v kontekstu stigme ustvarja nove vezi med queeri samimi in s tem izgrajuje novo politično kulturo ter negativne prostore spreminja v pozitivne.

Queer gibanje v devetdesetih je pomembno vplivalo na nekatere neodvisne filmske ustvarjalce, ki so začeli temeljito raziskovati številne spolne prezentacije, ki označujejo queer telesa. Tako na primer črnske butch v filmu *B.D. Women* (1994) režiserke Inge Blackman, ustvarjajo trenutke vizuelne vrtoglavice; film nam pokaže, koliko užitka je lahko tako v navzkrižnih kot tudi v napačnih identifikacijah. Črnske butch se v filmu šopirijo in postavljajo s svojo maskulinostjo, kar pri njihovih nekonvencionalnih feminiziranih partnerkah zbujajo neverjetno občudovanje, gledalcu pa nudi vizuelni užitek način, ko kamera ne poskuša prikazati pravega spola, pač pa vzdržuje vtis intenzivnih, močnih utelešenj. Prav pogostost utelešenj podeli subjektom realnost. Medtem ko drag queens (transvestiti) v filmu *Paris Is Burning* (Jenny Livingston, 1990) osvetlijo mehanizme avtentičnosti s parado identitet, ki pri nas vzbujajo asociacije avtentičnosti (šolarke, vojaki ...), nekatere bolj sodobne queer pojave obravnavajo "resničnost" moške maskulinosti. V filmu *Flaming Ears* (1992) lahko vidimo čudne spolne konfiguracije bizarnih zavrženih karakterjev, kar filmu daje svojevrstno originalnost. Film *Flaming Ears* gledalcu pokaže, kako lahko je narediti svet, ki je videti skrajno drugačen; to je ta način defamilizacije, ki jo je moč zaslediti v mnogih filmih, ki obravnavajo alternativne spole. V tem filmu gre za prikaz nenavadnih in melanholičnih ljubezenskih scen med dvema enigmatičnima bitjema, pri katerih postane spol samo prostor nemogočega.

S stališča queer identitet sodobnosti je zelo zanimiv film *Shinjuku Boys* (Kim Longinotto in Jano Williams, 1995), ki se osredotoča na fascinanten svet moške utelešenosti v tokijskem gej predelu Shinjuku. V ospredje je postavljeno dogajanje v baru Marilyn Club, kjer so ženske gostje konvencionalnega ženskega videza (femme) deležne postrežbe s strani žensk v moških oblačilih (butch). Le-te naj bi po besedah gostij bile "idealni moški".

Med dokumentarnimi scenami iz klubskega življenja se vrstijo intimni intervjuji s tremi glavnimi protagonistami oziroma protagonistkami: Tatsu, Gaish in Kazuki. Tatsu živi kot transseksualec (s hormonsko terapijo postopoma spreminja ženski spol v moškega), Gaish je bolj podoben/na

evropsko-ameriški kategoriji stone butch in skorajda herojsko sprejema svojo "dvojnost", je torej ženska in maskulina obenem, medtem ko se zdi tretji "fant", Kazuki, še najmanj "resen" pri svoji maskulini identifikaciji. Tudi njihovo intimno življenje je precej različno: Tatsu ima ljubzensko zvezo s svojo prijateljico in z njo tudi povsem neobremenjeno seksualno živi; Gaish resnega razmerja nima, pri intimnih stikih z ženskami se nikoli ne sleče in se ne pusti dotikati po intimnih delih telesa; Kazuki pa živi s transseksualnim moškim, ki želi biti ženska in ga spolno privlačijo moški, tako da je njuno razmerje povsem neseksualno.

Problem tega filma je, da gledalcu, ki ni seznanjen z japonsko kulturo, ne pove nič o izvorih in kontekstu Shinjuku boy fenomena. Tako ne zvemo nič o tem, ali je kultura takšnih klubov na Japonskem nekaj običajnega, kaj se zgodi s "fanti", ko se postarajo in ne morejo več opravljati takšnega poklica ... Zanimivo je, da se niti eden izmed treh glavnih protagonistov ne identificira z lezbijkami, čeprav se zavedajo, da so v osnovi ženske, ki seksualno, tako ali drugače, živijo z ženskami. Gaish na primer meni, da sta lezbijki dve goli ženski, ki med seboj spolno občujeta. On/a se pri seksu nikoli ne sleče, torej nima nič skupnega z lezbično identifikacijo, vendar pa tudi z moško identifikacijo ne; v bistvu je nekako izgubljen/a, ker živi v svetu, kjer ni definiranih kategorij, ki bi označevale njegove/njene želje in identitetno počutje.

Kombinacija zapletenih želja, spolov in spolnih praks v filmu neposredno opozarja na krizo identitetnih razdelitev, ki jo povzročajo preozke meje uveljavljenih kategorij, kot so: heteroseksualec, homoseksualec, transseksualec ... Je torej queer tisto poimenovanje, ki lahko v tem trenutku opredeli takšne identitete, kot je to v primeru Gaish?

Queer je v bistvu dvoje: antikategorija in koalicija. Vendar, ali lahko queer pojmovanje res zadovolji toliko različnih kultur in identitet, ki večplastno označujejo kontinuum lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev, transgenderjev...? Verjetno ne, vendar pa lahko pod oznako queer spreminljivost nadomesti rigidnost.

Homoseksualec, queer, lezbijka, gej ... , vsi ti izrazi so zgolj aproksimacije realnosti; vsak kvčkemu podaja različne, včasih nezdržljive vsebine. Proces odkrivanja razlik med različnimi je pogosto boleč, to pa otežuje združevanje. Queer ni rešitev za vse čase; funkcionira v tem času in tem prostoru. Queer ne spreminja, pač pa na novo postavlja, odpira in zapira istočasno.

Gay is O.K., but queer is better!

NATAŠA SUKIČ - VEGAN

Literatura:

Smith, S.: "Mistaken Identity - or can Identity Politics Liberate the Oppressed?", *International Socialism*, Spring 1994

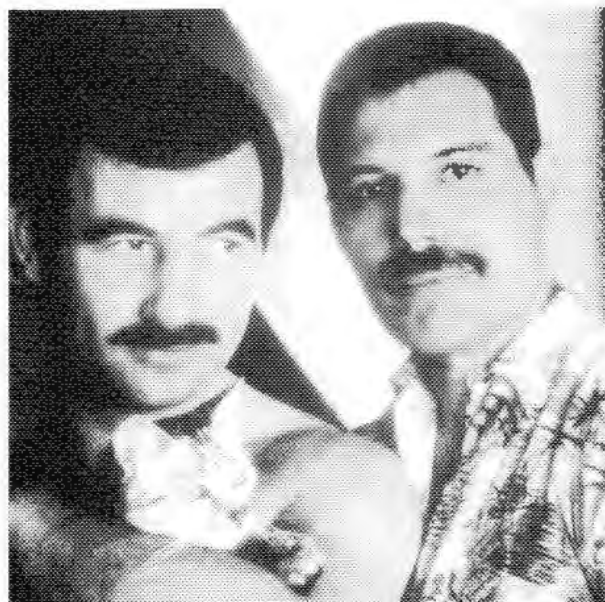
Bravmann, S.: "Queer Historical Subjects", *Socialist Review*, 95/1

Thomas, I.D.: "The Q word", *Socialist Review*, 95/1

Epstein, B.: "Rethinking Social Movement Theory", *Socialist Review*, 95/1

Tratnik, S.: "Queer: Teorija in politika spolnega izobčenstva", *Časopis za kritiko znanosti*, št. 117

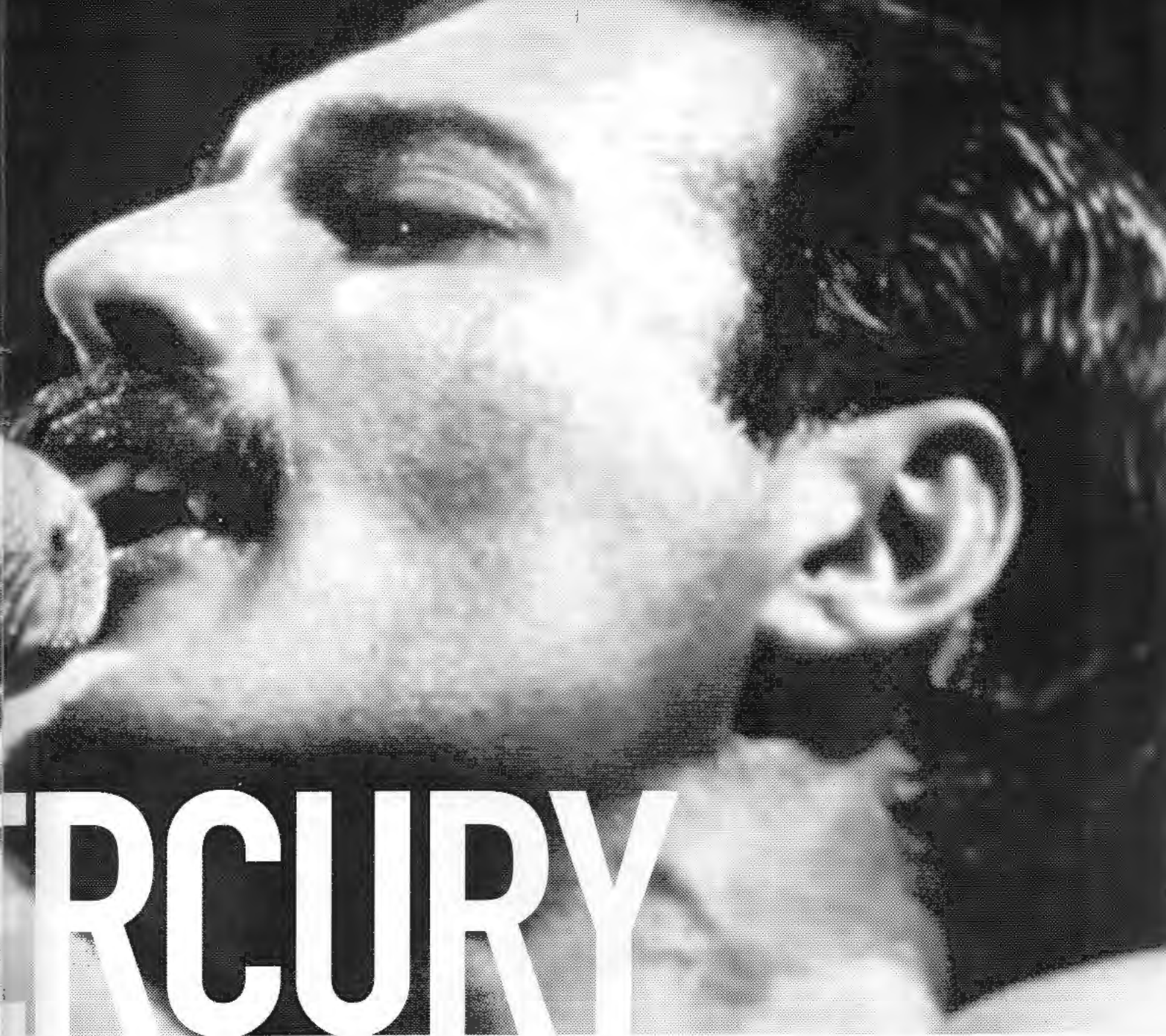
FREDDIE

Polni dve desetletji je bil **Freddie Mercury** s svojo glasbeno skupino **Queen** in prav tako s svojimi solo albumi pri vrhu na vseh svetovnih glasbenih lestvicah. Ustvarjal je glasbeno zgodovino. Bil je resnično prava pop legenda, imel je talent in uspeh, ki bo težko presežen. S svojo ekscentrično pojavnostjo pa se nam je za vselej vtisnil v spomin. O njem je bilo zapisano že "skoraj vse", pa vendar, dobili smo še en portret, ki razkriva tisto plat njegovega življenja, ki je bila doslej neznana. **Jim Hutton**, njegov dolgoletni življenjski spremljevalec in intimni prijatelj, ki je bil na Freddiejevem fevdu v Londonu nameščen kot vrtinar, opisuje njuno skupno življenje, luksuzna potovanja, prijatelje kot so **Elton John**, **David Bowie** ali **Phil Collins**, kot tudi glasbene vrhunce, evforične trenutke sreče pa tudi Freddiejevo bolezen. Skupaj sta živela skoraj deset srečnih let. Številni prijatelji so ga spodbujali, naj napiše knjigo. Pri tem mu je pomagal pisatelj in novinar **Tim Wapshott** (1960). Jim Hutton (1949) je dejal: "Freddie Mercury je bil odkritosrčen človek, zato mislim, da si je zaslužil tudi odkritosrčno knjigo."

Svojo življenjsko pripoved, ki jo posveča

Freddiju, začelja z opisom njunega prvega srečanja v **Cocobani**, gej baru in diskoteki, ki je imela svoj prostor v kleti nekega hotela v South Kensingtonu, v zahodnem predelu Londona. Bilo je koncem leta 1983, nekega povsem navadnega vikenda, ko se je Jim s svojim tedanjim prijateljem Johnom, v katerega je bil "zatreskan", znašel v tem baru in to prvič. Večer sta preživljala ob pivu, stoje pri baru. V nekem trenutku, ko je John odšel na wc, se je ob Jimu nenadoma pojavil tip, ki je bil na pogled nekoliko starejši od njega; Jimu je bilo tedaj 34 let. Obleden je bil v jeans in belo jakno, bil je vitek, imel je brke, za Jima povsem nezanimiv in neatraktiven tip. "Boš kaj spil?" ga je pobaral neznanec. "Ne, hvala," mu je odgovoril, ker je imel še dovolj pijače. "Imaš nocoj še kaj posebnega v načrtu," je vztrajal tip. "To pa bolje, da vprašaš mojega prijatelja," mu je odgovoril Jim. Ker ni bilo pravega odziva, je tip zapustil prizorišče in se vrnil v svojo družbo. "Ravnokar me je osvajal neki tip," je Jim povedal Johnu, ko se je ta vrnil. "Kdo to?" "Tisti tam" in pokazal na njega. "To je Freddie Mercury," je dejal, vendar Jimu to ni povedalo niti pomenilo prav

nič. Če bi to bil, recimo, menedžer Savoy hotela, v katerem je Jim služboval, bi stvar čisto drugače izpadla, tako pa... v pop glasbi, kjer so mu bila imena pevcev in skupin španska vas, kot priznava, saj ne, da ne bi imel rad te glasbe, vendar imena izvajalcev ga niso nikoli zanimala in se niti ni trudil, da bi si jih zapomnil in razlikoval. Tako tudi za skupino Queen do tega trenutka še nikoli ni slišal. John sploh ni bil ljubosumen, ko je to zvedel, celo nasprotno, bil je celo ponosen, ker je njegovega prijatelja osvajala tako slavna pop zvezda. Po tem dogodku je življenje teklo povsem vsakdanje naprej. Jim je bil zadovoljen s svojim življenjem in prav tako s svojo frizersko službo. Nekje pet mesecev zatem sta Jim in John po preživetem večeru v Cocobani odšla na večerjo v neko boljšo restavracijo na Earl's Courtu. Ko sta tako uživala ob jedachi, upre John pogled proti vhodu in reče: "Ah, tvoj prijatelj je tukaj!" "Kdo to?" "Freddie Mercury!" Kmalu zatem sta si Jim in John poiskala novo stanovanje, v katerem sta hitro ugotovila, da imata premalo prostora. Tudi njuno prijateljstvo je bilo na vse večji preizkušnji. Kot sam pravi, Jim ni veliko

MERCURY

pričakoval od svojega življenja, želel pa si je vsaj nekakšno harmonično in trajnejše prijateljstvo, toda John takega posedovanja ni prenesel, zato sta se spomladi 1984 po dveletnem skupnem življenju razšla. Jim je obdržal stanovanje, John se je odselil, a ostala sta prijatelja.

Jim sploh ni tip, tako pravi, ki leta po barih, da bi si na vsak način dobil tipa. Če se zgodi, se pač zgodi, če pa ne, pa tudi prav. Najraje je sam, ni promiskuiteten, vendar je redno zahajal v "svoj" *Market Tavern*. Toda nekega dne, ki se mu je zdel še posebno dolgočasen, se je odpravil v razvpito diskoteko *Heaven*. Sem je zelo redko zahajal. Pri baru je za hrbtom zaslišal znani glas: "Ali boš kaj spil?" Bil je Freddie. Šele pozneje je izvedel, kako je Freddie vselej izsledil, kje se nahaja. "Ne, jaz te častim," mu reče. "Vodka tonik," odgovori Freddie. V hipu je bil Jim ob svoje denarno premoženje. "Kako velikega imaš?" je v smehu vprašal Freddie. "To se te pa ne tiče!" Pozneje je lahko še večkrat ugotovil, da je bila taka direktna in nesramna konverzacija za Freddieja tipična. Predstavil se je kot Freddie in čeprav je Jim že poznal njegovo polno ime, še vedno

ni imel pojma, kdo sploh je, pa tudi čisto vseeno mu je bilo. Noč so preživeli v disku, potem pa je Freddie vse povabil k sebi, na *Stafford Terrace*. Hiša je bila polna ljudi, Freddie pa je največ pozornosti posvečal prav Jimu. Večer sta končala v postelji, vendar "sta nadaljevala tam, kjer sta zvečer končala" šele, ko sta se prebudila. Ob slovesu sta si izmenjala telefonski številki in pri tem je ostalo. Jim je na Freddieja že skoraj pozabil. Ko ga je ta po treh mesecih poklical in ga povabil na večerjo, je moral prav ugibati, kdo naj bi bil. Dal se je pogovoriti, kajti bil je radoveden, kdo vse bo pri Freddieju, saj naj bi šlo le za ožji krog prijateljev. Freddie je svoje prijatelje rad poimenoval z ženskimi imeni, tako je bil on sam Melina (po Melini Mercouri), neki Joe je bil Liza, Peter Phoebe itd. Kot je ugotavljal Jim, so bili to v glavnem ljudje, ki so se pote-govali za Freddiejevo naklonjenost in v vsakem "prišleku" so videli novo nevarnost. Jim je bil za njih nepopisan list papirja, zato je v njihovi navzočnosti raje molčal. Sicer pa je tega večera zvedel nekaj več o Freddieju, tudi to, zakaj ga toliko časa ni poklical. Te tri mesece je namreč živel v Münchnu, kamor se je

umaknil po napornih turnejah. Pravil mu je o svojem srečanju z **Maradono**, ki mu je podaril svoj dres. Pripovedoval je, kako je bilo neprijetno, ko je pel *I Want To Break Free*, oblečen v ženska oblačila, z velikimi plastičnimi joški, kajti Brazilci so to pesem že davno prej sprejeli za nekakšno svojo himno svobode. Edino kar je Jim poznal iz njegovega glasbenega življenja, je bil njegov prvi solo single *Love Kills*, ki je bil koncem leta 1984 v londonskih gejevskih diskotekah velik hit, prav tedaj pa je izšel tudi njegov prvi solo album *Mr Bad Guy*, posvečen njegovim mačkam, pa tudi njegov drugi single *I Was Born To Love You*. Jim in Freddie sta se počasi zblížala. Jim pravi, da je imel rad Freddieja zaradi številnih drobnih stvari, ki niso imele nič opraviti z njegovim bajnim zaslužkarstvom. Imel je velike rjave oči in ranljivo, otroško dušo. Bil je pravo nasprotje tistega, kar je Jima do tedaj pritegnilo pri moških. Čeprav je imel velikanski uspeh, je vselej deloval nesigurno, nesamoza-vestno. Freddie je trdil, da se je že ob njunem prvem srečanju zacopal vanj, ker ga je Jim spominjal na **Burta Reynolds**a. Imel je rad močne, močate tipe, seveda z mehko in ob-

čutljivo dušo. Naslednjega dne je Freddie spet odletel v München, Jim pa se je vrnil v svoj vsakdan, dokler ga niso poklicali iz Queen biroja in mu sporočili Freddiejevo željo, naj prileti v Nemčijo. Vse je bilo že pripravljeno, plačano, Jim je samo sedel na letalo. Freddie ga je na letališču pričakal v družbi Joa in **Barbare Valentin**, nemške inačice Brigitte Bardot, ki je v tistem času delala s Fassbinderjem in je pomenila nekakšno kulturno figuro. Ob snidenju sta se objela in naslednjega dne je lahko vsa Anglija na prvih straneh časopisov "občudovala njuno snidenje". Freddieju je bilo povsem vseeno, Jima pa je taka javnost motila. Freddie je bil v seksu zelo impulziven in ko si je kaj želel, ni poznal nobenih ovir. Bil je strasten pa tudi nežen, zato seks ni bil samo kaka akrobacija. Bil je aktiven kot tudi pasiven. Jim pravi, da je šlo v začetku zgolj za goli seks, toda Freddie je na njuno zvezo že na začetku gledal kot na ljubzensko razmerje. Vikend v Münchnu je bil poln doživetij, gejevski krogi so se spraševali, kdo neki je Jim, in Freddie ga je predstavljal samo kot "svojega novega moža". Sledilo je novo povabilo v München in tokrat ga je pričakal le Joe. Naslednjega dne se je Jim začel spraševati, ali ni postal le igrača v rokah razvpite zvezde, ki hoče z njim izzvati ljubosumje domnevnega prijatelja, s katerim živi. Ta domneva se je izkazala za delno resnično, ko je ob neki priložnosti spoznal poraščenega postavneža, nekega Winnieja, tipa, kakršni so ustrezali Freddieju.

Ob Freddiejevi vrnitvi v London sta vedno več časa preživljala skupaj. Nekega dne je Jimu razkril svojo veliko skrivnost. Prišlo je še par prijateljev in vse je popeljal do velikega obzidja. Odprl je vhodna vrata in pred njimi je bil skrivnosten in čudovit angleški vrt, sredi katerega se je bohotil dvorec iz viktorijanskega obdobja. Freddie je to hišo kupil koncem sedemdesetih let in ravno so končali obnovitev. Garden Lodge je bil za vse veliko preseenečenje, Freddie pa je imel za svoj pravi dom še vedno tistega v Münchnu. Ker je s Queeni delal tako v Münchnu kot Londonu, je Jim kmalu spoznal še ostale člane skupine, kitarista **Briana Maya**, bobnarja **Rogerja Taylorja** in basista **Johna Deacona**. Tedaj je izšel tudi nov solo single *Made In Heaven*.

Odkar je Jim spoznal Freddieja, se je njegovo življenje spreminjalo. Čeprav se je še trudil obdržati svojo neodvisnost, je bil vse bolj ujet v prijateljev življenjski tok. In temu se je počasi prepuščal. Nekoč je neka dama rezervirala striženje za skrivnostno osebo. Jim ga je čakal in po določeni zamudi se je le prikazal. Če iz sveta glasbe nikogar ni poznal, je tega takoj prepoznal - bil je **David Bowie**. To je bilo njuno prvo srečanje. Sledil je Live Aid koncert, ki ni bil samo prvi Jimov koncert, na katerega je šel, ampak je tedaj tudi prvič v živo poslušal Freddieja in videl, kako je v trans popeljal sedemdesetsočlavo množico, saj je bila skupina Queen vrhunec prireditve. Jim je za odrom doživil najbolj razburljive trenutke svojega življenja. Prvič je videl in doživel pravega Freddieja. Za odrom so bili še **Paul McCartney**, **Status Quo**, **Sting**, **U2**, **Dire Straits**. Ko sta srečala **Eltona Johna**, ga je Freddie predstavil kot "svojega novega moža". Naletela sta tudi na Bowiewa, ki pa Jima ni prepoznal, kar se je temu zdelo zelo nenavadno.

Freddie se je spet vrnil v München, kjer je delal na novem albumu *A Kind of Magic*, Jim

pa je priletel k njemu na vsakih 14 dni. Kadar je prišel v London, je stanoval v Garden Lodge. Ker se je bližal Freddiejev 39. rojstni dan, mu je Jim predlagal črno-belo zabavo. Začele so se priprave na velik transvestitski ples v črnem in belem. Freddie je najel najiminenitnejši nočni klub v Münchnu. Vse je bilo dekorirano črno-belo, celo na stotine rož je bilo samo v teh dveh barvah. Vse skupaj naj bi bilo namenjeno tudi snemanju videa za njegov novi single *Living On My Own*. Na dan dogodka so iz Londona prileteli številni njegovi prijatelji. Dobil je polno daril, Jim pa je bil nesrečen, ker ni imel denarja, da bi mu kupil kaj pametnega. Podaril mu je neko skromno darilce, a Freddie je bil ves iz sebe

od sreče. Oblečen je bil v črno-bel kostum Harlekina. Ko je prišla na vrsto velikanska torta v obliki klavirja, je vseh tristo gostov prišlo na svoj račun. Video, ki so ga posneli, ni "prišel skozi". Američani so ga odklonili, češ da je preveč transvestitski. Freddie je Jimu kmalu zatem predlagal, naj bi začela živeti skupaj. Jim je bil v dilemi, ali naj pusti službo in odide v München. Na to, da bi vse pustil, še ni bil pripravljen. To je začelo ustvarjati napetosti med njima, vse dokler niso Jimu odpovedali stanovanje - zaradi številnih nočnih telefonskih klicev (Freddiejevih seveda). Freddie mu je tedaj dejal, naj se preseli v

Garden Lodge. Tam je sicer že živel Phoebe ter mačka Oscar in Tiffany. Čeprav si je Jim želel, da bi bila malo skupaj, je Freddie že odpotoval na turnejo na Japonsko. Šele po vrnitvi sta začela pravo zakonsko življenje, kot mož in žena, za celih šest let. Seveda so bili tudi prepiri, kajti Freddie je še vedno rad pogledal za drugimi, za kar je imel obilo priložnosti. Jim ga je postavil pred odločitev, ali on ali drugi. Bilo je v začetku leta 1986.

Medtem ko je bil Jim vselej najraje doma, je Freddie zvečer pogosto odhajal ven, včasih pa ga sploh ni bilo domov. Čeprav se je zgovarjal, da je prespal v stanovanju v mestu, so mu prijatelji prišepnili, da naokoli lovi moške. Med njima je prišlo do kratke ločitve, dokler ga ni Freddie moledoval, naj se vrne k njemu. Zgladila sta spor in življenje je teklo naprej. Jim je spoznal **Cliffa Richarda**, na obisk je prišel **Dustin Hoffman**, skupina je končala album *A Kind Of Magic* in Freddie se je srečal z **Laurencom Olivierom** ter bil ves iz sebe, ker je spoznal enega največjih igralcev. Toda prepiri so se nadaljevali. A Freddieju številne postelje niso bile ovira, da ne bi Jimu izrekal, kako ga ljubi. To mu je govoril še na dan svoje smrti. In Jim mu je verjel. Zavedala sta se, da ju povezuje še ena skupna stvar - strah pred osamljenostjo. Vedela sta, da njuni številni prijatelji geji s strahom čakajo na čas, ko bodo ostali sami, zapuščeni, nezaželeni in neljubljeni.

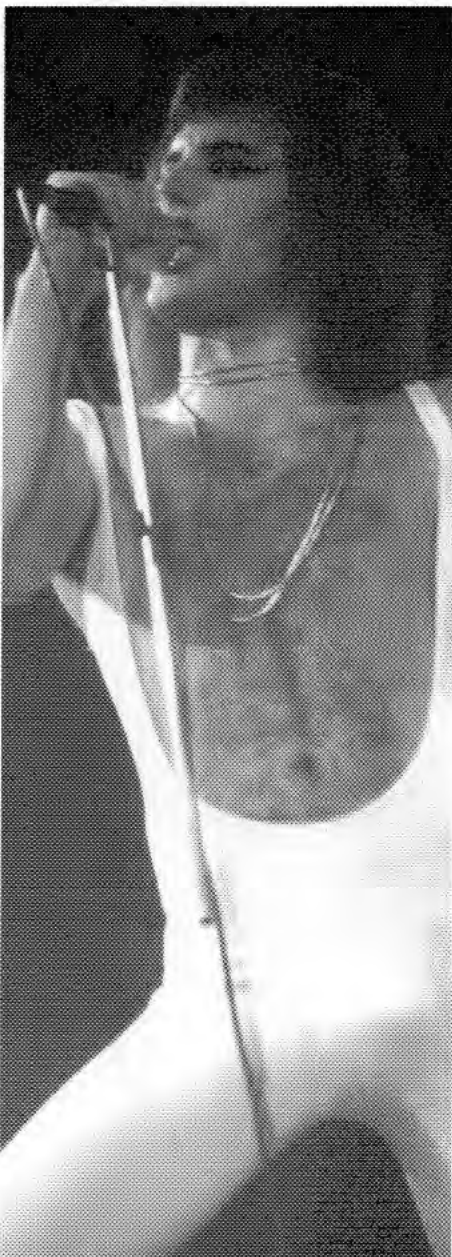
V tem času je izšel single *Time In May*, skupina je odšla na veliko turnejo Magic Tour, ki se je končala v Londonu pred 150.000 gledalci. Novi album je zasedel prvo mesto v tridesetih deželah, prav tako pa je bil uspešen single *Friends Will Be Friends*. Jim je bil navdušen nad koncertom v Budimpešti, kjer je stotisočglava množica ponorela. Pomešal se je v publiko in bil ponosen na to, kaj zmore "njegov mož". Tudi koncerti v Barceloni, Madridu in drugje so spominjali na evforijo v času Beatlov. Za 40. rojstni dan mu je Jim podaril zlat poročni prstan, ki ga je Freddie sicer nosil, le v javnosti ga je snel, saj si je želel prihraniti vprašanja o trdni zvezi. Po ogromnem hitu *Who Wants To Live Forever* so si privoščili zaslužen dopust na Japonskem, ki je Freddieja stal celih milijon funtov. Ob vrnitvi jih je čakalo preseenečenje. Na letališču jih je pričakala truma novinarjev, ki so mu pod nos molili neprijetno zgodbo o Freddiejevem skrivnostnem testiranju na HIV. Objavljena je bila v *News of the World*. Testiral naj bi se pod svojim pravim imenom Freddie Bulsara, v bolnišnici na Harley Street. "Ali izgledam tako, kot da imam aids?" jih je spraševal. Bil je vidno razburjen ob razširjanju "takih laži". V naslednjih dneh je Freddie zanimal senzacionalno pisanje, kakršnega je navadno le ignoriral. Tokrat pa ga je vrglo iz tira. Jimov salon je tedaj dobil novega lastnika in delo v njem je zanj postalo neznosno. Za božič je izšel album *Live Magic*, z najboljšimi živimi posnetki. Februarja 1987 je izšel solo single *The Great Pretender*, nova inačica Plattersonov, ki je postal Freddiejeva največja solo uspešnica. V tem času je spoznal slavno špansko operno pevko **Montserrat Caballie**, ki jo je že dolgo občudoval. "Puccini in ostali komponisti so mrtvi, toda jaz živim," ji je dejal Freddie, kar je že pomenilo začetek sodelovanja, pod njegovo taktirko seveda.

Nekega dne je Freddie Jimu pokazal rano na ramenu, kjer so mu zdravniki vzeli tkivo. Povedal mu je, da ima aids. Jim mu ni verjel.

"Ne, test so naredili najboljši zdravniki." Jim je bil šokiran. Freddie mu je svetoval, naj se testira, a Jim tega ni želel. Če bi bil pozitiven, bi bil za Freddieja dodaten šok in občutek krivde, podoben pa bi bil tudi učinek, če bi bil negativen. S tako preizkušnjo ni hotel postavljati pod vprašaj njune zveze. Freddie mu je sicer trdil, da ga bo razumel, če ga zapusti. To pa je bilo tudi vse. Nikoli več nista tako odkrito spregovorila o aidsu, saj se Freddie ni želel kar naprej soočati z njim. Sčasoma se je stvar umirila, med njima je vse potekalo tako kot prej, le da sta dobila novega partnerja - kondom. 4. maja je *Sun* sporočil, da sta "dva Freddiejeva ljubimca umrla za aidsom". Kot eden njegovih ljubimcev je bil omenjen tudi Jim. To ga je prestrašilo, saj ni želel, da njegovi domači zvedo zanj na tak način. Zgodbo je *Sunu* za 32000 funtov prodal ožji prijatelj Paul Prenter.

Z Jimom sta se tedaj umaknila na Ibizo, kjer je prišlo do srečanja z Montserrat. Na tamkajšnjem festivalu sta bila oba najavljena kot presenečenje večera. Prvič javno sta skupaj zapela pesem *Barcelona*, ki je bila takoj sprejeta, tako da so jo člani olimpijskega komiteja vzeli za himno olimpijskih iger v Barceloni. Po vrnitvi domov je Jim pustil svojo frizersko službo, Freddie pa mu je za 600 funtov mesečno dodelil mesto svojega vrtnarja. Žal je Freddiejeva bolezen začela kazati znake: velike rdeče madeže po rokah in levem licu ter odprto rano na mečih, ki se ni nikoli zacelila. Znake je skušal odpravljati z laserjem in kozmetiko. Septembra 1987 sta spet odletela na Ibizo, kjer naj bi s prijatelji proslavljali njegov 41. rojstni dan. Na bučni zabavi, na kateri je bila vsa Ibiza, se je že pokazalo, da se Freddiejevo zdravje slabša in da tega ne bo več mogel dolgo prikrivati. Jimu je postalo jasno, da so se pričela zadnja leta skupnega bivanja. Freddie je vseeno začel delati na projektu *Barcelona*, s *Queen* pa so nadaljevali z albumom *The Miracle*. Čeprav je Freddieja ljubilo na tisoče oboževalcev po vsem svetu, je bil Jim tisti, ki ga je imel Freddie najraje. Ta mu je moral svojo ljubezen vedno bolj potrjevati. Aprila 1988 je Freddie prvič in zadnjič nastopil v musicalu *Time*, na *West Endu*, ki je bil namenjen obolelim za aidsom. Čeprav je imel okoli sebe najboljše zdravnike, je bolezen vztrajno napredovala. Njuno priljubljeno zatočišče je postala Ibiza in poleti sta bila spet tam, toda tokrat ne v hotelu, pač pa stran od radovednih pogledov. Po vrnitvi se je Jim prvič srečal s Freddiejevimi starši - predstavljen je bil kot "moj vrtnar". Starša sta živela v Felthamu, kjer je živel tudi Freddie, ko so se preselili v Anglijo - prej so živeli v Afriki in Indiji. Nato je Jim Freddieja vsak petek popoldne peljal k njim na čaj. Težko bolezen je bilo vse težje prikrivati in Jim domneva, da je Freddie staršem povedal. Sorodstvo mu je bilo zelo pomembno in z njim je redno vzdrževal stike. Jim pa je bil njegova ljubezen in hkrati njegov vrtnar. Bil je sploh sila praktičen človek, ki je skrbel za hišo. Da bi Freddieja razveselil, mu je izdeloval celo razne kose pohištva in to zelo poznavalsko. Še en kraj je bil, na katerega je bil Freddie zelo navezan - Montreux v Švici. Tu je vedno najel hišo ob jezeru, ki so jo imenovali *Duckingham Palace*. 8. oktobra 1988 je z Montserrat sodeloval na koncertu v Barceloni, v pozdrav olimpijski zastavi. Tam je srečal prav tako za aidsom obolelega **Rudolfa Nurejeva**. Ko sta bila z Jimom spet v Münchnu, ga je nenadoma

vprašal, kaj bo počel, ko bo on mrtev. Ta večer si je Jim obril brke, v znak zvestobe in privrženosti dragemu prijatelju. Smo v januarju 1989 in Jim praznuje svoj 40. rojstni dan. Izzide Freddiejeve duet z Montserrat *How Can I Go On?* in LP *Barcelona*. Sicer pa čas med Londonom in Montreuxom mineva delovno. Freddieja je sicer zelo zanimala prodaja plošč, ni pa se toliko obremenjeval z ameriškim trgom. V New Yorku je imel stanovanje, ki pa ga je redko uporabljal. Sodeloval je celo z **Michaelom Jacksonom**, na nekem projektu, ki pa ni bil nikoli dokončan. V maju je izšel album *The Miracle* in mala plošča *I Want It All*. Po treh letih je bilo to končno nekaj novega na trgu. Toda kot da se

je Freddieju mudilo in že je hotel snemati nove skladbe. V tistem času je svojo skupino seznanil s svojo boleznijo. Bili so seveda šokirani. Delali so že na novi plošči, ki bo zabeležena kot njihov največji dosežek, pa tudi zadnji, *Innuendo*. Freddie je živel karseda polno, čeprav je že imel kake težave, recimo s hojo. Toda ni se pustil. Del njegove močne osebnosti je bil tudi v tem, da je vselej tudi brez tuje pomoči prišel k sebi.

Leta 1990, ko so bili zopet v Švici, je napisal pesem *Delilah*, posvečeno eni svojih mačk. Zelo rad je imel živali, ne samo mačke. Te pa so bile vseeno kot njegovi otroci. Zdravje pa

se mu je še naprej slabšalo in po telesu je imel vedno več marog. Jima je zaskrbelo njegovo lastno zdravje. Skrivoma se je testiral, ugotovil, da je tudi on pozitiven, a tega ni nikomur povedal. S Freddiejem sta že imela ločeni spalnici, pa tudi sicer je veselje do seksa že izginilo. Freddie mu je zvišal plačo na 1000 funtov in že začel skrbeti, kako bo z njim po njegovi smrti. Zavedal se je, da se ta bliža. Krog njegovih prijateljev se je vidno ožil. S stopnjevanjem boleznijo so na dan prihajale tudi razne umazanije, ki so ta krog še ožile. Januarja 1991 je izšel album *Innuendo*, ki je takoj zasedel prva mesta. Pri snemanju videa *I'm Going Slightly Mad* je bil Freddie zelo slab. Toda še vedno je živel s polno energije. Posebej ga je razveseljeval nakup novega stanovanja v Švici. Poleti je zadnjikrat poziral pred aparatom in to pred Jimovim, na domačem vrtu. Tedaj je zaradi aidsa umrl njegov ožji prijatelj Paul Prenter. Seveda je to povezoval s svojo usodo. Njegov 45. rojstni dan je minil mirno. V oktobru izide single *The Show Must Go On*, s *Keep Yourself Alive* na B strani. Z besedili se je že poslavljaj od življenja, od prijateljev. *What are we living for in I'll soon be turning round the corner now, kot tudi My make-up may be flaking, but my smile still stays on...* govornijo o njem. Zadnji video, ki ga je posnel, je bil za *These Are the Days of Our Lives*. Izgledal je že zelo slabo, pa vendar je še imel toliko moči, da je priredil sprejem, predvsem za vse zdravnike, ki so skrbeli zanj. Eden od njih je Jima nagovoril, naj se testira. S Freddiejem sta odšla v Švico, kjer sta večino časa preživela s prijatelji. Freddie se je odločil in prenehal jemati vsa zdravila, Jim pa je pričakoval rezultate testa. Ko je zopet dobil pozitiven izvid, ga je Freddie vprašal, kaj mu je. "Pozitiven sem." "Svinje," se je ta razburil. "Vse skupaj so nam podtaknili." Zadnje tri tedne svojega življenja je Freddie preživel doma v *Garden Lodge*. Večino časa je bil v spalnici, kjer mu je delala družbo mačka *Delilah*. Jim je iskal tolažbo na vrtu in skušal po svojih močeh razvedriti Freddieja z drobnimi vsakdanjostmi. Kakih deset dni pred smrtjo so posestvo obkrožili fotoreporterji in novinarji. Številni prijatelji, ki so se namenili na obisk, so komaj prišli skozi krog radovednežev. V torek, 21. novembra, je Jim vedel, da je konec že tu. Zaspal je ob njem, naslednjega dne pa si je Freddie zaželel v prtiličje, da si še enkrat ogleda številne slike po stenah. Zbral je svoje poslednje moči in odšel bos po stopnicah. Bil je še povsem pri sebi, še zadnjič je bil tisti pravi Freddie. V soboto zvečer, ko je bil Jim ob njem, je rekel: "Kmalu bo zvedel cel svet." Tako je Jim zvedel, da je dal izjavo, v kateri je potrdil svojo bolezen in ki bo predvajana ob polnoči. Bil je šokiran in prepričan, da ga je v to kdo prisilil, kajti prej je vselej odklanjal kaj takega. Naslednji dan je bil strahotno slab. Jim ga je moral nositi na stranišče. Čez dan je od časa do časa prišel k sebi. Na posteljo so mu položili mačko *Delilah*. V nekem trenutku se je njegov izmučen obraz sprostil. Zadnje besede pesmi *These Are the Days of Our Lives* govore o nekem prijateljstvu, med Jimom in Freddiejem. *These were the days of our lives, the bad things in life were so few. Those days are all gone now, but one thing is still true, when I look and I find I still love you.*

FRENK FIDLER

Junija 1996 je pri Ameriški založbi Pantheon izšla knjiga **Richarda Isaya**, z naslovom *Becoming Gay*, ki je za njegovo *Being homosexual* iz leta 1993 (Penguin Books) že drugo delo, ki se loteva problematike odnosa ameriške psihoanalize do homoseksualnosti. V delu *Becoming Gay* nam avtor najprej predstavi svoj lasten razvoj, skozi katerega postane gej, potem sebe kot gejevskega terapevta, sledi poglavje o homoseksualnih adolescentih, o problemih heteroseksualno poročenih homoseksualcev, o razvijanju pozitivne gej identitete oseb s HIV ali AIDS, nato pa še o

starejših homoseksualnih, ki geji šele postajajo. Na koncu spregovori o anti-gej diskriminaciji v psihoanalizi.

Kakšen je torej odnos ameriške psihoanalize do homoseksualnosti?

Že leta 1935 je **Sigmund Freud** v svojem bodrilnem "pismu ameriški materi", katere sin je bil homoseksualen, zapisal:

Homoseksualnost gotovo ni prednost, ni pa ljudi nič, česar bi se lahko sramovali, ni greh ne degradacija in ne more biti označena kot bolezen...

HOMOSEKSUALNOST

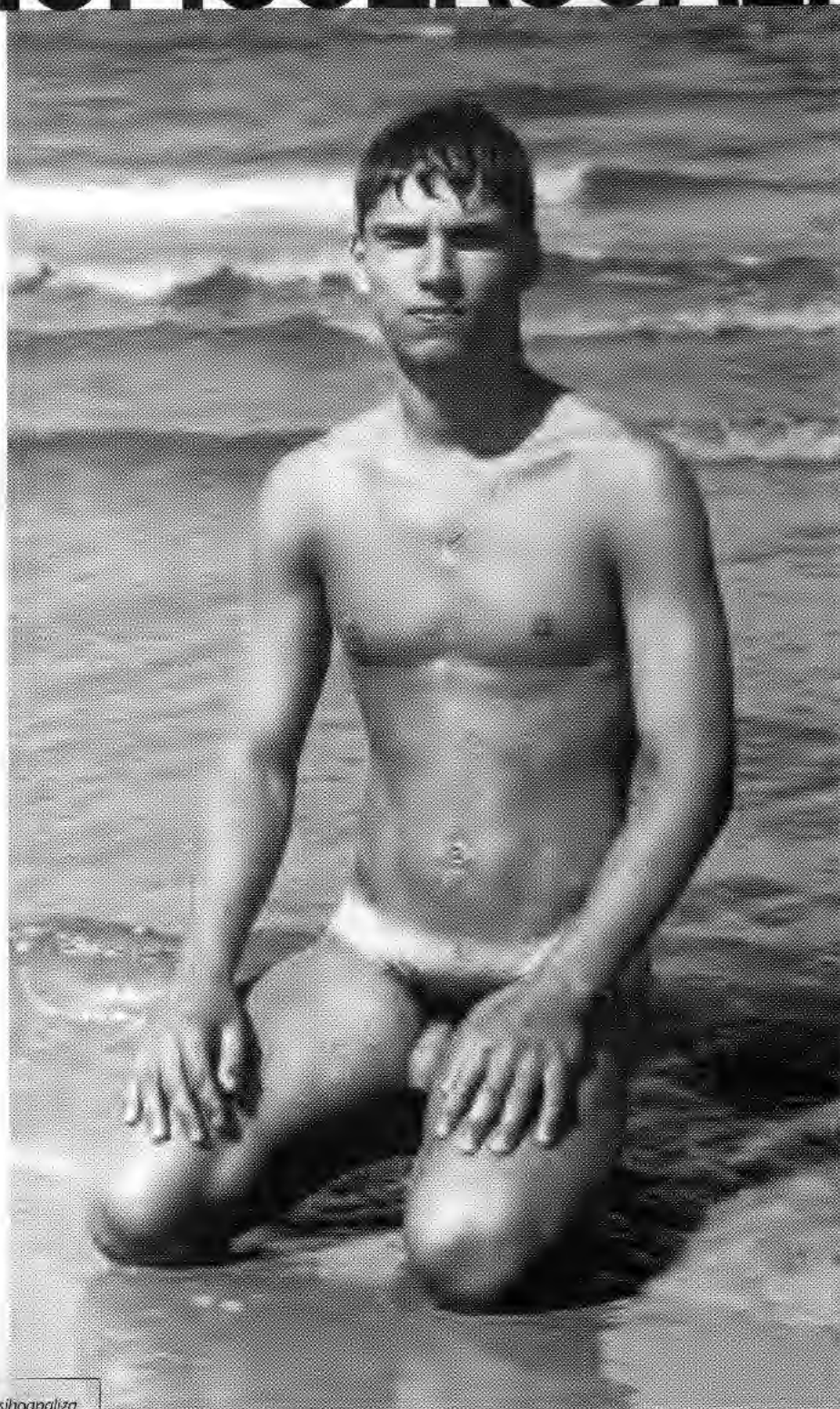
Mnogi zelo cenjeni posamezniki, od antike pa do danes, so bili homoseksualci, vključno z nekaterimi velikani (Platon, Michelangelo, Leonardo da Vinci, itd.). Preganjati homoseksualnost kot obliko kriminala je zelo nepravilno in kruto.

Kljub temu, da se je Freud obotavljal v zvezi z vprašanjem, ali naj bi bila homoseksualnost v svojem bistvu patološki pojav, je ni nikoli, v nasprotju z sodobnimi psihoanalitiki, označeval za bolezenski pojav. Leta 1905 je za *Die Zeit* izjavil:

Sem ... trdno prepričan, da se homoseksualcev ne sme obravnavati kot bolne ljudi... Mar nas to ne vodi k temu, da za bolne razglasimo mnoge mislece in učenjake... ki jih sicer občudujemo ravno zaradi njihovega mentalnega zdravja? Homoseksualci niso bolni in ne spadajo v sodni pregon.

Tako torej Freud, utemeljitelj psihoanalize. Ameriška psihoanalitiška skupnost pa je bila 60 let pozneje prepričana drugače. Zaskrbljena zaradi naraščajočega pritiska homoseksualcev, da bi si zagotovili osnovne človeške pravice, sta bila v *New York Timesu* citirana dva vplivna člana ameriške psihoanalitiške skupnosti, Bieber in Socarides. **Bieber**, ki je vodil široko študijo o homoseksualcih, je izjavil, da ne podpira poskusa organizacije homoseksualcev, da bi uveljavili idejo o svoji manjšini, ker njihov manjšinski status temelji na bolezni. **Socarides** pa, ki še vedno dosti piše o homoseksualcih: "Homoseksualec je balnik in kdor skuša to dejstvo zamegliti, zmanjšuje možnosti da bi iskal in dobil ustrezno oskrbo... Družbeno odobravanje bi njegovo situacijo še poslabšalo."

Tradicionalna psihoanaliza tako predvideva, da normalen nemoten razvoj vodi v zrelo izraženo heteroseksualnost. Homoseksualnost po tej teoriji povzročijo hude motnje v razvoju, predvsem v času zgodnjega otroštva. Te zgodnje motnje naj bi povzročile konflikt, katerega rezultat je odmik od heteroseksualnosti in hkrati tudi hude osebnostne motnje, katere naj bi trpeli vsi homoseksualci. Povod za konflikt naj bi bil bodisi v odnosu z materjo (ki s svojo "močno navezanostjo prepreči sinu zgodnjo identifikacijo z očetom), bodisi v odnosu z očetom (ta lahko s svojo čustveno distanco ali odsotnostjo povzroči, da se otrok obrne na mater ter se z njo identificira). V

in PSIHOANALIZA

obeh primerih naj bi bil moški otrok "feminiziran" ali drugače, identificiran z materjo namesto z očetom.

Pri 5-ih do 6-ih letih starosti, v času t. i. ojdipske krize, se tako oddalji od "normalne" heteroseksualnosti in preide na sprevrženo pot, ki se v praksi kaže kot sla, strast oziroma želja po drugem moškem.

Navedena izhodišča so bila verjetno temelj, na temeljih katerem se je še do leta 1980 v okvirih uradne ameriške psihoanalize v isti koš metalo homoseksualce skupaj s shizofreniki. Tovrstnemu pojmovanju se je prvi uprl prav avtor v uvodu omenjene knjige, ameriški psihoanalitik dr. Richard Isay.

Knjiga *Becoming Gay* nam predstavi popolnoma nov psihoanalitični pogled na homoseksualnost. Avtor sloni na svojih izkušnjah, ki jih je pridobil pri psihoanalitskem delu s homoseksualci v zadnjih dvajsetih letih. Isay tako v nasprotju s prevladujočo miselnostjo ugotovi, da mnogi odrasli homoseksualci skozi postopek analize odkrijejo svoje zgodnje istospolne fantazije in erotične želje povezane z istim spolom. Prav tako si lahko s pomočjo terapije priključijo v spomin istospolno privlačnost, kot tudi občutke drugačnosti, ki so se pojavljali skozi vse otroštvo. Manifestirali so se zlasti kot povečana občutljivost, poudarjena estetsko-zaznavna nagnjenja in zanimanja, kot tudi pomanjkanje interesa za fizične oziroma grobe - tipično moške aktivnosti. Glede na študije ob rojstvu razdvojenih dvojčkov, ki kažejo pomembnost genetskega faktorja pri oblikovanju posameznih lastnosti človekove osebnosti, ter glede na to, da se občutki drugačnosti pojavijo že zelo zgodaj, Isay predvideva, da je homoseksualnost prirojena. Teorijo o odločilnih vplivih zgodnjega socialnega okolja (mišljeni so predvsem starši) ovrže s primeri nekaterih heteroseksualnih moških. Njihovi očetje in matere imajo namreč vse po teoriji za homoseksualne moške primerne lastnosti. Še bolj pa je zgovoren primer tistih homoseksualcev, katerih starši so bili normalno ljubeči in povprečno sprejemajoči, kar bi po tradicionalni logiki pomenilo, da ni nobenega razloga za njihovo homoseksualnost! Zanimiv pa je tudi Isayev model, s katerim pojasnjuje zgodnje, dosti verjetne frustracije homoseksualnega otroka. Sin, ki v prvih letih svojega življenja kaže "preveliko" (s stališča

pričakovani socialne okolice) zanimanje in navezanost do očeta, le tega spravi s svojim obnašanjem v relativno nelagodje. Bolj ko je otrokovo obnašanje netipično moško, večja je možnost za očetov umik v korist drugih bratov ali sester. Ravno ta umik pa je lahko zelo usoden za posameznikovo čustveno ravnovesje, kot tudi za njegovo poznejše samopoštovanje. Prav to je najbolj ogroženo, ko se odraščajoči homoseksualec sooča z zavračanjem s strani vrstnikov, z družbenimi predsodki ter z vsesplošnim neodobravanjem.

Kako torej homoseksualec doživlja tradicionalno psihoanalitsko terapijo?

Poudarimo najprej njena izhodišča. Pacientove homoseksualne impulze se načeloma skuša nevtralizirati in "obvladati". Pomembna je predvsem sprememba njegovega obnašanja, ki naj bi v uspešnih pogojih postajalo bolj in bolj heteroseksualno. Isay ostro kritizira tovrstno mišljenje, saj se v svojem delu sooči z mnogimi, več let zdravljenimi homoseksualci, katerih splošno psihično počutje je slabše kot je bilo, preden so s psihoterapevtskim odnosom sploh začeli. Vsak poskus spremembe vedenja, ki je v posamezniku zgodaj utrjeno, je zelo stresen. Znajde se v stari vlogi, v vlogi tistega, ki se odreka svojim notranjim vzgibom, da bi ustregel terapevtu oziroma okolici. Vse te situacije vodijo v poglobljanje depresije in anksioznosti, kar pa je največkrat tisto, kar naj bi pacient skozi terapijo premagal ali presegel.

Po Isayu homoseksualnost ni način obnašanja, ampak v osnovi lastnost, ki se tiče prevladujoče erotične privlačnosti, ki jo posameznik čuti do oseb istega spola in je v njem navzoča od otroštva. Posameznik je lahko homoseksualen in nikoli ne sodeluje v homoseksualnih odnosih, kot mu ni treba sodelovati v heteroseksualnih odnosih, da bi s tem potrdil svojo heteroseksualnost! Cilj Isayovega tipa terapije je nasproten, drugačen od tradicionalnega: posamezniku se pomaga obuditi istospolne seksualne fantazije, ki so bile dotlej zaradi ponotranjenega družbenega predsodka potlačene in zavrtje, potisnjene na rob zavesti. Soočenje z njimi je za psihično ravnovesje zelo pomembno. Kdo je torej GEJ? Gej je tisti, ki se zaveda svoje homoseksualnosti, in ki hkrati razvije identiteto homoseksualca. Homoseksualnost je, glede na klinične

ugotovitve in empirične študije, prirojeno nagnjenje, sklepa Isay, vendar poudari, da se človek nauči biti GEJ! Kako posameznik izraža svoje seksualne impulze je stvar socialno kulturnega pritiska in s tem v zvezi zgodaj pridobljenih izkušenj. Poznavnje njihovega vpliva nam pomaga razumeti naslednje: mnogi moški adolescenti se, na primer, kljub odsotnosti hrepenenja dobivajo z dekleti, imajo z njimi spolne odnose, ali z njimi celo živijo. Glavni vzgib za tovrstno obnašanje je globoko zakoreninjena želja zadovoljiti pričakovanja staršev, vrstnikov in celotne družbe. Problem homoseksualcev je dostikrat v občutku, da morajo ustreči družbenim pričakovanjem, da bi lahko bili ljubljani! Ta nezavedni refleks je lahko precejšnja ovira pri ustvarjanju trajnih in zadovoljujočih intimnih zvez.

Združitev posameznikovega notranjega osebnega življenja z njegovim zunanjim družbenim življenjem lahko v človeku sprosti velikanske notranje napetosti. Za posameznika je coming out pred pomembnimi heteroseksualci, družino, starši, vrstniki in prijatelji, velik korak stran od depresij in anksioznosti, ki jih sicer povzročajo skrivanja in prikrivanja. Geji naj bi se torej prepoznali v institucijah, organizacijah in strokah kot samozavestni in uspešni posamezniki.

Najslabše pa je, pravi Isay, če se jeza, ki jo posameznik čuti, ko naleti na gore predsodkov, ne obrne in izrazi navzen proti družbeni neenakosti, ampak ostaja nakopičena v njem, ga duši ter mu počasi jemlje samozavest in ga peha v depresijo!

MIHA LOBNIK

Prihodnjic: Kaj o homoseksualnosti pravi naša psihiatrija?

P.S.

Knjigo *Becoming Gay*, lahko naročite v knjigarni Konzorcij, kot tudi drugo tujo gej literaturo. Potrebujete naslov, ime avtorja, po možnosti ime založbe in seveda polovično predplačilo.

SADOMA ZOHIZEM (SM)

Črki SM pomenita sadizem in mazohizem - spolno vzburljenje, do katerega pride, kadar nekemu povzročiš bolečino, ali kadar nekdo tebi povzroči bolečino. V kontekstu gej seksa ima SM širšo definicijo: sporazumni seks, ki pogosto vključuje igranje dominantnih in submisivnih vlog, ali vezanje, lahko pa vključuje tudi erotično bolečino, neudobje, kaznovanje ali verbalno poniževanje. Ključni element SM so močno različne vloge udeležencev: eden je dominanten, drugi dominantan. Ni nujno, da je vključena bolečina. Običajno je blag ali zmeren, vedno pa sporazumen. Cilj SM je, tako kot pri vsaki drugi seksualni aktivnosti, obojestranski užitek.

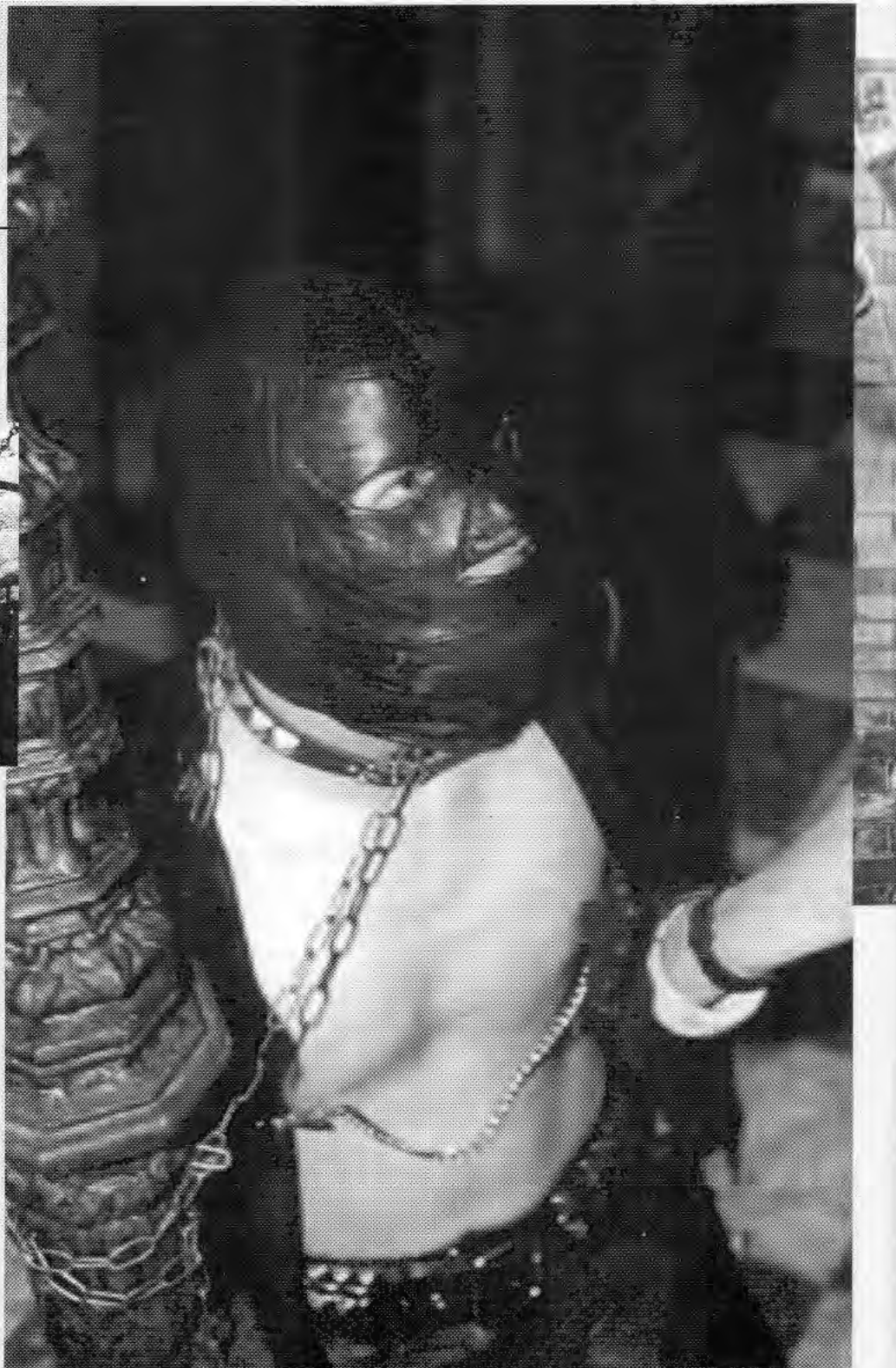
Vloge: Dominantni partner je običajno gospodar ali S (le redko sadist, ker je njegova vloga bistveno drugačna kot pri tipičnem sadizmu). Submisivni partner je suženj ali M.

Občasno imata dva moška dolgotrajno razmerje, v katerem nikoli ne stopita iz svojih vlog. Bolj pogosto pa vloge igrata le med seksom. Pred seksom in po njem sta enakopravna, in vloge, ki jih prevzmeta med seksom, se lahko zelo razlikujejo od njihovih vsakdanjih osebnosti.

Tako kot seks lahko služi za beg pred problemi v službi, tudi igranje SM vlog pogosto pomaga pri tem. Predsednik velike firme se lahko sprosti kot M in vse odločitve prepusti drugemu. Uradniku bo morda ustrezalo prevzeti iniciativo.

Nekateri moški privzamejo le eno vlogo: S ali M. Večina jih je pripravljena igrati obe, čeprav je mnogim ena ali druga bolj pri srcu.

Zakaj je tako popularen: Večina nas je že fantazirala o situacijah, ki vključujejo dominantnost ali submisivnost. SM nam dovoli uresničiti te fantazije, nam spoznati, kam nas pripeljejo, in

potem iti dalje - ali pa se umakniti. M ima možnost, da varno prepusti nadzor drugemu.

Vloge pri SM seksu ponujajo nekaj prednosti. Moški, ki si išče enonočno avanturo, bo lažje imel zadovoljujočo izkušnjo, če se mu pravila pove vnaprej. Za partnerja, ki se dobro poznata, je igranje vlog lahko osvobajajoče. Če si pred tem, da se preizkusiš kot gospodar, in se zavešaš, da ob koncu noči to ne boš več, imaš moč, da raziščeš čustva, ki si jih prej skrival.

SM ima tudi fiziološki element, ki je močan, vendar slabo razumljen. Nekateri ljubitelji usnja, predvsem Geoff Mains, so bili mnenja, da bolečina izboljša seksualno izkušnjo, ker povzroči izločanje kemičnih endorfinov v

telesu. Čeprav je ta teorija še vedno kontroverzna, ljudje, ki prakticirajo SM seks, pravijo, da so njihove izkušnje pri SM seksu mnogo boljše od tistih pri navadnem.

Moške, ki ne izgledajo več kot najstniki, pa privlači še en aspekt: SM kultura ceni zrelost in izkušnje. Moški, ki jih vzburljajo brade, plešaste glave in pivski trebuh, hodijo v leather bare, ne v disko.

Kako začeti: Novinca v M vlogi običajno trenira izkušen S. Partnerja lahko najdeš v leather baru ali prek oglasov. Pogovori se s kandidatom, preden greš domov z njim; če ti nagon pravi, da nekaj ni v redu, poišči drugega.

Bodi pošten do sebe in do partnerja. Povej

Droge: V SM skupnosti je zaželen čist in trezen partner. Če želiš uporabiti droge ali alkohol, to vnaprej povej možnemu partnerju. Lahko da se boš o uporabi drog moral pogajati ali pa poiskati drugega partnerja.

Obstaja nekaj dobrih razlogov za to: na SM sceni je S kot voznik tovornjaka. Če ve, kaj dela, bosta on in njegov potnik prišla na cilj v dobrem stanju. V redu je, če prej spi je kozarček, vendar pa prav tako kot voznik tovornjaka svojih dolžnosti ne sme izpolnjevati pijan ali zadet.

Dober S bo poskrbel za svojega potnika, ne glede na to, ali je M trezen ali ne. Dokler partnerja ne poznaš dovolj dobro, da bi lahko zaupal njegovemu znanju in izkušnjam, pa je bolje, če si tudi kot M trezen. V vsakem primeru pa pred uživanjem alkohola ali drog prosiš gospodarja za dovoljenje.

V vsakdanjem življenju se srečamo z veliko stresnimi situacijami. Za nekatere izmed nas SM predstavlja idealen ventil za stres. Mogoče tebi ne ustreza, toda okusi se spreminjajo. Veliko ljudi ne izkusi užitkov SM aktivnosti še leta po coming outu. Morda te SM sedaj ne zanima, vendar manj obsojajočih pripomb boš imel zdaj, manj besed bo morda treba snesti čez deset let.

mu kar se da natančno, kaj iščeš. Prepričaj se, da sta oba za varnejši seks, in mu pojasni, do kod si pripravljen iti. Vse to naredi, preden greš z njim domov. Ko enkrat stopiš v njegovo spalnico ali igralnico, je on šef.

Neizkušen moški, ki želi začeti kot S, bo imel več težav pri iskanju partnerja. SM razmerja vključujejo veliko mero zaupanja. M je lahko popolnoma odvisen od S, njegovih dobrih namenov, znanja in presoje. Večina M-ov ni pripravljena zaupati svojega življenja nekemu, ki ne ve, kaj dela. Nekateri pa so voljni kombinirati vlogo učitelja in M - če malo poiščeš, ga boš našel.

Če sta oba novinca in hočeta eksperimentirati s SM seksom, dajta. Uporabita zdravo pamet. Lahko se prerivata in tepeta, ne da bi se poškodovala. Partnerja lahko zvežeš in mu ga zdrkaš. Lahko mu povzročiš blage bolečine s ščipalkami za prsne bradavice, varnostnimi zaponkami in podobnimi pripravami. Zapomni si le, da bolečina, ki pred orgazmom deluje erotično, po orgazmu deluje le kot bolečina. Bodi pripravljen, da ščipalke in druge pripomočke pravočasno odstraniš.

Preden se lotiš aktivnosti, ki lahko škodujejo, na primer, bičanje, mučenje, močno vezanje in vse, kar lahko ovira dihanje, se nauči, kaj delaš. Pomagajo lahko bolj izkušeni prijatelji in literatura.

Aktivnosti: Večina SM aktivnosti spada v eno od kategorij. Kaznovanje, mučenje, vezanje in poniževanje so najbolj običajne; pogosto se prekrivajo.

VARNA BESEDA (safeword), SIGNAL

(Beseda ali drug signal, ki se uporablja pri igranju vlog in ustavi dogajanje.)

Del užitka SM in drugega igranja vlog izvira iz svobode, da popolnoma raziščeš izbrano vlogo. Če te gospodar biča, je tvoja vloga morda, da ga rotiš, naj neha. Kako naj ve, ali le igraš vlogo, ali pa bičanja res ne preneseš več?

Odgovor je varna beseda. Beseda, o kateri se partnerja dogovorita pred seksom, sporoča: "To je šlo predaleč. Hočem, da oba pustiva svoje vloge in takoj nehava."

Varna beseda mora biti enostavna. Ne izberi besede, ki bi jo lahko uporabil kot del vloge. "Nehaj" in "av" sta slabi varni besedi. Večar ne izberi kakšne prečudne. Beseda "rutabaga" bo kriva za čudno počutje, tudi če je nikoli ne uporabiš.

Še vedno je odprtih veliko možnosti. Uporabiš lahko svoje lastno ime. Lahko si ga

zapomniš in le najbolj ekstremni narcisi ga bodo izrekli po nesreči. Pri skupinskem seksu je najbolj priljubljena kar "varna beseda" ("safeword").

Če imaš na ustih obliž, se moraš dogovoriti za signal in ne besedo. Ne zanašaj se na signal, ki ga je lahko prezreti, na primer na zvijanje prsta. Gib cele noge, roke ali glave bo lažje pritegnil pozornost.

Dominanti partner, ki ignorira varno besedo, je nevaren. Poišči si drugega. Nekdo, ki jo prepogosto uporablja, pa verjetno ne bo več povabljen k igri.

DAVLJENJE

Moški, ki jih usmrtijo z obešanjem, dobijo erekcijo med obešanjem. Tako vsaj pravijo - jasne dokumentacije o tem ni. Davljenje prav tako pojača orgazem - ali pa le nekateri verjamejo v to. Tisti, ki to najbolje vedo, ne govorijo več.

Zaradi teh zgodbic in špekulacij so nekateri moški začeli eksperimentirati s pol-davljenjem kot spremljevalcem seksa. Žal jih veliko konča v mrtvašnici. Običajno so se samozadovoljevali in preveč zategnili vrat; ko so izgubili zavest, ni bilo nikogar, ki bi razvezal vrv. Nekateri so umrli tudi, ko je dva moška preveč zaneslo in je zdrava pamet odletela skozi okno.

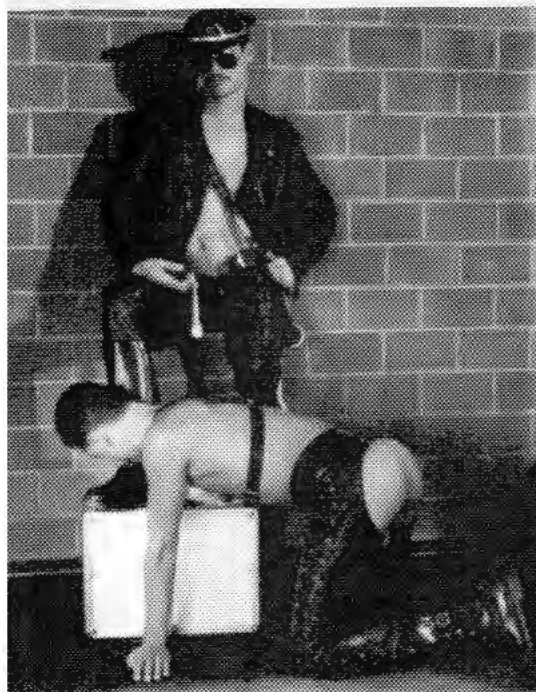
Davljenje je ena od tistih aktivnosti, ki enostavno niso vredne tveganja. Nesmiselno je dovoliti mali smrti - la petite mort, kot Francozi pravijo orgazmu - postati velika.

Zmanjševanje tveganja: Čeprav smo zapisali to, bodo še vedno ljudje, ki bodo stvar želeli preizkusiti. Glede tveganja okužbe s HIV se strokovnjaki ne morejo zediniti, kako veliko je pri pol-davljenju. Nekateri pravijo, da nikakor ne more biti varno, drugi pa pravijo, da ni zelo tvegana, če upoštevaš nekaj nasvetov. Če imaš težave s srcem, visok ali nizek krvni pritisk, se posvetuj z zdravnikom, kako davljenje vpliva na pretok krvi. In nenazadnje, ne počni tega sam. Ob sebi imej partnerja, ki lahko hitro osvobodí vezi.

SLEPE MIŠI

SM entuziasti pogosto uporabljajo blindfolds ali maske pri svojih rutinah, izkušnja seksa z zavezanimi očmi pa je lahko zanimiva za veliko širši krog. Če sta s partnerjem gola in imaš ti zavezane oči, on pa te masira, se močno razlikuje od iste izkušnje brez zavezanih oči. Prav tako se razlikuje seks.

Malo razmisli, kaj boš uporabil. Trak blaga iz strgane rjuhe je lahko čisto učinkovit blind-fold, vendar je črn svilen šal veliko bolj zanimiv.

VEZANJE

(Omejevanje enega partnerja z vrvjo, lisicami ali drugimi pripravami.)

Zakaj je fantazija o vezanju tako razširjena? Zaradi vseh filmov, ki smo jih gledali kot otroci, kjer glavnega junaka zvežejo? Morda. Bolj verjetno pa zaradi posebne dinamike nadzora in zaupanja, moči in nemoči.

Mehanika: Mogočih je nešteto metod. Najbolj običajna je vrv, po možnosti iz blaga. Je dovolj mehka in čvrsta, da se ne zareže v kožo, in če vozlov ne zategneš premočno, jo je lahko odvezati. Nekaj krajših vrvi je primernejših kot ena dolga. Uporabiš lahko tudi nekatera oblačila: kravate in šali so posebej priljubljeni. Ne uporabljaj stvari, ki jih nočeš prerezati, če se jih ne bo dalo odvozlati.

Bolj primerno opremo se dobi v bolj založenih seks shopih. Nekatera oprema je neuporabna. Eksperimentiraj, preden zapraviš veliko denarja; ko enkrat veš, kaj ti ustreza, boš lažje ocenil dostopno opremo.

Za začetnike so najprimernejši oblazinjeni usnjeni trakovi za zapestja in gležnje. Če privežeš vrv okrog njih, zmanjšaš možnost poškodb živcev, če je vrv premočno zategnjena. Prav tako izgledajo bolj dramatično. Kupiš lahko tudi verige ali lisice, vendar je bolje, da šele potem, ko si nabereš nekaj izkušenj. Lahko so boleče, če preveč pritisneš nanje, ali pa te lahko spravijo v zadrego, če izgubiš ključ.

Klasičen položaj je, da si zvezan na postelji za roke in noge v obliki križa, partner pa je nad tabo. Ker pa ima le malo od nas primerne postelje za to, obstajajo tudi druge možnosti - v ležečem in stoječem položaju. Eksperimentiranje s položaji je lahko zabavno.

Uporabiš lahko praktično kakršenkoli vozle - poišči taborniški priložnik, če ti ne gre od rok. Kmalu boš ugotovil, katere vozle je lahko razvozlati in katere težko. Privrženci vezanja pazijo, da uporabljajo vozle, ki so erotični in estetski. Uporabijo več vrvi in zavežejo več vozlov, kot je potrebno, da ustvarijo kombinacijo mesa in vrvi, ki je zanimiva na pogled.

Oblizi: Nekateri pari uporabljajo oblize za usta v kombinaciji z vezanjem. Vendar ne počni lega, če nimaš izkušenj. Dokler še eksperimentiraš z vezanjem, se lahko zgodi, da bo eden od partnerjev želel kaj pripomniti.

Čista krpa, ki jo nekajkrat oviješ okrog ust, je primeren obliz. Ne dajaj različnih predmetov v partnerjeva usta - lahko se začne dušiti. Lepilni obliz izgleda primeren samo dokler ga ne snameš.

Obliz mora dovoljevati partnerju, da lahko spušča zvoke. Saj hočeš vedeti, da se zabava, kajne? Prav tako se morata dogovoriti za signal, s katerim ti v primeru nuje sporoči, da takoj odstrani obliz.

Seks: Če si ti tisti, ki je zavezal vozle, potem je od tebe odvisno nadaljnje dogajanje. Pogosto lahko masturbiraš partnerja in mu pustiš, da pojača svoje občutke z upiranjem vezem. Orgazem, ki ga doživiš, ko si zvezan, se bistveno razlikuje od orgazma, ki je produkt "navadne" vzajemne masturbacije.

Medtem lahko drkaš tudi sebe. Lahko upora-

biš kondom in ga pofukaš, ali pa ga on tebi pofafa. Vezanje lahko kombiniraš z igranjem vlog.

Pri tem imaš ti ves nadzor nad dogajanjem, imaš pa tudi zaupanje svojega partnerja. Odgovoren si, da ga ne prisiliš v stvari, ki si jih res ne želi. Če igrata vloge, se pred seksom dogovorita za besedo, ki ti bo omogočila ločiti pravi "Nehaj!" od igranega "Nehaj!". Prav tako si odgovoren, da ga ne raniš.

Odveži ga kmalu po tem, ko mu pride. Verjetno mu ne bo všeč, če bo še dolgo po tem zezan, gotovo pa bodo tudi njegove mišice želele spremembo položaja.

Varnost: Zdrava pamet bi ti morala pomagati, da se izogneš ne prijetnim situacijam. Pazi, kaj delaš in s kom to delaš. Ko si zezan, si na milost in nemilost prepuščen partnerju. Večina nas bi si želela bolje poznati partnerja, preden mu izkažemo takšno zaupanje.

Najbolj varno je, če nikoli ne oviješ ničesar okrog vratu. Če se odločiš uporabiti vezi za vrat, se prepričaj, ali jih lahko v trenutku sprostiš, če se partner onesvesti. Zezanega partnerja nikoli ne puščaj samega, še posebej, če ima kaj okoli vratu.

Ne obešaj ljudi za zapestja ali gležnje, tako da lebdi v zraku. Sklepi niso narejeni tako, da bi zdržali takšno težo.

Poskrbi, da je v hiši oster nož, če se zgodi, da ne moreš razvezati vozlov. Še bolj je, če imaš pri roki škarje za povoje. Če bi bilo treba uporabiti nož ali škarje, jih uporabi tam, kjer bodo najdlje od telesa. Zdaj se zdi to samoumevno, ampak če partnerja zgrabijo krči in ga želiš čimprej osvoboditi, se lahko zgodi, da postaneš nepreviden.

Če uporabljaš lisice ali ključavnice, bo velikanški ključ stvar naredil bolj dramatično, pa še težje ga bo izgubiti. Bodi pazljiv z lisicami. Cenene se zlahka zataknejo, pa tudi dražje pogosto postanejo pretesne. Če pritisneš na

živec s pretesnimi lisicami, potem pa ne najdeš ključev, boš naredil veliko škodo.

Izkušeni partnerji, ki vedo, kako daleč lahko grejo, lahko ignorirajo nekatere od teh nasvetov. Novinci pa se lahko zelo dobro zabavajo tudi, če jih upoštevajo.

PONIŽEVANJE

(Spolno vzbujenje, do katerega pride z erotično nabitimi čustvi porednosti, nelagodja, razkritja ali sramu.)

V najbolj običajni obliki seksualno poniževanje izgleda tako, da partnerju rečeš fafač, luknja, ali pa mu s kosmatimi besedami govoriš, kako uživa v tem, da obdeluje tvojega kurca.

Poniževanje je včasih del SM seksa. Dominantni partner žali pasivnega ali ga sili k lizanju škornjev ali stopal. Poniževanje v tem kontekstu je tako kot SM seks del igranja vlog in je prijetno za oba partnerja.

Površno gledano se lahko zdi, da vsakdo, ki uživa v poniževanju, trpi zaradi šibke samozavesti. Vendar čustva niso tako enostavna. Za najbolj privržene tej tehniki je poniževanje le ena od tehnik, ki se jih uporablja za začetek dogodka. Ljudje, ki uživajo v verbalnih zlorabah, so često ponosni osebk, ki se včasih želijo sprostiti od odgovornega ravnanja.

USNJE

(Široko definiran pristop h gej seksualnosti, ki poudarja občutek moškosti in lahko vključuje SM.)

Vsako veliko mesto ima vsaj en L.i. "leather bar". Njegove stranke so zelo različnih starosti. Oblečila vključujejo usnje, jeans (predvsem Levi's 501) in včasih kovinske dodatke. Moški, ki jim je všeč usnje, so pogosto, ne pa vedno, tudi privrženci SM.

GRIZLJANJE

Tanka linija loči erotično stimulacijo od bolečine, to ti lahko pove vsak privrženec SM. Za večino moških je nežno grizljanje ušes, prsnih bradavic, palcev, vratu, ramen in ritnic na erotični strani ločevalne linije.

IGRANJE VLOG

(Igranje vloge neke druge osebe kot del seksa.)

Nekateri moški svoja seksualna življenja uživajo z občasnim igranjem vlog. Z ljubimcem se dogovorijo o vlogah, pripravijo scenarij in potem igraš po občutku. Običajno eden od partnerjev, ki ima avtoritativno vlogo, nadzoruje dogajanje. Primerna oblačila pomagajo, in če se iste vloge ponavljajo, jih lahko kupiš kot darila.

Če te igranje vloge ne zanese tako, da bi pozabil na varnejši seks ali pa da bi celo poskodoval partnerja, so tovrstne igrice povsem varne. Tukaj je nekaj priljubljenih scenarijev, na katere se lahko opreš na začetku:

Ravnatelj in učenc: Učenca pošljejo k ravnatelju zaradi neprimernega vedenja, le-ta pa ga mora primerno kaznovati.

Očka in sin: Sinko je bil poreden.

Prostitut in stranka: Stranka plačuje prostituta, zato si lahko vzame, kar si želi.

Najstnika, ki šele odkrivata seks: Hm, kaj misliš, kako to izgleda? Poskusiva...

Polica in kriminalc: Polica je pravkar aretiral kriminalca in na poti do policijske postaje zavije na samotno ulico. Le kdo bi verjel obtoženčevi pripovedi o tem, kaj se je dogajalo tam?

Kavboj in konjski tat: Pravkar si ujel moža, ki je hotel ukrasti tvoje konje. Najprej ga privežeš ob drevo. Potem...

Seksolog in njegov subjekt: Celu vrsto stvari je treba narediti v imenu znanosti...

Wir schützen uns, weil wir uns lieben. STOP AIDS

ZMAGA NA AIDSOM iluzija ali resničnost?

Vprašanje, ki si ga verjetno zastavljajo tisoči, ki se bojijo te kuge današnjega časa. Znanstveniki že več let mrzlično iščejo zdravilo in cepivo proti smrtonosnemu virusu, najnovejši poskusi z novimi zdravili pa so končno začeli obetati uspehe na tem področju.

DOSEDANJA ZDRAVILA

Prvo zdravilo, ki je delovalo proti virusu HIV, je bilo ZIDO-VUDIN ali popularneje AZT. Če hočemo razumeti, kako deluje, moramo najprej vedeti nekaj o razmnoževanju virusa HIV. Po okužbi stopi virus v kri, kjer napade celice, so pomembne pri imunskem odgovoru organizma (predvsem limfocite CD4, pa tudi makrofage - smetarje našega imunskega sistema). Virus stopi v celice in pri tem odvrže svoj "plašček", ki je iz beljakovin. Preostane samo še virusna dedna snov, ta se s pomočjo posebnega encima REVERZNE TRANSKRIPTAZE spremeni tako, da lahko stopi v dedno snov naše celice. Tam miruje več let (tudi 10 in več), ko pa se aktivira, prisili celico, da začne izdelovati "plaščke" za nove viruse. Pomnoži se tudi sama dedna snov virusa, ki se obleče v te "plaščke". Celica propade, pri tem pa se sprostijo novi virusi, ki napadejo druge celice. Število celic CD4 pada in organizem se vedno težje brani pred različnimi okužbami. To je podlaga za razvoj celotne slike bolezni, ki ji pravimo AIDS. Zdravilo AZT deluje tako, da zavira delovanje REVERZNE TRANSKRIPTAZE in tako onemogoči, da bi se virus vrnil v dedno snov okužene celice. Na ta način je zavrto njegovo razmnoževanje.

Pozneje so se pojavila še druga zdravila, ki delujejo podobno kot AZT, npr. ddC, ddI, 3TC in druga. Žal pa se je izkazalo, da ta zdravila niso dovolj dobra in da po nekaj mesecih količina virusa v krvi znova naraste.

NOVA ZDRAVILA

Na 11. mednarodni konferenci o aidsu, ki je potekala julija lani v Vancouveru, so predstavili rezultate prvih poskusov z novimi zdravili - PROTEAZNIMI INHIBITORJI. Ti delujejo tako, da zavirajo neki drug encim - PROTEAZO HIV, ki sodeluje pri sestavljanju "plaščkov". Zato nastajajo nezreli virusi, ki niso kužni. Predstavniki teh zdravil so npr. NELFINAVIR, RITONAVIR, SAKVINAVIR.

ODPORNOST VIRUSOV NA ZDRAVILA

Vsi virusi HIV si med sabo niso enaki kot jajce jajcu. Nekateri enostavno niso občutljivi na tisto zdravilo, s katerim jih napadamo. V tem primeru pobijemo vse njihove "kolege", ki so občutljivi, in tako pomagamo tem odpornim virusom, da se v telesu namnožijo. Pri tem se bolezen seveda poslabša.

ZDRAVLJENJE S TROJNO KOMBINACIJO

Znanstveniki so ugotovili, da je statistično skoraj nemogoče, da bi bil isti virus hkrati odporen na tri različna zdravila. Zato so pričeli poskuse s trojnim kombinacijskim zdravljenjem, ki je sestavljeno iz dveh predstavnikov prve skupine in enega predstavnika druge skupine zdravil (npr. AZT+ 3TC+ nelfinavir). In rezultati? Po 16-ih tednih zdravljenja ni bilo več mogoče pri nobenem poskusnem bolniku dokazati virusa v krvi, poleg tega pa - vsaj v okviru dosedanjih preiskav - ni prišlo do razvoja odpornosti virusov, če so bolniki redno jemali zdravila.

NI VSE ZLATO, KAR SE SVETI

Kljub obetavnim rezultatom novih poskusov je treba opozoriti na mnoge nevarnosti. Če bolniki zdravil ne jemljejo redno, je velika verjetnost, da bo virus postal odporen. Taki virusi se prenašajo tudi z osebo na osebo po že znanih poteh in obstaja nevarnost, da tem na novo okuženim bolnikom sploh ne bo mogoče pomagati z nobenim od zdravil. Poleg tega zdravila niso pri vseh ljudeh enako učinkovita in imajo mnogo nezaželenih učinkov, npr. vrtoglavico, glavobol, slabost, drisko, okvare živcev, zmanjšano število rdečih in belih krvničk in podobno.

Torej tudi nova zdravila niso porok za ozdravitev, zato se je potrebno še naprej držati vseh varnostnih ukrepov, ki ščitijo pred okužbo.

KAJ PA CEPIVO?

Ideja je velika, rezultatov pa malo. Zaenkrat še nimamo uspešnega cepiva, nekaj "kandidatov" pa je šele v prvi fazi poskusov, kar pomeni, da cepiva verjetno še nekaj let ne bo.

KAKO JE Z ZDRAVILI V SLOVENIJI?

Pri nas uporabljajo tako ena kot druga zdravila, npr. Retrovir, ddI, ddC, Sakvinavir, kmalu pa bodo na voljo tudi novejši preparati. Izkušnje naših zdravnikov so zaenkrat zelo dobre.

ŠE ZA KONEC

Kljub temu, da se na temnem nebu nepoznavanja virusa HIV vsake toliko časa prižge nova zvezda, še vedno čakamo listo repatico, ki bi pomenila odrešitev in bi uvrstila aids med ostale ozdravljive in obvladljive bolezni. Do takrat pa vam lahko svetujem samo to, da uporabljate kondome, lubrikante in se sploh pazljivo ščitite pred okužbo z virusom HIV. Še vedno je smrtno nevarna.

KOSTADINOVIC BOBAN
Post restant
34000 Kragujevac
SR Jugoslavija
Gej 38/110/185/12 išče gej in biseksualne prijatelje ter zakonske pare. Še posebej so mu pri srcu vojaki in policaji. Želi si dopisovati tudi s hrvaškimi geji - naj mu pošljejo kak izvod časopisa Erotika. Geji iz Slovenije pa rnu pošljite kak izvod Revolverja.

T. BECK
22, rue de la Felicité
75017 Paris France
29-letnik, ki živi v Parizu, bi rad spoznal slovenskega fanta, starega od 27 do 40 let. Visok je 182 cm, težak 73 kg, rjavi lasje in oči, v svobodnem poklicu, govori angleško, francosko in malo nemško. Zanima ga veliko stvari.

Živi sam, rad potuje, spoznava nove ljudi, zanimajo ga glasba, zgodovina in gej video. Zbira gejevske časopise in razglednice mest. Pišite v angleščini.

ST SLIM
os. Lokietka 8h
61-616 Poznan
Poland
Simpatičen moški, star čez 30 let (172 cm, 68 kg) išče mlade, resnično iskrene in simpatične možate fante za prijateljstvo in medsebojno obiskovanje. Pošljite pismo v angleščini in priložite fotografijo.

STEPHEN W. FOSTER
P.O. Box 9161
University Coral Gables
Florida 33124
USA
52-letni gej išče dopisovalke.

Mr. ANYMAN WHITE
Via Villabianca 120
90143 Palermo
Italia
išče prijatelje, rad bi si dopisoval z ljudmi, stariimi od 15 do 25 let. Govori več jezikov (italijansko, angleško, francosko in špansko, razume tudi portugalsko), rad ima glasbo, knjige, časopise, stripe, vrtnarjenje ... Verjame v možnost odkritega dialoga na razdaljo, rad bi spoznal poglede drugih ljudi. Pišite mu zelo diskretno, pismo pošljite v neprozorni kuverti.

FREDERIC MARLIER
Boulevard du Triomphe,
151/1417/98
B-1050 Bruxelles
Belgium
Simpatični 24-letni belgijski študent (183 cm, 72 kg, sive oči in temno blond lasje) išče dopisovalce od 18 do 30 let za izmenjavo (sexy) fotografij in

(vračih) obiskov. Pišite v angleščini ali francoščini in priložite svojo sliko (od glave do pet). Poleg Slovencev bi rad prišel v stik tudi z geji iz Hrvaške, Makedonije in s Kosovega.

PAOLO BOCCADORO
Via Filadelfia, 25
10134 Torino
Italia
35-letni pravnik, 100%-ni gej, trenutno samski, bi rad spoznal inteligenne, resne in simpatične slovenske prijatelje. Je vnet spremljevalec evrovizijske popevke in zbiratelj zastav tujih držav. V svoji zbirki ima tudi slovensko zastavo, ne pozna pa še nobenega slovenskega geja - pišite v italijansčini ali angleščini.

ENZO
C.P. 84
31020 -
Lancenigo (TV)
Italia
Italijanski gej, resen, neemiriziran in zaposlen, oče prijatelje med slovenskimi geji. Živi v bližini Benetk. Pišite v italijansčini.

J. BAKKER
Postbus 1360
1500 AJ Zaandam (NH)
The Netherlands
Majhna skupina nizozemskih gejev, blizu Amsterdamu, se ukvarja s kulturo, zgodovino, naravno zgodovino ipd. Obiskujejo muzeje, hodijo v opero, kino in potujejo po državi na ogled zgodovinskih krajev. Radi bi spoznali geje s podobnimi interesi, starost ni pomembna. Samo resne ponudbe pošljite v angleščini.

PAUL JOHNSON
P.O. Box 7291
New York, New York
10116-7291
USA
Ameriški gej, belčec, star 41 let, zaposlen, 186/80, svetlo rjavi valoviti lasje, modre oči, skandinavskega videza, srednje postave in zmerno poraščen, išče geje med 18 in 40 let za dopisovanje, prijateljstvo in možno resno zvezo. Njegovi interesi so: potovanje, štopanje, kolesarjenje, fotografija, filmi, knjige, literatura, branje, glasba, zgodovina, tuji jeziki in kulture, dogodki v svetu, umetnost in pisanje pisem.

GUARINO ENZO
Via Paolo Paruta, 51
20127 Milano
Italia
30-letni gej, 172/65, kosteranjevo rjavih las in oči, mediteransko-sicilijanskega videza, zaposlen na letališču. Je član Lige trockistov (organizacija protistaliniističnih marksistov). Rad bi si dopisoval s slovenskimi geji, še posebej s tistimi, ki so politično levo usmerjeni. Pišite v italijansčini.

KARIM A. KHALÉK
P.o. box 438
Cairo 11794
Egypt
24-letnik, 179 cm in 69 kg, rjavih las in oči ter zelo širokih nazorov, želi spoznati fante iz Slovenije. Govori angleško.

NARCISO
P.o. box 96
E-09080 Burgos
Spain
Mladí Španec želi navezati stike z mlajšimi, privlačnimi, vitkimi in simpatičnimi fanti, stariimi od 12 do 16 let. Išče prijateljstvo. Rad ima šport, glasbo idr. Upa, da bo dobil veliko pisem - pišite v špansčini ali angleščini.

UWE FELDERMANN
FALU ANXELU FERNANDEZ GOMEZ
c./ L'Oteri n. 3
C.P. 33192 Pruvia-Lanera
Principau D'Aslurias
Spain
Mlad gejevski par, ki živi v Španiji, Španec (27) in Nemec (33), želi spoznati slovenske geje ali gejevske pare za dopisovanje in morebitno obiskovanje. Iščeta pravo prijateljstvo, zato starost, rasa ali veroizpoved niso ovira. Pišite v špansčini, nemščini ali angleščini.

VITOR PINTO
Apartado 21413
1133 Lisboa codex
Portugal
28-letnik si dopisuje z geji s celega sveta, nima pa še nobenega dopisovalca iz Slovenije. Pišite!

VLADIMIR POSOSHKOV
Post box 287
325000 Kherson
Ukraina
Mladosten, lepo grajen 33-leten Rus (178/72), temnih las in rjavih oči bi rad spoznal in morda srečal prijatelje iz Slovenije in drugih držav.

Prijatelji, prijatelje!

Roza klub uvaja poseben servis za osebnostne slike, ki bo deloval podobno kot druge agencije te vrste, s to razliko, da bo ta servis naš, ne bo pridobitveni in bo zato tudi cenovni. Mase edino vodilo bo pravičnost v osamljenosti in osebnih stikih z iskanejem primernega prijatelja (prijateljica) in partnerja (partnerica) ... Uspehi pa je odvisen predvsem od vsebine sodotovarja.

Kako se prijavit? Prihodi se prijavo polo, jo izpolni ter pošlje na naslov: **Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana, s pripisom Kontakt.** Članice Roza kluba, ki so plačile članarino, imajo ustare servisna za tekoče leto brezplačno, ostali priplačajo 5000. Da bi bila diskretnost zanesljiva, je posrednik s sistemom sifer prijavi polo s sifro dodal še zalepljeno koverto s svojim naslovom ... Sifrirano koverto s svojimi podatki lahko odpreš se le takrat, ko ti bomo našli primernega partnerja (primerno partnerico).

Kaj je prijaviteljski polo? To je anketa lista, ki vsebuje tvoje izjave in druge podatke, kakšno partnerko (kakšnega partnerja) si želiš. To bo omogočilo, da ti najdemo najbolj ustrezno osebo. Pomembno je, da zlasti izpolniš vprašanja s svojimi podatki, pri partnerki (partnerju) pa izpolni le tisto, kar se ti zdi zelo pomembno, ali paš vseeno.

Prijavo polo lahko dobiš v Resništvu, osebno ali poslanu na Roza klub.

V veliko uspeha pri iskanju svoje polovice...

ROZA KLUB - LJUBLJANA - KERSNIKOVA 4 - KONTAKT

MOJI PODATKI:

KAKŠNEGA PARTNERJA SI ŽELIM

MOJI PODATKI:

KAKŠNO PARTNERKO SI ŽELIM

starost: _____ spol: vseeno, od _____ do _____
 višina: _____ od _____ do _____
 teža: _____ od _____ do _____
 barba: _____ od _____ do _____
 oči: _____ od _____ do _____
 brki: _____ od _____ do _____
 vrsta: _____ od _____ do _____
 telo: normalno vitko
 atletsko zaobljeno
 poraslost: nič siva črna
 srednja močna
 izraz: naraven moški
 močno feminilen nedejsten
 kakšen sem do partnerja: tovarški
 se mi podoba
 sem edel radež

spolne želje: _____

kakšen naj bodo partnerja: _____

kakšen sem imajo zate spolni odnos: _____

druga posebnost želim: _____

materialna preskrbljenost: slaba dobra odlična

iz katerega kraja: predelje SLO tuje naj bo partner:

interesi: šport kultura potovanja

kakšno vrsto si želim: občasni stiki trajnejša zveza a brez skupnega življenja

skupno življenje kakor bo mogoče...

SIFRA: _____

Važno! Prijavo polo dodaj zalepljeno koverto s svojim imenom, priimkom, naslovom, osemstično telef. na koverto napisati te svojo sifro!

Vse skupaj naslovi na Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana, (kontakt).

starost: _____ spol: vseeno, od _____ do _____
 višina: _____ od _____ do _____
 teža: _____ od _____ do _____
 barba: _____ od _____ do _____
 oči: _____ od _____ do _____
 telo: normalno vitko
 atletsko zaobljeno
 izraz: naraven moški
 močno feminilen
 kakšen je moj odnos do partnerke: tovarški
 rada se podoba
 sem rada radež

spolne želje: _____

kakšen naj bodo moji interesi: _____

kakšno sem imajo zate spolni odnos: _____

druga posebnost želim: _____

materialna preskrbljenost: slaba dobra odlična

iz katerega kraja: predelje SLO tuje naj bo partnerka:

interesi: šport kultura potovanja

kakšno vrsto si želim: občasni stiki trajnejša zveza a brez skupnega življenja

skupno življenje kakor bo mogoče...

SIFRA: _____

Važno! Prijavo polo dodaj zalepljeno koverto s svojim imenom, priimkom, naslovom, osemstično telef. na koverto napisati te svojo sifro!

Vse skupaj naslovi na Roza klub, Kersnikova 4, Ljubljana, (kontakt).

odžeja in osveži

© Revolver

galfon

TELEFON
ZA LEZBIJKE
IN GEJE

061-1324089

od 19.00

do 22.00

INFORMACIJE, NASVETI, PODPORA, POMOČ

GayTime h4

Roza disko, najtoplejši disko v deželi
vsako nedeljo od 22h do 4h

